

קומי אורי

דברים על הזמן הזה

גיליון מיוחד

בעקבות ארועי עמונה

יוצא לאור ע"י תנועת

קוממיות
רוח וגבורה לישראל יהודית

02-9709881/2

פקס: 02-9974111

kmm613@gmail.com

לקבלת מנוי, לתגובות ולהארות על קובץ זה

בכתובתנו: kumiori@gmail.com.

להקדשת שיעורים: 02-9709881/2
פקס 02-9974111.

או בכתובת: תנועת "קוממיות"

ת.ד. 1198.

מיקוד: 90628

המערכת: הרב משה חביב, הרב אהרן טרופ,
הרב עידו יעקובי, ישי קרוב ויאיר קרטמן.

ראש מערכת: ר' משה (מוסא) כהן.

עריכה: ישי קרוב.

עיצוב: דוד הרשקופ 02-9978977.

הפקה: יוסי שטרן ויונתן וסרטיל.

חוברת זו יוצאת

לע"נ

מורנו ורבנו

הרב צבי יהודה הכהן

בן מורנו ורבנו
הרב אברהם יצחק הכהן

קוק
זצ"ל

שעלה לגנזי מרומים

ביום י"ד אדר, פורים דפרזים, תשמ"ב

ת . נ . צ . ב . ה

תוכן העניינים

- 9.....**ברכה והוקרה לגיבורי עמונה המסורים**
- 10.....**תגובה לאירועי עמונה** 🌀 הרב דב ליאור
- 11.....**מבט אמוני בעקבות אירועי עמונה** 🌀 הרב זלמן ברוך מלמד
- מורכבות היא שם המשחק • אין רק כן ולא - יש ניסינו • יש דברים נסתרים • הרב מלמד על צבא, חילונים וחכמה • מאמר שפורסם בעיתון "בשבע"
- 17.....**דור של גאולה** 🌀 הרב דוד חי הכהן
- הקרב אבוד מראש, התבוסה מובטחת • למה להלחם? • הרב דוד חי הכהן על מכבים, נושאי כלים ועל גבורת רעיון
- 20.....**על מוסר ודמוקרטיה** 🌀 הרב מיכאל הרשקוביץ
- האם בבסיס הדמוקרטיה ישנם ערכי מוסר? • מדוע קדמה מסכת גיטין למסכת קידושין • הרב הרשקוביץ בניתוח עמוק על ציבור, ציונות ומוסר
- 26.....**אוהבי עמונה, אוהביו של מקום** 🌀 הרב ישראל אריאל
- האם מותר להרים יד על חייל? • האם יש תוקף מחייב לחוקי הממשלה? • הרב ישראל אריאל בנייר עמדה מנומק על אירועי עמונה
- 34.....**העיקר הוא הכלל** 🌀 הרב שמואל יניב
- מהו סוד הגאולה בתורת הגר"א? • מי חשוב יותר - הראשון או האחרון? • הרב שמואל יניב על מכות, דבורים וקרבת
- 40.....**ויזעקו אל ה' בצר להם** 🌀 הרב ישועה בן שושן
- המציאות מולידה תפילות • העבדות משפיעה • סיכום שיחה עם הרב ישועה על הרב כדורי, על הלכה והנהגה א-לוהית
- 46.....**היחס לתועים** 🌀 הרב מרדכי גרינברג
- האם יש בכלל מושג רשע בדורנו • מה בין שנאה לתרעומת • הרב גרינברג על אלטלנה, חטא העגל ואורגניות
- 54.....**לא נזוד מכאן** 🌀 הרב יוסף בדיחי
- מפרסום כרוזים ועד נערים מוכים • מזקן תקיף ועד ציבור מסור • הרב בדיחי רוקם את הקשר בין הרב צבי יהודה לעמונה

58.....צמיחה מתוך הסערה ❁ הרב יאיר פרנק

• "חנוכת הבית לדוד" • כיצד מזמר דוד לחנוכת המקדש שלא זכה לבנותו
• מה קורה במעבר בין המשיחים השונים • רבה של עמונה על תקווה,
בלבול ומרי אזרחי •

67.....להבדיל בין הקודש ובין החול ❁ הרב שניאור קץ

• כיצד חלים מושגי הבדלה והמתקה על המציאות שלנו • מהם הקווים
האדומים שלנו? • הרב קץ על טבעיות, פאות ועלוני פרשת שבוע •

72.....הערב רב עם אוהבי ארץ-ישראל ❁ ר' אברהם זרביב

• מי כלול במסגרת "ערב רב"? • מיהו הסטרא אחרא? • מי גנב את העם?
ר' אברהם זרביב מאיר באור פנימיות התורה סוגיות של חושך •

80.....מי לה' אלי ❁ הרב נתנאל יוסיפון

• הרב יוסיפון בברור נוקב • על היחס למדינה, לתורה ולממלכתיות • איך
מתוך המשבר צומחת הישועה? • ומה זו באמת "אתחלתא דגאולה" •

90.....סגור גאוני ❁ יהורם גאון

• בתוכניתו של יהורם גאון ברשת ב' של קול-ישראל, "גאון ברדיו", ביום
שישי, ה' בשבט התשס"ו, נאמרו דברים שהיו כמשב רוח רענן על הגוף
הפצוע מפרסות סוסים ומאלות, ועל הנפש הדואבת ממראות ומקולות.

95.....שיח לוחמים ❁ עמונה

מאמר מערכת עמונה

שנצטוינו

לרשת

הארץ

ולא

נעזבנה

ביד

זולתנו מן

האומות

או

לשמחה

הוספות
הרמב"ן
לספר
המצוות,
מצוה ד

עמדנו בעמונה שלובי זרוע, מגנים בגופנו על בית מספר 7.

הרחוב לפנינו - מלא היה באנשים עומדים, מחכים.

הסוסים הגיעו, דוהרים אל תוך האנשים, שוטים הונפו, אלות

ירדו על הראשים, אנשים תחת רגלי הסוסים.

ואז... מכל כיוון התכופפו אנשים... אבנים הורמו...

"סוס ורוכבו נסוגו אחור"

סח לי חברי, שמלמד נערים הוא: יש פה משהו אחר לגמרי,

משהו שלא הכרנו.

בימיו של ציבור ישנם אירועים מכוונים, אירועים שמסמנים

נקודת מפנה, אירועים שאולי יוצרים את נקודת המפנה הזאת. האם

עמונה הוא אחד מאותם רגעים?

נגענו בחוברת זו באירועי עמונה ובנושאים היוצאים מהם:

בדיונים על צורת המאבק נגעו מאמריהם של הרב ישראל

אריאל והרב יאיר פרנק. בהשלכות הרוחניות ביחס לשלטון נגעו

מאמריהם של הרב מרדכי גרינברג, הרב שניאור קץ ור' אברהם

זרביב. בהשלכות המעשיות נגעו מאמרו של הרב זלמן מלמד.

במקורות הסמכות הרוחנית למאבק נגעו מאמריהם של הרב יוסף

בדיחי, הרב שמואל יניב והרב דוד חי הכהן. ניתוח השלטון

הדמוקרטי במאמרו של הרב מיכאל הרשקוביץ, ובעבודת ה' וקישור

לצדיקים מאמרו של הרב ישועה בן שושן.

כמו כן הוספנו דברים שנאמר ברדיו ע"י יהורם גאון וכן שיחה

עם נערים טרם גיוסם לצבא שהשתתפו במאבק על ארץ ישראל,

בעמונה.

"את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"

בציפיה לגאולת ישראל

המערכת

הרבנים עם הפניקס לעזר

גדולי הרבנים בציבורינו מעוניינים ושמחים לצאת אליכם, נער יקר, באולפנות ובישיבות, לשוחח ולהסביר, לענות ולבנות קשר והיכרות נכונה ואמיתית.

אירועי השנה האחרונה העמיקו את הצורך להקשבה הדדית להעמקת הדרך השואפת לקומה זקופה בכל תחומי החיים והעשייה, ארץ ישראל, תשובה, חסד, חיבור לתורה ומצוות וכעת גם בנושאי אקטואליה.

בתוכנית שהחלה בשבועות אלו, עוברים הרבנים בין המוסדות לשיחה עם ראש הישיבה או ראש האולפנא וכד' וממנה לשיעור ושיחה עם כלל תלמידי המוסד, פגישה בגובה העיניים בשו"ת על מה שמטריד ומעניין ובהקשבה וקבלה של דברי חכמים מנהיגי הציבור.

ניתן לפנות אלינו בחנועת קוממיות כדי שנזכה להגיע גם אליכם, לשמוע ולהשמיע, להכיר ולהוביל.

מחכים לכם.

קוממיות
רוח וגבורה לישראל יהודית

ברכה והוקרה לגיבורי עמונה המסורים

בימים בהם הממשלה, בתי המשפט וכוחות הביטחון עושים יד אחת בנסיון להחריב חלקים מנחלת אבותינו, לפגוע בברוטליות חסרת תקדים בציבור הנאמן לתורה ולארץ. הציבור כולו שולח את ברכתו והוקרתו לכם, גיבורינו ואהובינו היקרים אמיצי הלב וזקופי הקומה, החבולים בגופם אך בריאים ברוחם, שנאבקתם יחד עם אנשי עמונה בגבורה ובמסירות נגד חורבן בתי ישראל בארצנו. מאבקכם ייזכר לדורות כמופת של אומץ, גבורה ומסירות.

"לעתיד לבוא יוצאת בת קול ומכרזת 'מי שפעל עם אל יבוא ויטול שכרו'".

אנו קוראים לכל הנוער הנפלא לשותפות במאבקים הבאים בשמירה על גבעות בנימין והשומרון ובמערכת הבחירות.

בעזרת ה' נקום ונתגבר, נמשיך לבנות את ארצנו ולהאבק למענה עד יפציע אור האמת והגאולה.

הרב אבי סמוטריץ'

הרב זלמן ברוך מלמד

הרב דב ליאור

הרב דוד חי הכהן

הרב אליקים לבנון

תגובה לאירועי עמונה

הרב דב ליאור

ממרומי הרי יהודה, ערש מלכות ישראל, שלוחה בזה ברכת חזק ואמץ ויישר-כוח גדול לכל בני הנוער היקרים שנאבקו בעוז ובגבורה מול רשעי ישראל בהגינם בגופם על בתי עמונה.

אין ספק שמאבקים יניב פירות לבלימת המשך ההרס שמתכננים פושעי עמנו. ודאי שלפי דין תורה מותר לו לאדם להתנגד בכוח נגד אלימות מכל סוג שהיא, שרוצה להגלות אדם או להחריב את ביתו, וכן לסייע לחברים בדבר זה. מי שהזיק או חיבל יש להתייחס אליו כמו לאדם רשע על כל ההשלכות הנובעות מכך. כל הגינויים הנשמעים נגד הנוער שנאבק בעמונה, לדעתי מקורם בהמשך חטא המרגלים. לא לשים את הלב יותר מדי ולא להתחשב בהם.

יבוא יום ויתברר באיזו דרך ישכון אור.

בכבוד רב

הרב דב ליאור

נ.ב.

לשאלתנו בנוגע לשותפות בנות במאבק על ארץ ישראל, ענה הרב כי ודאי שבנות צריכות להשתתף במאבק על ארץ ישראל אך הן צריכות לשמור על צניעותן ולכן צריכות להמנע מלהגיע למצב שיגררו אותן וכן שיתרחקו מעימות. הן יכולות להשתתף במאבק בדברים אחרים העוזרים למאבק.

מבט אמוני בעקבות

אירועי עמונה

מורכבות היא שם המשחק אין רק כן ולא - יש נסינו יש
דברים נסתרים הרב מלמד על צבא, חילונים וחכמה
מאמר שפורסם בעיתון "בשבע"

יישר- כוח לנוער

הנוער שלנו הוא נוער אמיץ, גיבור ומסור, ודבקותו בארץ-ישראל הינה מרשימה מאוד. רבים אומרים שבמאבק בעמונה תוקן במידה מסוימת מה שלא היה בגוש-קטיף –

הביטוי הנחוש והגיבור לכאב ולקשר שלנו לארץ-ישראל, ולכך שאנו לא מוכנים בשום אופן לוותר על חלקי ארץ-ישראל הקדושים, שהיא ארץ אבותינו.

 הרב זלמן ברוך מלמד

ראש ישיבת בית אל ורב היישוב

גם אם לא הצלחנו לעצור את הריסת הבתים יש ערך עצום לביטוי הקשר שלנו לארץ-ישראל, ומשמח לשמוע שגם אחרי כל המכות האכזריות והכואבות שקיבל הנוער, בראש ובשאר חלקי הגוף, הוא מוכן ללכת שוב. הוא לא נשבר ולא נרתע מלהתמודד, ובכך מבטא שוב ושוב את הדבקות בארץ-ישראל, ואת החומרה הגדולה שאנו רואים בויתורים על חלקיה.

למה לא נכון לוותר?

יש שואלים מה יהיה הלאה, האם נוכל להמשיך במאבק כזה שיש בו גם סכנת נפשות, וגם הפעם רק בנס לא נהרגו אנשים. תשובתנו היא שאנו מצדנו לא נכה ולא נגרום לשום פגיעה פיזית בשוטרים ובחיילים, ועל כן לא נסכן אף נפש. אין לנו כל עניין בקרע ובמתחות בינינו לבין כל המוסדות הממשלתיים. אולם יש לדעת שהאלימות מכוונת בדיוק לכך

שבפעם הבאה נרים ידיים, והם יוכלו להרוס ולעקור באין מפריע. היו שם מכות אכזריות מאוד ומסכנות חיים, כולל כלפי אנשים שרק עמדו שם, ואפילו כלפי פצועים, בצורה משולחת רסן ומנוגדת לכל חוק. ברור לכל מי שהיה שם שכך היו הפקודות, והן לא באו ממפקד נמוך אלא מהחלטה מאוד גבוהה, להיות אכזריים ורשעים כך שבפעם הבאה לא ניאבק. האם ייתכן שנאמר שבגלל שמכים אותנו באכזריות - נוותר? ודאי שלא. אם ננהג כך, זו תיהפך להיות שיטה לשחיקת כל הערכים היהודיים במדינה. מתפתח כאן מאבק אידיאולוגי שהיה לפני כן סמוי ועתה הוא מתגלה, ההתגלות שלו יוצרת קשיים אבל היא גם מאפשרת לברר את הדברים. ודאי שהדרך לביורור הדברים אינה על-ידי שנתרוקן מהערכים שלנו.

משמח לשמוע שגם
אחרי כל המכות
האכזריות והכואבות
שקיבל הנוער, בראש
ובשאר חלקי הגוף,
הוא מוכן ללכת שוב

לכן צריך לנהוג בחכמה. יש לדעת שאף ממשלה לא תוכל להחזיק מעמד בדרך כזו, ובזמנו כשהיו התנגשויות בין המשטרה לציבור החרדי – המשטרה נאלצה להפסיק את המאבק שלה. אנחנו מקווים שאחרי פעם, פעמיים או שלוש פעמים הממשלה והעם יבינו את חומרת המעשה מבחינתנו ויימנעו מלהמשיך ולפגוע ביישובים.

ערכה של מסירות נפש

גם אם לא הצלחנו – לעצם מסירות הנפש יש ערך עצום, כשם שבכל הדורות אנשים מסרו את נפשם כפשוטו על המצוות ובאותה שעה נראה היה שיש חורבן. בזמן שעשרת הרוגי מלכות מסרו את נפשם, ודאי שעם ישראל הרגיש כאב ותסכול נוראיים, ואולי כאן באה הצעתם של תלמידי רבי עקיבא "עד כאן" – הרי גם אם רבי עקיבא ימות הוא לא יוכל להקהיל קהילות ברבים, לכן אולי עדיף להתחייב בפני הרומאים שהוא לא ילמד תורה עוד וכך חיינו יינצלו. מסירות הנפש גרמה באותו רגע לשבר נורא, אולם היא יצרה חיבור של עם ישראל לתורה ברמה שלא היתה כמותה. המסירות על ארץ-ישראל יוצרת חיבור עמוק לארץ-ישראל, שאינו יוצא לפועל כל עוד המסירות לא באה לידי מימוש. יש בכך גם תיקון

13 מבט אמוני בעקבות אירועי עמונה

לחטא המרגלים, שמשום כל מיני חששות נרתעו ולא רצו לעלות לארץ-ישראל, ועתה אנו צריכים לתקן ולעשות מעשה הפוך.

כאשר אנחנו מגלים את האהבה וגם מתייסרים על ארץ-ישראל, מרבה הדבר את הזכויות של עם ישראל. אמנם מצד שני המשטרה והממשלה הנוכחית מרבה חובות, ואולם גדולה מידה טובה ממידת פורענות, מה גם שהמסירות שלנו באה מתוך הכרה והבנה, ואילו הם אינם מבינים בשלמות את חומרת הדבר שהם עושים. כמוכן שאין בכך בכדי לנקותם מאחריות, אולם המסירות שלנו מכריעה את הכף לטובה.

ממשיכים תמיד להתקדם

למרות שאנחנו מקבלים מכות כואבות, ונראה כאילו יש נסיגה ממהלך הגאולה – תהליך הגאולה נמשך. אנחנו מתקדמים ומתרבים, הישיבות גדלות, התורה מתפתחת, המשפחות שומרות המצוות מתרבות מאוד, והעוצמה הרוחנית הולכת וגדלה. המתנגדים לנו יוכלו לשבור בתים ולהכות את הגוף, אבל הרוח הולכת ומתגברת. אנו מתקדמים עוד ועוד, לפעמים בגלוי ולפעמים רק באופן פנימי. נראה שההתקדמות הזו היא הסיבה שמביאה את הממשלה וההנהגה הסובבת להיאבק בנו בצורה כה אכזרית וקשה, מפני התחושה התת-הכרתית שההתחזקות שלנו מסכנת את הדרך שלהם, תחושה שעוד מעט נהיה המובילים של האומה בדרך של תורה ואמונה, והם מנסים לדכא את ההתפתחות הזו בכוח הזרוע. אני מניח שככל שנתחזק, כך נצטרך לעמוד בפני התמודדויות קשות יותר, כי ככל שנתחזק כך נעמוד מול חוסר הדרך של צורת החיים החילונית, המנותקת מתורה ומצוות, ולכן אותם האנשים הרחוקים יעשו כל מה שבידם לעצור זאת. אולם אנחנו נמשיך להתקדם, ריבונו של עולם אתנו, ומכל צרה בעזרת ה' נצא ברווחים.

מבחינה מסוימת ניתן להבין את המבוכה שלהם, הם באים עם דגל של דמוקרטיה ומשטר מסודר והשוטרים מתבלבלים וחושבים שאם הם לא ישליטו סדר כל המדינה תתפרק. אלא שהם לא מבינים שלכל דבר יש גבולות, ודווקא במדינה עם משטר דמוקרטי לא פוגעים בערכים שהם נחלת חלק גדול מהציבור, אפילו אם ניח שמדובר במיעוט כפי שבאופן חיזוני ניתן לחשוב. פגיעה ודיכוי זכויות המיעוט אינם דמוקרטיה אלא היפך הדמוקרטיה. אנו מצדנו איננו סולחים לאלו ששלחו את השוטרים, וגם לא לשוטרים שהפריזו במעשיהם. באופן כללי אנו צריכים להסתכל על השוטרים בכעס וברחמנות, הם

שלוחיו של ראש הממשלה שהתאכזר, ואנו מתפללים שהקב"ה יעמיד לנו ממשלה טובה בקרב.

הקשר עם הציונות החילונית

יש אומרים – אולי הציונות הדתית טעתה כאשר האמינה שאפשר ליצור קשר עם הציונות החילונית, ובמשך הזמן אפשר לקרב אותם לתורה ומצוות? הרי אנו רק נוכחים לראות שהפערים בין הציבור הדתי לציבור הרחוק מתורה ומצוות גדלים, וכל החלום להיות ביחד ולמצוא אי-פעם את הדרך שגם

הרחוקים יתקרבו – היה חלום מוטעה, וצודקים אלו שאמרו שאין טעם להתקרב אל החילונים, כי דרכם הפוכה ומנוגדת. על כך אנו משיבים שלא טעינו. אם יש במשפחה מישהו עם רגל חולה המסכנת את כל הגוף, ודאי שבני המשפחה יעשו את כל המאמצים בעולם כדי לא לקטוע אותה, וגם אם בסופו של דבר המאמצים אינם מצליחים, ודאי שהניסיונות למנוע אה הקטיעה הזו לא היו טעות. רצינו להציל את הציבור הרחוק ושנישאר יחד, וגם אם חלילה יהיה מצב של קרע שלמראית עין הוא בלתי ניתן לאיחוי – נדע שכל מה שעשינו היה צריך להיעשות. אנו

אנחנו מתקדמים ומתרבים, הישיבות גדלות, התורה מתפתחת, המשפחות שומרות ומתברות מאוד, והעוצמה הרוחנית הולכת וגדלה

מאמינים שחלקי העם לא ייקרעו זה מזה, וכל המאבק שלנו הוא עם אחרים, ואנו זוכרים זאת בכל שלבי המאבק. אלא שכאשר אח אחד רוצה להכות אח אחר – ודאי שזכותו של הנפגע להתגונן. אנו מאמינים שמדובר בגל שבסופו של דבר יעבור ונמצא את הדרך לאחות את הקרעים.

כיום עיקר הבעיה אינה עם הציבור אלא עם המנהיגות, שכמובן מאחוריה יש גם חלק מסוים מן הציבור. על פני השטח יש תחושת ביקורת ונתק, אולם תופעה זו היא כקצף שעל פני המים – באופן עמוק, רוב הציבור נאמן למסורת ולקשר לארץ-ישראל, יודע את ערכו של הציבור שלנו שנלחם למען ארץ-ישראל, ואנו מקווים שבסופו של דבר מה שנמצא בעומק הוא מה שיתגלה.

ארץ-ישראל וקירוב רחוקים

האם נכון לוותר על מאבקים מסוג זה, על-מנת ליצור את הקשר של הציבור הרחוק אלינו? הרי יש לנו מטרות נוספות מלבד ארץ-ישראל, ואולי מאבק "נחמד" יותר מצדנו ופחות נחוש יהיה בעל ערך ציבורי גדול יותר? שתי תשובות בדבר. ראשית, לא מדובר בויתור פרטי, ואין לנו אפשרות לוותר על מהלך הגאולה. עם ישראל הולך וחוזר לארצו, וכל חלק מארץ-ישראל הוא חלק מהגאולה. איננו יכולים לוותר על כך בשל עקשנות לא מובנת ולא מקובלת, בשל השתלטות של הנהגה שבהחלט אינה מבטאת את עומק דעת הציבור.

כשהציבור רואה את הנחישות, המסירות והנכונות להקרבה, הוא מתחיל להבין שיש כאן ערך גדול מאוד שבגללו מוסרים את הנפש

ובאמת זו גם הדרך הטובה ביותר לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, כמו בכל קידוש ה'. כשהציבור רואה את הנחישות, המסירות והנכונות להקרבה, הוא מתחיל להבין שיש כאן ערך גדול מאוד שבגללו מוסרים את הנפש, שהרי על דברים לא

חשובים לא מוסרים את הנפש. כשהם רואים שהציבור נאבק בכל כוחו הם מבינים שיש כאן עומק, ובאופן עמוק באה כלפינו הערכה מאוד עצומה, גם כשבחוץ נראה שיש ביקורת. אם נשים לב ניווכח שחלק מבעלי התשובה מאוד נמשכים דווקא אל מי שמגלה נחישות ושלמות בעבודת ה', כי בעלי התשובה רוצים להתקרב לדבר גדול, אמיתי ועמוק, ומסירות הנפש מבטאת שיש כאן ציבור עם דרך מאוד גדולה והוא נאמן לה ומסור לה. לכן לא רק שאין במאבק נחוש פגיעה בקירובם של רחוקים, אלא להיפך.

היחס לצבא

האם יחסינו לצבא השתנה? המצב אכן נעשה מורכב. לפני הגירוש מגוש-קטיף עסק הצבא בדבר אחד – בשמירה על עם ישראל ועל ארץ-ישראל. הוא היה צבא שכולו קודש, מעל המחלוקות הפוליטיות. מאז הגירוש הצבא אינו משרת רק את העם אלא גם את הממשלה, שמשתמשת בצבא לשם קידום מטרות פוליטיות שאינן שייכות לתפקידו של

הצבא – הגנה על העם והארץ. אין זה אותו הצבא שכל כך הערכנו וראינו בו ערך כל כך מרכזי בקיומה של מדינת ישראל, כי הוא משרת מטרות הפכיות מהמטרות שהכרנו כתפקידו של הצבא. מצד שני, עם כל הכעס, קיומו של הצבא הוא מוכרח, והוא עוסק בעיקר בשמירה על ארץ-ישראל, הוא נלחם בגבולות וגם שומר על היישובים. בהתאם למורכבות הזו גם היחס שלנו לצבא השתנה ונעשה מורכב. אין צורך לקבוע עקרונות לאורך ימים ושנים, כרגע אנחנו מסויגים מכמה דברים שהצבא עושה, יודעים שהוא עושה גם דברים טובים אך לא יכולים לכלוא את הכעס וההסתייגות שיש לנו ממעשי הצבא הלא טובים שהוא עושה. נצטרך לחיות עם המורכבות הזו עד שתעבור התקופה הזו, ואנו מתפללים שהיא תהיה כמה שיותר קצרה.

לימוד תורה או מאחזים?

הרבה בני נוער שואלים מה נכון לעשות עכשיו, האם להקים מאחזים "מעל כל גבעה ותחת כל עץ רענן", האם להתחזק בתפילה ובלמוד תורה, ויש כאלו שחשים מיואשים. ראשית כל נאמר שאין שום מקום לייאוש. מי שמאמין בקב"ה יודע שכל מה שנעשה בעולם מושגח על-ידי הקב"ה – גם הכבדת לב פרעה וגם הכבדת לב הממשלה של היום הן חלק מההנהגה הא-לוהית, שמטרתה לעורר בנו יותר כוחות ותעצומות נפש שבאמצעותם נתגבר על הניסיון שריבונו של עולם מעמיד בפנינו, לכן אין כל מקום לייאוש. אנו צריכים להתחזק בדרכנו, להתחזק בלימוד התורה, בקיום המצוות, בקירוב רחוקים, בהכרת ערכה של ארץ-ישראל וביישובה. כציבור אנו צריכים להתחזק בכל התחומים, אבל לא כל אחד צריך לעשות הכול.

אנו בטוחים שהקושי הזה הוא אתגר שריבונו של עולם מעמיד בפנינו, מתוך ההכרה שאנו יכולים לעמוד בו, שהרי הקב"ה לא מעמיד אותנו בניסיונות שאין אנו יכולים לעמוד בהם. חזק ונתחזק ונתגבר על הגל העכור הזה שאנו נתקלים בו.

דור של גאולה

- הקרב אבוד מראש, התבוסה מובטחת למה להלחם?
- הרב דוד חי הכהן על מכבים, נושאי כלים ועל גבורת רעיון

טוב למות בעד ארצנו

בפרשת בשלח מובא תיאור רדיפת המצרים את ישראל. בתוך הדברים מובא כיצד צעקו בני ישראל אל ה', בראותם את צבא מצרים רודף אחריהם. טענת ישראל כלפי משה

היתה: מדוע נלקחנו ממצרים למות במדבר?

הלא טוב לעבוד במצרים מן המוות במדבר.

מסגנון דבריהם של ישראל נראה שלא הזדהו

בנפשם עם יציאת מצרים, וראו את התהליך

כעניינו האישי של משה רבנו, באומרים:

"לקחתנו למות במדבר... מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים".

הרב דוד חי הכהן

ראש מוסדות "אורות התורה" בת ים

קושי נוסף מעורר האבן-עזרא בפירושו על דברי משה: "התייצבו וראו את ישועת ה': יש לתמוה כיצד יירא מחנה גדול, של שש-מאות אלף איש, מהרודפים אחריהם? ולמה לא יילחמו על נפשם ועל בניהם?" בתשובתו עונה האבן-עזרא: "כי זה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול עול מצרים, ונפשו שפלה, הלא תראה שעמלק בא בעם מועט ולולא תפילת משה היה חולש את ישראל, וה' לבדו עושה גדולות ולו נתכנו עלילות, סובב שמתו כל העם היוצא ממצרים הזכרים, כי אין כוח בהם להלחם בכנענים עד שקם דור אחר, דור המדבר שלא ראו גלות והיתה להם נפש גבוהה". מדברי האבן-עזרא עולה, שלא תבוא גאולת ה' לדור שהוא שפל בנפשו, ולצורך הגאולה יש לרומם את הנפש לפני הרמת האמצעים החיצוניים.

כנגד חולשת אותו הדור ראינו בדורות ראשונים, בעת תקומת המלכות, את גבורתו של יהונתן ונושא כליו שהתקומם מול הפלשתים, כדבריו שאין מעצור לה' להושיע ברב או במעט. דבריו אלו של יהונתן הוכיחו את בשלותו של עם ישראל לעצמאות פנימית, שבזכותה תבוא גם יד ה' המושיעה בימי בית שני בעת מלחמת המכבים. שהרי ידוע כי

בשעת הקרב האחרון של יהודה המכבי, כנגד צבא בכחידס היווני, טענו חיילי ישראל כי אין טעם לפתוח בקרב כאשר התבוסה והנפילה נראים מראש. כנגדם ענה יהודה כי עצם הזכות והרצון להלחם הם המרוממים את רוח ישראל, ועדיף למות בקרב ולא לסגת מפני אויב. ואכן, יהודה נפל באותו קרב, אבל אחיו החשמונאים זכו מאוחר יותר, בזכות כוח גבורתו, להקים את מלכות ישראל בימי בית שני.

רוח גבורה לעומת שיעבוד רוחני

בדורנו, דור התקומה והתחייה, לאחר גלות ארוכה בת שנות אלפיים, מוטטה הגלות

את גבורת ישראל והביאה למורך רב בלבבות, עד אשר היתה המנוסה לקול עלה נידף ורודף אין. לשיבתנו לארצנו נלוותה רוח גבורה, שהוכחה במלחמות ישראל בעשרות השנים האחרונות. עיקר הגבורה ומאמצי ההצלה היו קשורים בהצלת נפשות ובמאבק על עצם הקיום. מאמצים אלו יונקים את כוחם מטבע האדם, אשר קם על נפשו גם כנגד אויבים חזקים ממנו – כי כל אשר לאיש ייתן בעד נפשו. עד היום לא זכינו לראות מאבק ומסירות בשעת סכנות נפש למען אמונה ורעיון. והנה, הגיעה השעה שבה נבחן עם ישראל, על-ידי ההשגחה העליונה, על זכותו להיגאל. בבת אחת חברו כוחות

לאחר גלות ארוכה
בת שנות אלפיים,
מוטטה הגלות את
גבורת ישראל והביאה
למורך רב בלבבות,
עד אשר היתה
המנוסה לקול עלה
נידף ורודף אין

שונים, שהמשותף לכולם הוא שיעבוד רוחני לתרבות הנוכרית ולדברי הפריץ היושב בבית הלבן.

בתוך כוחות רשע אלו היו גם שרי הממשלה, שופטי בית המשפט, אנשי הצבא ושוטרי המשטרה עם חיל הקלגסים, המכונה יס"מ – מתוך החלטה לקבל את משמעת הגויים, ולעקור מישראל כל מרכיב בבניין הארץ ובתחיית האומה, הנמשך מתוך אמונת ישראל, קדושת התורה וקדושת הארץ. כנגד תשע משפחות ביישוב עמונה, אומנו אלפי שוטרים וחיילים בשיטות שלא היו מביישות את פראי הגויים בימי הפוגרומים הקשים ביותר. מול אותה עוצמה דורסת ורומסת התייצבו אלפי בני נוער, רכים וצעירים, ובתוכם בנות חיל,

נשים צדקניות שבאו ללא נשק וללא ארגון, לחסום בגופם את הסערה המשתוללת. גם כאשר כלו כל הקיצים, ונסתמו בגזירת בית המשפט הצעות אחרונות לפשרה, כאשר מול עיני הנערים והנערות ניצבו פרשים ושוטרים חמושים בכל כלי משחית ובאים בחשכת הלילה לפרוע פרעות, לא נסוגו הבנים והבנות מעמידת משמרתם למען כבודם של ישראל וארצו.

בתוך כוחות רשע אלו
היו גם שרי הממשלה,
שופטי בית המשפט,
אנשי הצבא ושוטרי
המשטרה עם חיל
הקלגסים, המכונה
יס"מ

באכזריות שאין כדוגמתה נדרסו בפרסות הסוסים, הוכו באלות השוטרים מכות נמרצות בשפיכות דם, ללא רחמים, גם פצועים, רבנים ואנשי שיבה. ובכל זאת לא נסוג אחור לבם של גיבורי הנפש חלשי הגוף. מול גולגולות שבורות ועצמות מרוסקות, ומול חילול כבודן של בנות ישראל, המשיכו ועמדו ללא תקוות ניצחון, אך באמונה כי טובים הייסורים בעד ישראל וכבודו מן השייכות למחנה העבדים שהולבש במדים וחומש בנשק.

כנגד אותו דור גלות, שעליו מבאר האבן-עזרא,

קם לנו דור חדש, דור מבשר גאולה. ואם גם הציפייה לא מתממשת מיד, אין שום ספק כי מסירות זו לא לשווא היתה. כל כאב וכל זעקה מוצאים את מקומם בכוסות התרעלה ששתינו מיד הגויים בעבר, ובידי עושי רצונם בהווה. על דורנו יאמר: "קומי אורי כי בא אורך", כי ייקח ה' מידינו את קובעת כוס התרעלה אשר שתינו מצינו ויחל להשקות בה את אויבינו. ייסורים אלו הם הגלגלים שיניעו לפנינו את מרכבת הגאולה, לא רק גאולת העם אלא בעיקר את גאולת רוחו של העם.

אשרינו שזכינו לראות ולשמוע את קולות הגבורה והאמונה, שיצאו מפי בנינו ובנותינו בני ציון המסולאים בפז. זכותם, וזכות אמונתם, יעמדו לנו עד אשר יקום ה' כגיבור להושיענו מידי הקמים עלינו, מבית ומחוץ. וגם אנו נזכה, כמו בדורות הראשונים, לשיר שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו: "ה' ימלוך לעולם ועד".

על מוסר ודמוקרטיה

האם בבסיס הדמוקרטיה ישנם ערכי מוסר מדוע קדמה מסכת גיטין למסכת קידושין הרב הרשקוביץ בניתוח עומק על ציבור, ציונות ומוסר

חותמה המוסרי של הדמוקרטיה

ימים קשים של משטמה, חורבן ואובדן דרך עוברים עתה על מדינת ישראל. כל הערכים הפשוטים שביסודה של הציונות ותקומתה של מדינת ישראל נרמסים ברגל גסה

בראש כל חוצות, הגרועים שבשונאי ישראל, ראשי הקנאים לחורבנה, הרימו ראש, וההפקרות הביטחונית המוסיפה והולכת נחשבת בלתי נמנעת.

הרב מיכאל הרשקוביץ
רב היישוב נריה

בטענה הנדושה, שכל דבר שנקבע בהליך דמוקרטי כביכול, הוא מוצדק ומחויב, מצדיקים ומחייבים אף את החרבת יישוביה המפוארים של ארצנו, ואת הפגרום הברברי המחריד באחים יקרים, גדולי נאמניה של האומה, מקדשי השם המוסרים נפשם לגאולת ארצה ויישובה.

ההטפות השדופות שכל הנקבע בהליך דמוקרטי – יש לציית לו באש ובמים, בכל מחיר וללא הבחנה במשמעותו המוסרית-ערכית, באו לכאורה להגן על הדמוקרטיה ולהוסיף לה חוסן, ואולם דווקא דרך זו, של ההתעלמות מחותמה הערכי-מוסרי, שוללת את זכות קיומה ועלולה להביא לחורבנה. ברוח מעוותת זו נוהגים היום הרבה מחנכים, משפטנים, פוליטיקאים ועוד כיוצא בהם, שרוממות הדמוקרטיה בפייהם, תוך התנכרות להגדרת תחומה לאור משמעותה הערכית-מוסרית.

על משמעותה של הדמוקרטיה יש לעמוד לאור חשבון הנפש המוסרי שהביא לכינונה ולהצטרפות אליה. כל אחד מהחוברים למחויבות הדמוקרטית דן עם עצמו כך: יש לי משאלות לב המיוחדות לי, ואולם בסיטואציה שבה אני חי עלי להוסיף את הצורך והחוב

לחיות ולהשתתף עם זולתי, עלי להקשיב לקולו של הכלל ולהגביל מעשית את הוצאתן לפועל של חלק ממשאלות לבי הראשוניות בהתאם לקביעות הדמוקרטיה, משום שלדעתך, כאן, כך ראוי יותר. ויש להטעים שאין בהכרח בדרך זו התנכרות לערך מסוים, בכך שאין עושים את המתחייב ממנו כשהוא לעצמו, אלא אדרבא, המסקנה הסופית של החשבון הכולל היא הקובעת את מקום יישומו והוצאתו אל הפועל של כל אחד מן הערכים, ומאידך יישום ערך שלא במקום הראוי לו משמעותו עיוות אותו ערך וחילולו. ועל-פי אותו עקרון עצמו, כשם שהחשבון הכללי מגביל את תחום המתחייב מערכים שונים כשהם לעצמם, מתוך התייחסות לקולו של הכלל, כך באותה מידה עליו לקבוע את תחומה הלגיטימי של הדמוקרטיה. "אל תהי מפליג לכל דבר", ש"אין לך דבר שאין לו מקום" (אבות פרק ד). בהקשר זה כדאי להזכיר את דברי מרן הרב קוק זצ"ל ב"עולת ראייה", על פרשת העקדה, שכתב שדווקא בכבישת רחמיו מפני ציווי הבורא לאורה של יראת שמים, העלה אברהם אבינו את הרחמים אל רום מעלתם.

ההטפות השדופות
שכל הנקבע בהליך
דמוקרטי – יש לציית
לו באש ובמים, דווקא
דרך זו, של
ההתעלמות מחותמה
הערכי-מוסרי, עלולה
להביא לחורבנה

שמירת תחומו של המהלך הדמוקרטי

כללו של דבר, אדם באמונתו יחיה, וכל מעשיו נובעים ממשמעותם המוסרית לגביו. כל הכרעה מעשית שאליה יגיע מתוך חשבון הנפש המוסרי הכולל, היא הינה הכרעתו הסופית השלמה, ודווקא לאורה מקבלים כל ערכיו את משמעותם האידיאלית. המתחייב מכל ערך כשהוא לעצמו, ובכלל זה המתחייב לכאורה ללא הזדקקות לקולו של הכלל, הוא בעל תוכן חלקי, ולכן אינו מוסרי לגביו. המסקנה הכוללת היא המחייבת את הדמוקרטיה, ועל כן היא גם קובעת את תחומיה. על הפרט להקפיד שההליך הדמוקרטי ישרת בעקביות את המטרות שהצדיקו וחייבו אותו, ולא לאפשר לו לכלי לקום על יוצרו. עליו לשמור מכל משמר שיקבע ויחייב רק במסגרת התחום שבו יש לו זכות קיום ויש בו חוב, ושלא תהא לו

נחלה בלי מצרים. אוי לו לאדם שיקבל על עצמו את הקביעות הדמוקרטיות ללא הבחנה, מתוך תחושה שיש לו מחויבות מוחלטת לכך, משום שזוהי דרך של הינתקות הרת סכנות מן המחויבות המוסרית מחד, ושל שלילת חותמה הערכי-מוסרי של הדמוקרטיה מאידך.

כאשר אין מציבים גבול לאפשרותה של הדמוקרטיה להכריע, כשהחשבון המוסרי שחייב את ייסודה, שהוא תוכן עניינה, שוב אינו קובע, והולכים אחר כל שתקבע בעיניים עצומות, ניתנת בידה אף הזכות לרמוס ללא הבחנה את כל אותם ערכים שהביאו לכינונה, ואף החלטה שלה לחיסול עצמי תחייב ללא עוררין. לדעתי דומה היא עקרונית דרך זו של הדבקות העיוורת בדמוקרטיה ליסודותיו המגוונים של הפשיזם. ואמנם כבר היו דברים מעולם – לאחר שהיטלר עלה לשלטון בהליכים דמוקרטיים, הוא הביא באותה דרך לביטול מוחלט של הדמוקרטיה.

לצערנו אף במדינת ישראל של ימינו אלה אנו רואים התרחשות דומה. בית המשפט העליון, שנועד ליישם את החקיקה הדמוקרטית שקבעו נבחרי העם בכנסת, כדי לקיים את

**בית המשפט העליון,
שנועד ליישם את
החקיקה הדמוקרטית
שם עצמו בהליך
דמוקרטי מעל בית
המחוקקים, ונטל לידי
סמכויות של דיקטטור
המחייב את הציבור**

קביעותיו של ההליך הדמוקרטי, שם עצמו בהליך דמוקרטי מעל בית המחוקקים, ונטל לידי סמכויות של דיקטטור המחייב את הציבור על-פי אמות המידה המוסריות והפוליטיות שלו, אף כשהן בניגוד מוחלט לנורמות המוסריות שקבע הציבור בהליך דמוקרטי. וכדי לבסס דיקטטורה זו, עושה בית משפט זה הכול כדי שיתמנו בו רק שופטים הנאמנים להשקפותיהם הפוליטיות והמוסריות של חבריו. הצדקה לדרך זו, של מספח תחת משפט, מנומקת חדשים לבקרים, בטענה האבסורדית והפרדוקסלית, שכך מחייבת הדמוקרטיה.

משמעות מיוחדת נודעת לשאלה זו אצלנו במדינת ישראל, שהאידיאולוגיות הציוניות הן אלו שהביאו להקמתה. הדמוקרטיה באה לסדר ולאפשר לפחות עתה, לפי שעה, את חיינו המשותפים בארץ, ולהגשים באמצעותה את המתחייב מן הרעיון הציוני. אם נתעלם מהאידיאולוגיה הציונית ונלך כסומא בארובה אחר הקביעות הדמוקרטיות, אף החלטה על

חיסולה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ציונית צריכה לחייב. וכמו אותה מסקנה שבסיפורו של הזו, "הדרשה" – "במקום בו מתחילה הציונות נגמרת היהדות" – הנובעת מאובדן תוכן נשמתה של הציונות ויסוד קיומה, כך, באותה דרך בדיוק, תביא אותנו דרך הדמוקרטיה כביכול, העיוורת הזו, למסקנה שבמקום שמתחילה הדמוקרטיה במדינת ישראל, נגמרת הציונות. על כן אף בזה צריכה להיות אותה התייחסות שתיארנו. אף כאן עלינו לשמור מכל משמר, לעולם, את אותו צפון ערכי שלאורו אנו חיים, פועלים ועושים. לאורו נקבע את תחומה של הדמוקרטיה, שתבוא לתקן ולא לעוות. כל זאת למרות שיש בכך בעייתיות לא מעטה לנוכח העובדה שבשאלה היסודית, מהי ציונות, ישנו לפי שעה מגוון רחב של דעות, ומשום כך נחלקות הדעות בהתייחסות לקביעות מרובות של הדמוקרטיה הישראלית, אם אין בהן משום בגידה ברעיון הציוני וקימת הכלי על יוצרו.

צבא הממשלה

בתפיסת משמעות קולו של הכלל שבחשבון הנפש שתיארנו יש דעות שונות, בהתאם לתפיסת תוכן מושג הציבור והאומה בישראל, ובהתאם לכך תיקבע משמעות הדמוקרטיה שבהגשמה הציונית, לתחומיה. יש להטעים את ההבדל היסודי שבין משמעותו הערכית של

באטימות זו נעוץ
אובדן הדרך שבו
נתונה מדינת ישראל.
כלים שנוצרו לצורך
קיומה, קמו על יוצרם
כמחלה אוטו-אימונית
איזמה המאיימת על
קיומה

הכלל בכל אומה ולשון, לבין זו שבישראל לאורה של תורת ישראל. באומות אחרות אין בתוכן המעמיד של הציבור והמדינה יותר מאשר היותם אמצעים לקיומם של היחידים. אצלם הערך המנסר בחלל עולמם הלאומי והמדיני - היחיד, קיומו וטובתו, ואין למדינה או לאומה כל משמעות ערכית. בישראל, לעומת זאת, הציבור והמדינה, הנם חלק בלתי נפרד מן המסכת הערכית-מוסרית שלו, המיוסדת על תפיסתם הרוחנית-תורנית, ולכן, האומה והמדינה הינם אידיאלים מוסריים נעלים. מתוך כל זה נגזרות משאלות הלב הלאומיות והציוניות, ועמם חשבונות הנפש של ההתייחסות לדמוקרטיה.

מכל זה נגזרת גם ההתייחסות לפקודות הצבא, שאף שהציות להן הנו יסוד ותנאי לקיומו ולתפקודו, עם כל זה צייתנות עיוורת משמעותה היתקנות מדרך המוסר ושלילת חותמו המוסרי-ערכי של הצבא. מחרידה עד למאוד תשובתו של הרמטכ"ל שכשנשאל אם גירושם של אחינו חלוצי גוש-קטיף הוא מוסרי, השיב שכל מה שמעסיק אותו הוא כיצד לבצע גירוש זה, ואין זה מעניינו אם הוא מוצדק או לאו. בדומה לכך טען מפקד אוגדה, ממפקדי קלגסי הגירוש, שלדעתו אמנם גירוש זה אינו מוסרי, ואולם הוא מבצעו משום שממשלת ישראל החליטה לבצעו. תשובות אלו מזכירות סגנון דומה באיטליה בימים אפלים. יש בכך השפלה איומה של צה"ל, שבעבר נחשב צבא העם.

באטימות זו נעוץ אובדן הדרך הנורא שבו נתונה מדינת ישראל. כלים שנוצרו לצורך קיומה, כדמוקרטיה, מערכת המשפט, מערכת הביטחון ועוד, קמו על יוצרם כמחלה אוטו-אימונית איומה המאיימת על קיומה. כך התפתחה קרקע פורייה לשחיתות השלטונית האוכלת בנו בכל פה. בעטיה נוצר גם השסע המחריד בעם, שרבים מוסיפים עוד לטפחו ולהרחיבו. מלבד הגירוש האכזרי של אחינו היקרים בידי אחיהם בני עמנו, והחורבן הנורא שהמיטו עליהם, שאין להם אח ורע בכל עם ולשון, זועקת עד לב השמים ההתנכרות האיומה למגורשים, כך גם הידרדרה ממשלת ישראל לשפל של ביצוע הפוגרום בעמונה, בשם הדמוקרטיה כביכול.

זועקת עד לב השמים
ההתנכרות האיומה
למגורשים, כך גם
הידרדרה ממשלת
ישראל לשפל של
ביצוע הפוגרום
בעמונה, בשם
הדמוקרטיה כביכול

עלינו לעשות הכול כדי להעלות בימי חושך ואפלה אלו את אור הקודש של לאומיותו המיוחדת של עמנו, כדי להאיר את דרכנו ואת תחומה הלגיטימי של הדמוקרטיה, על-מנת שתוסיף תיקון ותימנע מחורבן. דווקא קביעת גבולותיה הערכיים והכרתם, דווקא היא תעניק לה חותם של מוסר, ואיתו חיים. מאידך, ההתעלמות מגבולותיה המוסריים, מתוך מחשבה להעניק לה יתר תוקף ועמדה, היא זו שבסופו של דבר עלולה להביא לחורבנה מחמת היעדר כל חיוב מוסרי לקיומה.

25 על מוסר ודמוקרטיה

יש ששאלו מה פשר הקדמת מסכת גיטין למסכת קידושין בסדר השי"ס, שהרי הקידושין קודמים הם לגט. ואולם נראה לי שיש בכך רעיון עמוק ואמיתי. כשאדם בא לשאת אישה והוא יודע שמעשה זה הוא בר התרה אם נישואין אלו לא יעלו יפה, הוא מודע מראש שקידושיו אינם קתוליים, אלא מוגבלים לתחום של תפקוד נאות. בהתאם לכך עומד מעשה הקידושין הזה על משמעותו האידיאלית, ומשום כך הוא מחייבו ועושהו. כעין זה הוא העיקרון של "נישואיו" של הפרט עם המערכת הדמוקרטית, שרק מתוך הכרת גבולותיה הוא מתייחס אליה כאידיאל, ולא כאל נפילה לבור עמוק שורץ נחשים ועקרבים שאין ממנו מוצא.

אוהבי עמונה,

אוהביו של מקום

האם מותר להרים יד על חייל? ☉ האם יש תוקף מחייב לחוקי הממשלה ☉ הרב ישראל אריאל בנייר עמדה מנוסק על אירועי עמונה ☉

לתושבי עמונה המקיימים מצוות יישוב ארץ-ישראל במסירות נפש, ולכל העולים להר לעזרת ה' בגיבורים – ברכת חזק ואמץ!

מול הפוגרום שערכה בכם הממשלה, המונהגת בידי אנשים המרימים יד על תורת משה, הננו לאמץ את ידכם. עליכם אמרו חז"ל במכילתא (שמות יתרו ו): "לאוהבי ולשומרי מצותי

- אלו ישראל שהם יושבין בארץ ישראל ונותנין נפשם על המצות: מה לך יוצא ליהרג... מה לך יוצא לישרף... מה לך לוקה בפרגול? – על שקיימתי את מצוות ה'". כוחות המשטרה וההרס, אשר השתלטו על היישוב והפליאו את מכותיהם בילדים, בנשים ובמבוגרים, בעזרת סוסיהם המפורזלים ובאלות שבידיהם, והרסו את בתיכם עד היסוד – כל אלפי החיילים והשוטרים עוברי עבירה, ואתם מוסרי הנפש נקראים אוהביו של מקום. ממשלה זו, המקיזה את דמם של יהודים המחזיקים בתורת ה' בארץ אבותיהם, אין לה זכות קיום.

המקום שהנכם יושבים עליו אדמת קודש הוא! לפי המסורת היהודית¹ במקום הזה ניתן לאברהם אבי האומה הישראלית הצו הא-לוהי להחזיק בארץ-ישראל (בראשית יג) ככתוב: "שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה שָׂם צְפֹנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וְיָמָה... קוּם

1. מגילת מדבר יהודה לבראשית, וראה "ארץ ישראל לגבולותיה" פרק א, תיאור מפורט על מקום ההתגלות לאברהם בהר בעל חצור סמוך לעמונה.

27 אהבי עמונה, אהביו של מקום

הַתְּהַלֵּךְ בְּאַרְץ לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבָה כִּי לְךָ אֶתְנֶנָּה². הבא לעקור אתכם מן המקום הזה, בא לעקור יחד עם הבתים את צו ה' המחייב לרשת את הארץ ולשבת בה, ומצוות נוספות מתורת משה³.

מצוות יישוב ארץ-ישראל היא מצווה גדולה בתורה⁴, שנצטוונו לעשותה מתוך מסירות נפש. אשריכם ואשרי כל אלו שנחלצו לעזרתכם, ומסרו נפשם למנוע את הרס בתי היישוב בכוח הזרוע. כבר אמרו חכמים (שבת קל, א): "כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליה... נתקיימה בידך". בזכות מסירות הנפש שלכם אף עמונה תתיישב, תיבנה ותפרח יחד עם שאר יישובי ארץ-ישראל במלוא רוחב גבולותיה.

אשריכם ואשרי כל
אלו שנחלצו

לעזרתכם, ומסרו

נפשם למנוע את הרס

בתי היישוב בכוח

הזרוע

קשר רשעים

רבים שואלים האם לממשלה הנוכחית ולהוראותיה כיום יש תוקף מחייב. כדי שלהוראה או לחוק יהיה תוקף מחייב על-פי ההלכה, נדרשים שלשה תנאים בסיסיים: האחד, שהחוק ייקבע בידי אנשים יודעי תורה ויראי שמים; השני, שהאנשים נתמנו בידי יהודים יראי שמים; השלישי, שהחוק ייקבע על-פי תורת ישראל. בהיעדר תנאים אלה, ומכיוון שהשלטון פועל כנגד העם ותורתו, הרי הוא מוגדר כ"קשר רשעים"⁵. ואין להתחשב בו.

הממשלה הנוכחית מורכבת מיהודים שהם בחזקת שאינם יודעי תורה ויראי שמים. אין זו ממשלה נבחרת, אלא אוסף מקרי של אנשי שררה שתלטנים.

- בתרגום יונתן: ועביד בה חזקתא, כלומר, ההתהלכות סביב הארץ עושה בה קניין וחזקה. וראה בבא בתרא ק, א.
- איסור "לא תחונם" (ראה רמב"ם הלכות עבודה זרה י, א). איסור גזל והסגת גבול (ראה רמב"ם הלכות גניבה ז, יא). "לא תעמוד על דם רעך!" (ראה ספר המצוות לרמב"ם לא תעשה רצ"ז). ועוד.
- לקוט שמעוני רמז תתפ"ה, וראה שם שהוזכר רבי אלעזר בן שמוע שנהרג לבסוף על קידוש השם כאחד מעשרה הרוגי מלכות.
- סנהדרין כו, א. רש"י ישעיהו ח, יב. שו"ת הריב"ש סא. חת"ם סופר קובץ תשובות עד. יהודה יעלה או"ח לו. פסקי דין רבניים י.

בעניין מינוי אנשים לתפקיד בישראל כותב הרמב"ם בהלכות מלכים א, ז: "כל מי שאין בו יראת שמים, אע"פ שחכמתו מרובה, אין ממנין אותו למינוי מן המינוין שבישראל". מוסיף על כך בעל ספר החינוך (מצוה תצז) שאם המנהיג עובר עבירה מצווה לשונאו: "כל השררות בישראל... כל שאין בו יראת שמים... אין צריך לומר שאין ממנין אותו במינוי מן המינוין שבישראל, אלא שראוי לשנאותם ולהרחיקם, ועליהם אמר דוד: שנאתי כל פועלי אוני". יוצא אפוא, שאישים אלו הם פסולי שלטון⁶.

פסק בגי"ץ, שניתן ביום הפורענות, ושמכוחו הוכרע להחריב את בתי ישראל בעמונה, עומד, כמובן, בסתירה לתורת ישראל, ומייצג חלק מסדרת פסקים ארוכה, שתוצאתה עקירת מצוות התורה.

חבורת שופטים כזו נקראת בלשון הרמב"ם: "קשר בוגדים"⁷!

הרס הבתים בעמונה

מחייב את נושאי

המשרות, כל אחד

חייב אישית בתשלום

מלא על כל הנזקים

הכספיים שנגרמו

לתושבים

לפיכך, כל חוק והוראה העומדים בסתירה לתורת ישראל בטלים ומבוטלים, ומצווה להיאבק בהם בכל דרך אפשרית⁸.

אחריות אישית

לאנשי השררה ייאמר: הרס הבתים בעמונה מחייב את נושאי המשרות: ראש הממשלה, הרמטכ"ל, השופטים, מפקד המשטרה, אלוף

הפיקוד, וכל מי ששלח ידו והביא חורבן. כל אחד חייב אישית בתשלום מלא על כל הנזקים הכספיים שנגרמו לתושבים. כן הם חייבים על כל החבלות הגופניות והנפשיות ועל כל הנזקים שהם גרמו למאות ילדים, נשים ומבוגרים על-ידי שילוח חיילים ושוטרים, שדינם במקרה זה כדין כל חבלן וגזלן (רמב"ם חובל ומזיק ח, א, ב).

6. ראה רמב"ם הלכות עדות (י, א) שהגדיר את המושג "רשע", וכתב: "הרשעים פסולין... אי זהו רשע? כל שעבר עבירה שחייבין עליה מלקות - זהו רשע ופסול". וראה רמב"ם סנהדרין יט.
7. רמב"ם סנהדרין ב, יד.
8. ביאור הלכה או"ח סי' א. ובמשנה ברורה שם.

29 אוהבי עמונה, אוהביו של מקום

כל מי שיש לו יד בהרס הבתים כדי למסור את האדמה לערבים, הרי הוא בבחינת "מוסר"⁹.

לעזרת ה' בגיבורים

באשר למנהיגי הציבור: רבנים, דיינים, ראשי הישיבות, וכל מי שבידו למחות, הרי אלו מצווים לצאת לעזרת אחיהם – אין נקי. כך מכריזה דבורה הנביאה בנבואתה על "מרוז", ממנהיגי ישראל באותו דור (שופטים ה, כג): "אורו מרוז אמר מלאך ה'". כלומר, העומד מנגד ושם יד לפיו כשישראל בצרה, חלה עליו קללה, חלילה, על שלא יצא לעזרת ה' בגיבורים (מועד קטן טז, א). כך גם מנהיגים או תושבים בערי ישראל ומושבותיה, העומדים מנגד ואינם נזעקים, הרי הם בכלל הקללה (מפרשי התנ"ך שם).

לתושבי עמונה ולכל אלו אשר באו לעזרת ה' בגיבורים ייאמר: אתם שומרי חוק התורה במדינת היהודים! אתם נושאי ארון ה'! בעלותכם להר נלחמתם בממשלה בלתי חוקית על-פי התורה! נאבקתם בפורעי חוק התורה! לא רק לעזרת העם יצאתם אלא לעזרת ה'! וכדברי חז"ל בסיפרי במדבר (פד): "כל מי שעוזר את ישראל כאילו עוזר את מי שאמר והיה העולם, שנאמר: אורו מרוז אמר מלאך ה', אורו ארור יושביה כי לא באו לעזרת ה', לעזרת ה' בגבורים".

עת לאהוב ועת לשנוא

שאלה: האם המצוות – "ואהבת לרעך כמוך", ו"לא תשנא את אחיך בלבבך" אמורות גם באשר לחייל ולשוטר הבא לגרש אדם מישראל מביתו, שכן היו מן הרבנים בעבר שהביעו דעה, כי חובה לאהוב ולכבד חייל ושוטר באשר הוא.

תשובה:

מצוות אלו, אכן, הן "כלל גדול בתורה", וכפי שהאריכו גדולי ישראל כמו הלל, ואחריו רבי עקיבא, להגדיל ולהאדיר מצווה זו.

9. רמב"ם עבודת כוכבים י, א. תשובה ג, נ. חובל ומזיק ח, יא.

עם זאת, אין המצוות הללו מתקיימות אלא בתנאים הקבועים בהלכה. לא כן כאשר אדם מישראל מרים יד כנגד תורת משה וכנגד אדם המקיים מצוות. כבר כתבו חכמים, והדברים הובאו ברמב"ם (הלכות אבל יד, א) שמצווה זו לא נאמרה אלא "לאחיד בתורה ובמצוות!" בכך נקבע, כי הבא לעקור תורה ומצוות מישראל – ובמקרה שלפנינו גם חייל או

**בכך נקבע, כי הבא
לעקור תורה ומצוות
מישראל – ובמקרה
שלפנינו גם חייל או
שוטר – אינו "אחיד"!**

שוטר – אינו "אחיד"! מקור דבריו באבות דרבי נתן (טז) שם נאמר: "אהוב את כולם! ושנא את המינין ואת המשומדים ואת המסורות... אם עושה מעשה עמך [כמוך] אתה אוהבו ואם לאו - אי אתה אוהבו"¹⁰. וראה ספר החינוך (מצווה רלח) שכתב: "הרשעים... מצוה לשנאותם", וכך בספר החינוך מצווה רסד: "מותר וגם מצוה עלינו לשנוא רשעים".

אדם המרים יד על תורת משה נקרא בהלכה "שונאו של מקום" (מסכת שמחות ג, ה) דבר שהובא

להלכה ברמב"ם (הלכות אבל א, י). מכאן, שחייל ושוטר הבא לכפות על יהודי לעבור עבירה, לגזול ולחמוס את ביתו ולהורסו, ולהעביר את המקום לידי אויב, הרי הוא רשע, ושונאו של מקום, ואינו בגדר מצוות "ואהבת לרעך כמוך".

עושה אדם דין לעצמו

שאלה: אדם מישראל, שהשלטון הורס את ביתו בניגוד להלכה, האם הוא צריך להשלים עם רוע הגזירה, שכן הלכה היא שאין אדם רשאי להרים יד על חברו, או שמא זכותו להתנגד?

תשובה: אשרי לחייל השומר על גבולות המדינה ועל בטחון ישראל, ושכרו הרבה מאד. אולם עליו לדעת, שכל פקודה הסותרת את תורת ישראל בטלה ומבוטלת¹¹. גם לשלוחי השלטון, לרבות חייל ושוטר, אין חסינות על-פי דיני התורה. והיה אם הוא עושה

¹⁰ . וראה רמב"ם הלכות אבל יד, א. הלכות גניבה ט, ו. מחזור ויטרי תכ"ה. ספר יראים רכ"ד ועוד.

¹¹ . רמב"ם מלכים ג, ט.

31 אוהבי עמונה, אוהביו של מקום

מצווה, ניתנת לו כל הסמכות לבצע את תפקידו, אך אם הוא עובר עבירה, הרי דינו כעובר עבירה לכל דבר.

זכות ההגנה של אדם על ביתו ועל רכושו היא זכות בסיסית המעוגנת בפסוקי התורה. יתירה מזו, התורה התירה לבעל הבית למנוע את כניסתו של אדם המתפרץ לביתו, תוך שימוש בכוח, כמובא ברמב"ם הלכות גניבה (ט, ז). והוסיף, שהרשות להגיב בכוח מסורה לכל אדם הבא לסייע לבעל הבית. למעשה, אדם הרואה את חברו בצרה ולא עוזר לו להציל את ממונו, עובר על איסור "לא תעמוד על דם רעך"¹². (הלכה זו שרירה וקיימת אף לפי חוקי נכרים בכל ארצות העולם התרבותי). לפיכך, חייל המתפרץ לביתו של אדם, גם אם קיבל פקודה לכך, דינו כאחד השודדים.

כן אפשרה התורה לכל אדם מישראל לעשות דין לעצמו¹³, וכגון, כשאדם בא עליו לגזול, "יכול להכותו עד שיניחנו". וכן חובתו של אדם למנוע מחברו – וכך מן החייל – לעבור על איסור מן התורה, וכגון כשהוא רואה אדם המכה את חברו – רשאי להכות את המכה כדי להציל את המוכה¹⁴. ההלכה אוסרת על אדם מישראל להרים יד על חברו, לפיכך האמירה "אסור להרים יד על שוטר" נכונה כל עוד שומר השוטר על מצוות התורה ועל הצדק. לא כן כאשר השוטר שותף לדבר עבירה ולמעשה שוד וחורבן. אכן, מצינו בדברי חז"ל, שאף יואב, שר צבא ישראל, ציפה לספוג מטר אבנים מחייליו כשראו אותו עובר עבירה¹⁵.

12. ספרא קדושים ב, ד.

13. חושן משפט ד, א.

14. שם תכא, יג.

15. ילקוט שמעוני שמואל ב רמז קסה.

אש המכבים

המאבק בממשלה שמתנכרת ליהודים אינו עומד בסתירה ליחסו של אדם מישראל למדינה. המדינה היא מדינת היהודים, והמדינה היהודית שייכת לכל אלו הממשיכים את דרכו של אברהם אבי האומה הישראלית ובניו אחריו, ממשיכי הדרך של תורת משה מסיני¹⁶. לעולם לא יסכים העם היהודי להיכנע לשלטון של רשעים, יהיו אשר יהיו. לא רק על הארץ הננו נאבקים, אלא על צביונה של המדינה כמדינתנו – מדינה על פי התורה!

לאור האמור, יידע כל נציג שלטון, כי מי שבא לעקור תורה ומצוות מישראל ייתקל בחומה בצורה. האש שהתלקחה בהר עמונה, זו האש של יהודה המכבי אשר נלחם ביוונים ובמתייוונים, ואשר נהרג בשדות עמונה, כדי להקים מדינה על-פי התורה.

האש שהתלקחה בהר
עמונה, זו האש של
יהודה המכבי אשר
נלחם ביוונים
ובמתייוונים, ואשר
נהרג בשדות עמונה,
כדי להקים מדינה
על-פי התורה.

הדור הצעיר הקם בישראל ומכריז: "ה' הוא המלך!" מכריז בכך, כי קם דור ממשיכים ליהודה המכבי, דור המוכן למסור את הנפש על תורת ה' ועל ארץ-ישראל. עם ישראל לא נכנע ליוונים ולא לרומאים, לא נכנע לתורכים ולא לאנגלים. כך לא ייכנע עם ישראל ולא יכופף את ראשו בפני מנהיגים יהודים ריקים מתורה, מושחתים ומרשיעי ברית.

16. רמב"ם סנהדרין כד, י: בני אברהם יצחק ויעקב המחזיקין בתורת האמת.

17. תיאורים לרוב על פעולת יהודה ויונתן למיגור רשעי ישראל מובאים בספר חשמונאים א. לדוגמה בלבד, ראה שם ט, סא. וכן ט, עג. ועוד

18. ספר חשמונאים ט, טו.

19. ראה מגילת תענית כ"ב אלול, שהחשמונאים נתנו לרשעי ישראל שלשה ימים לעשות תשובה, וכיצד נהגו באלו שלא חזרו בהם.

33 אוהבי עמונה, אוהביו של מקום

הנאבקים על שלמות התורה ועל שלמות הארץ, אל ירד לבבכם! אל תיראו ואל תערצו מחיילים ומשוטרים המכים באלות! אל תיראו מצהלת סוסי המשטרה! אל פחד מ"שופטים" היושבים על הכסא הרם אשר פסקיהם נוגדים את התורה! מול שלטון אשר גזר אומר לעקור יהודים ויישובים, ולעקור את תורת ישראל ומצוותיה – קומו וצאו לעזרת ה' בגיבורים! כי סוף תורת ישראל לנצח!

ולאנשי השלטון והשררה, אשר הכריזו מלחמה על עם ישראל, על תורת ישראל, ועל ארץ-ישראל, ייאמר: "אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' א-להינו נזכיר; המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד, ה' הושיעה המלך יעננו ביום קוראנו".

"עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה!"

נכתב במעמד:

הרב ישראל אריאל הרב יואל שוורץ הרב דב שטיין ר' הלל וייס

העיקר הוא הכלל

מהו סוד הגאולה בתורת הגר"א א"מ מי חשוב יותר - הראשון או האחרון א"מ הרב שמואל יניב על מכות, דבורים וקרבתות א"מ

כל הקודם זוכה

שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ-ישראל מתחלקים לשני מיני דגן, חיטה ושעורה, ולחמישה מיני פירות. לסדר הפירות יש חשיבות הלכתית ורעיונית, שהרי כל הקודם

במיקומו בפסוק נחשב למעולה יותר וקודם בברכה. וכך מצאנו שהשמן והדבש הם האחרונים, החותמים את רשימת שבעת המינים, (דברים ח, ח): "ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן

הרב שמואל יניב

גבעת שמואל

ודבש", אולם חז"ל למדונו, שהסדר שונה: שמן ודבש הם הראשונים לברכה מבין חמשת הפירות. ההסבר לזה הוא שהקדמת המין בברכה בנויה על הכלל, שכלל שהמין קרוב יותר לתיבה "ארץ" הוא נחשב למעולה יותר, ועל כן הוא קודם לברכה. לאמור, ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון, ארץ זית שמן ודבש. נמצא אפוא לפי כלל זה, שסדר חמשת הפירות הוא: זית, תמר, גפן, תאנה, רימון.

כאשר ניקח את גרעיני הפרי נראה בסדר הגרעינים תהליך הדרגתי של התפרטות: הזית (שהוא השמן) מורכב מפרי, שבתוכו יש גלעין אחד. מרמזו הוא למקור הבריאה, להתחלה האחדותית. לאחר הזית נמצא התמר (שהוא דבש), וכאן ניכרת תחילת ההתפשטות, שכן גלעין התמר אחד הוא, אך יש בו חריץ המחלקו לשניים (סוף מעשה במחשבה תחילה). הרמז: האדם נברא אחד ובסופו יהיה לשניים. השלישי ברשימה הוא הגפן, הענבים. בעיני יש מספר מועט של גרעינים. ניכרת כבר ההתחלה הממשית של ההתפרטות. לאחר מכן מוזכרת התאנה, פה תהליך הפירוט נמצא בעיצומו. מספר הגרעינים רב מספור, ההתפרטות הגיעה לשלב שבו היא מיצתה את עצמה מהבחינה הכמותית, אבל הפרטים עצמם הינם ללא זהות, ללא איכות. לבסוף מגיעים לחותם –

הרימון. כאן מוצאים, שהגרעינים הגיעו להתפרטות הרצויה, ואיכותם שלמה. גרעיני הרימון הם עצמם הפרי הנאכל, הם מקושטים בגוונים אדומים, טעמם מגוון ועסיסי, כל גרעין ברור ומלוטש, כל קבוצת גרעינים נמצאת ארוזה בנפרד, כולם שוכנים בשלום בפרי אחד וממקום אחד הם יונקים. מן הרימון ניתן ללמוד, שהפרטים במין האנושי חייבים לחתור ולהגיע לידי זהות אישית ברורה, שלמה, עזה, יפה וטובה, ובנוסף לכך להיות בנויים בקבוצות ייחודיות, וכולם ילמדו לחיות בהבנה ולעזור זה לזה, שהרי מיניקה אחת כולם מתפרנסים.

מסדר זה של הפירות ניתן ללמוד, שגדולתו של כלל ישראל תלויה באדם הבודד, שיגדל באיכות הראויה לו כנברא בצלם א-לוהים. ומובן, שגילוי שיעור הקומה השלם של כל יהודי בודד הוא באהבתו ובתרומתו לבניין ייעודו הכללי של עם ישראל, שהרי אין חשיבות לגרעין הבודד, אלא בהיותו חלק מהרימון השלם. ומכאן יש תקווה לתיקון השלם של הבריאה כולה כאשר כל העמים יידעו כי מיניקה אחת הם מתפרנסים, לאמור שא-לוהים אחד הוא א-לוהינו, אז יגלה כל פרט במין האנושי את מהותו, וכל ציבור את ייעודו, וכל העמים יחיו בהרמוניה מלאה.

השלישי ברשימה הוא הגפן, הענבים. בעינב יש מספר מועט של גרעינים. ניכרת כבר ההתחלה הממשית של ההתפרטות

סדר מדורג נוסף מופיע בפירות: הפותח – גרעין הזית שקצותיו חדים ודוקרים את הלשון, והולך ומתעדן בגרעין התמר שנעים להחזיקו בפה. את גרעיני העינב לעתים אדם בולע ולעתים פולט. גרעיני התאנה – הכול אוכלים אותם, אבל הם אינם מזוינים. ולבסוף גרעיני הרימון, שהם עצמם הפרי.

מי החשוב יותר, ראשונים או אחרונים?

ועדיין יש להבין, מדוע ראתה התורה להעמיד את השמן והדבש בסוף הרשימה, ומדוע הם לא נזכרו בשמות עצם הפרי, זית ותמר, כשם שנזכרו שאר המינים?

כדי לקבל תשובות עלינו לברר שאלת יסוד ביחס לסדר. מי החשוב יותר, הראשונים או האחרונים? והנה נמצא, שיש פנים לכאן ולכאן, שהרי בעשרת הדברות ודאי שהדיבר

הראשון הוא היסודי והמרכזי מהכל – "אנכי ה' א-לוהיך". גם בכיבודים, כגון בעלייה לתורה, הראשון הוא המכובד ביותר – הכהן. ואולם בסדר הבריאה מוצאים אנו, שהאדם נברא אחרון, והוא החשוב ביותר שביצירת מעשה בראשית. ונראה, שהעיקרון הוא שכאשר נרצה להחשיב דבר האמור לשמש יסוד בבניין הכרתנו, נעמיד אותו בראשונה, וכאשר נרצה להחשיב את התיקון המעשי והרגשי הקשור באדם, נעמיד אותו באחרונה.

ולכן בעשרת הדברות, הדיבר הראשון הוא החשוב מצד ההכרה, שהרי מהכרה זו, שה'

לפי העיקרון הזה
נראה, שהזית חשוב
באופן סגולי, שהרי
הוא מקור השמן
ובלעדיו חצי מחיינו
היו בחושך

הוא הא-לוהים, יש ערך לכל המצוות, ולכן הוא מופיע בתחילה. ואילו בבריאת העולם – תכלית הבריאה היא, שהאדם יפעל כנזר הבריאה באופן מעשי, ולכן הוא מופיע בסוף.

כך בכיבודים: באופן סגולי חשוב הכהן, ולכן הוא פותח, אבל המפטיר חשוב לנו, מכיוון שהמפטיר חותם בנביא, המדבר בתיקון האדם, ולכן הוא האחרון.

לפי העיקרון הזה נראה, שהזית חשוב באופן

סגולי, שהרי הוא מקור השמן ובלעדיו חצי מחיינו היו בחושך, וכן הוא מאבות המזון, לכן ראוי שיהיה ראשון, וכן התמר, שהוא אבי כל הממתיקים. אבל שמן – שמן ודבש – נוצר לאחר שעברו תהליך השבחה בידי האדם, ולכן מקומם בחתימה. התמוזגו בשני המינים – זית-שמן ותמר-דבש – שני שמות, להיות סגוליים וחביבים לאדם, להיות ראשונים לברכה בפירות ארץ-ישראל.

על הגאולה הגנוזה בדבורה

ארץ זבת חלב ודבש, דרך הגאולה גנוזה בדבורה.

אשת לפידות היושבת תחת התומר. תמר – תם המר, שכן הדבש מתוק.

אברהם, אב-רם יצר את המהפכה הגדולה, במקום לדרוש תמורה תדיר והבריאה תהיה במאבק מר תדיר, העניק אברהם תרומה לרומם את הבריאה. וזכינו לא רק לאברהם

37 העיקר הוא הכלל

אבינו, אלא שגם אביו של מושיענו משה הכין לנו תשתית של עמרים, עם-רם, לרומם את האנושות להביאה לגאולה.

בהיכל המשיח נכנסים אלו שממירים את המרירות ברוממות רוחניות / הנתינה, מעין ממלכת הדבורים.

פלאית היא ממלכת הדבורים. חמישים אלף דבורים בכורת אחת, וכן יוצרות חלות דבש במשושים, קינים לעוברים הגלמים, דבש, ודבש מלכות. פרופיליס. שעווה.

יש להן סיירת לגלות צוף, וריקוד מיוחד לבשר לדבורים באשר הם. "יש צוף". הן מצננות את הכוורת כשהיא למעלה מ³⁵ בכנפיהן. מוכנות בכל עת למסור את נפשם ולמנוע

**צלחה דרכם של
תלמידי הגר"א, מפני
שלקחו אחריות על
כנסת ישראל והלכו
ראשונים למסור את
נפשם, בעבור בניין
החומר והרוח**

מן המבקש לפגוע בכורת, כאשר המלכה מייצרת ביום פחות מאלף וחמש מאות גלמים / עוברים, אז הם הורגים אותה וממנים אחרת במקומה שמזונה הוא רק דבש מלכות, ועוד ועוד תפקידים יש בכורת. והנעלם הנורא לתהילה - מי מפקח על ממלכת הדבורים לומר לדבורה זאת תעשי דבש מלכות ולזו דבש רגיל ולזו לייצר שעווה...? מי מקצה משאבים לכל אחת מן המשימות? ובאמת שאין מי שיאמר, אלא כולן כגוף אחד המחולק לפרטים המרגישים כולן את המטרה הנעלה קיום הממלכה, וכל אחת מוכנה לעלות כל דבר למען הכלל.

וזאת נשמת כנסת ישראל שנוצרה בעבור הגאולה של הבריאה, וכל אחד מן הפרטים רואה את זכותו הגדולה להיות כר' עקיבא מקדש שם שמים "ויחן שם ישראל" – כאיש אחד בלב אחד.

סוד ההתכללות

סוד הגאולה במשנת הגר"א היא "ההתכללות". יוסף עם יעקב. תפארת עם יסוד. כנאמר "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשיו קש". יוסף ויעקב כוללים את כל הספירות, כידוע. היום שבו תלמידי הגר"א, לפי מצוות רבם, ראו בו את היום הבהיר

לגאולה וכל דבר שהיה לבניין כנסת ישראל, הוא יום ה-20 לעומר. אז הניחו את אבן הפינה לבית מדרשם ע"ש אליהו. וכן עשו את חנוכת השכונה ואבן הפינה לשכונה הראשונה מחוץ לירושלים "נחלת שבעה".

סוד ההתכללות הוא ש"אין בפרט אלא מה שיש בכלל". וצלחה דרכם של תלמידי הגר"א, מפאת שלקחו אחריות על כנסת ישראל והלכו ראשונים למסור את נפשם, בעבור בניין החומר והרוח, כך ציווה אותם הגר"א. כמעשה נחשון שהעניק לשבט יהודה את המלכות "בצאת ישראל ממצרים היתה יהודה לקדשו".

זה סוד הזית שהוא הראשון, שיש לו גרעין אחד, ואין שום הנאה ותועלת פרטית ממנו, כולו אחדות, ורק אם יהיה מתוקן עניין האחדות, על הבסיס הזה יש מקום לפרטים לגלות את ייחודם לטובת הכלל.

ובמצרים "ויוכו שוטרי בני ישראל" (שמות ב, יד), וביארו חז"ל שהיו השוטרים חסים על חבריהם מלדוחקם והיו הנוגשים המצרים מלקים אותם על שלא דחקו את עושי המלאכה. לפיכך זכו אותם שוטרים להיות בסנהדרין ונאצל מן הרוח של משה ואהרון עליהם.

"כל המוסר נפשו על ישראל זוכה לכבוד ולגדולה ולרוח הקודש" (מדרש תנחומא פי' בהעלותך).

ובמשנת הרב כלל זה הוא הבריח התיכון. "כלל ישראל". וכך כתב תלמידו המופלא הרב חרל"פ (מי מרום עמ' קכו) "ההבדל תהומי בין פרט והכלל של ישראל... אצל אומות העולם אין כלל רק פרט, אלא שמתוך קיבוץ הפרטים נעשה כלל, ואצל ישראל, להיפך, שאין פרט והעיקר הוא הכלל, והפרטים הם חלקים היוצאים מתוך הכלל".

ואצל רבו של הרב, המהר"ל מפראג, מצאנו "כל ישראל ערבים – בשביל שהם עם אחד. ומה שלא תמצא בשום אומה שאינם עם אחד, כמו [לעומת] שהם ישראל הדומים לאדם אחד, אם יש מכה באחד מאבריו שכולם מרגישים, וכן כאשר אחד מישראל עובר עבירה מרגישים בחטא זה כל ישראל שהם כמו אדם אחד" (נתיב הצדקה פרק ב).

והרב קוק כתב "ומה שרצו הצדוקים שיחיד מתנדב קורבן תמיד, הוא מפני שלא הודו שיש בכללות כנסת קדושה מיוחדת, שכל אומה: עיקר הקיבוץ שלה, כדי להיטיב ליחידים

39 העיקר הוא הכלל

הפרטים. ובשביל כך [בישראל] קרבנות ציבור צריכים להיות דווקא משל ציבור שזהו עניין הקדושה של הכלל כולו" (משפט כהן עמ' רעג).

לכבודם של גיבורי עמונה

גיבורי עמונה, נוער בריא,

זכיתם ללכת בדרך הגר"א, דרך הקודש.

זכיתם בנתיב שוטרי ישראל שהוכו והתעלו לגדולה ולרוח הקודש,

זכיתם לבטל את ה"אני", ולהיות לאין למען הגאולה,

לא כוח וכבוד ביקשתם, אלא את כבודה ואת כוחה של כנסת ישראל,

שם שמים התקדש בעמונה. בעם שהוא אומה מיוחדת באחדותה הטהורה ממעיין התורה.

היום ההוא בעופרה, גדעון התעורר לתחייה לגדע את העבודה הזרה של האנוכיות והנוחיות.

לגלות שאנו, איננו חפצים בשום גדולה, אלא בגאולה, בקידוש ה', בהרמת קרן ישראל.

עלה נעלה וירשנו אותה.

בדרכם של כלב, יהושע, דוד, עזרא הסופר, ר' עקיבא, הגאון מוילנא, הרב קוק. בדרכם של כל אלו, נלך. וגם נצליח, שכן דרכינו היא דרך יוסף הצדיק.

ויזעקו אל ה' בצר

המציאות מולידה תפילות ☉ העבודות משפיעה ☉ סיכום שיחה עם הרב ישועה על הרב כדורי, על הלכה והנהגה א-לוהית ☉

תפילה לעני כי יעטוף

"ויסעו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאוד ויצעקו אל ה'"

פירש רש"י: תפשו אומנות אבותם – באברהם הוא אומר אל המקום אשר עמד שם, ביצחק

– לשוח בשדה, ביעקב – ויפגע במקום.

ואין עמידה אלא תפילה, אין שיחה אלא

תפילה ואין פגיעה אלא תפילה. מה

הדרך להינצל, להיחלץ, להיוושע? תורה,

תפילה – אומנות אבותינו בידינו וגמ"ח.

הרב ישועה בן שושן
ירושלים

ומתי? ב"עת רצון", ואין "עת רצון" אלא בשעה שהציבור מתפללין, ועל זה נאמר "ואני

תפילתי לך ה' עת רצון" ואומר "בעת רצון עניתך".

וממשה רבינו ע"ה למדנו דרך תפילה (עיין "ואתחנן אל ה' בעת ההיא" בפירוש רש"י

ובפירוש אור-החיים ע"ה), והגם שנגזרה גזירה, שם ברש"י "אתה החילות להראות את

עבדיך... פתח להיות עומד ומתפלל, אף על פי שנגזרה גזירה. אמר לו ממד למדתי, שאמרת

לי (שמות לב ז) ועתה הניחה לי, וכי תופס הייתי בך, אלא לפתוח פתח, שבי תלוי להתפלל

עליהם" ואם כולה לא עושה מחציתה עושה – הוא ביקש "אעברה נא ואראה" ונתקיימה

חצי תפילתו שנאמר "עלה ראש הפסגה ושא עיניך וראה".

צריך לדעת שאין קול שאבד בעולם. כשם שהעני מתפלל בכל לבו, כך אנחנו באים

כדלים וכרשים לפניו יתברך, וכשאדם מתפלל בכל לבו תפילתו לא שבה ריקם. "קרוב ה'

לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת". האר"י ז"ל כותב על המלים "בעת שועם אליו",

41 ויזעקו אל ה' בצר להם

ש'אדם צריך לעשות עצמו עני ועבד לשכינה, לדבוק בה' יתברך, ועל-ידי כך התפילה פועלת. עבד לה' יתברך משמעותו, שכל מה שאני עושה אני עושה בפלס של הלכה, ומתמיד בעבודת ה'. בכל אופן המטרה היא להיות עבד, להיות מוכן תמיד לעבוד את ה'. וארבעה דברים צריכים חיזוק ופירש רש"י יתחזק אדם בהן תמיד בכל כוחו (ברכות לב, עמוד ב) לעצמנו אין שום דבר, כל כולנו לכבודו יתברך, כל ישותנו לעבודת ה' יתברך, כל תכליתנו היא התורה והמצוות.

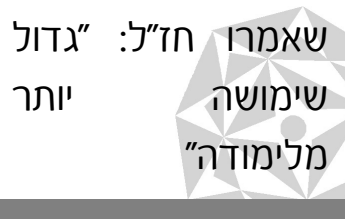
ואיך הולכים בדרך התורה? דווקא על-ידי מוסרי התורה, כפי שאמרו חז"ל: "גדול שימושה יותר מלימודה". שימוש פירושו שמעבר לפסק ההלכה האדם רואה איך הרב פוסק הלכה. רבי שלמה מולכו, בעל "שולחן גבוה", כותב: "אי אפשר לפסוק הלכה מן השולחן-ערוך", כי צריך לדעת את המקורות שלו – גמרא, טור וב"י, לדמות מילתא למילתא. לא כל הלומד שולחן-ערוך יכול לפסוק, שהרי כל סעיף בשו"ע ראש פרק למתנוצץ ממנו.

איך היו עולים כיתה בישיבת פורת יוסף? כיתה ראשונה: גמרא ורש"י. כיתה שנייה: לימוד תוספות. כיתה שלישית: קושיות של מהרש"א, מתחילים לעיין היטב היטב, ולא

בפלפולים אלא בעצם הגמרא. אחרי שהפך אדם להיות מעיין, הוא מבין ומשיג מסקנות של ראשונים ואחרונים. לאורך ולרוחב לומדים אורח-חיים, סימן אחרי סימן ואחרי זה טור וב"י. מרוב ההיקף והעיון היית יכול לשאול הלכה וה"תלמיד" היה עונה על-פי המשא ומתן בגמרא. אדם היה יכול ללמוד שנתיים-שלוש בכיתה אחת.

יש לברר את כל השאלות המכריעות בחיינו על-פי התורה, ואין לך דבר שהוא מחוץ להלכה, כולל ביטחון, כלכלה ואפילו "פוליטיקה". אדם מחויב למסגרות ההלכה. משה מסרה ליהושע וכו', כל אחד מעם ישראל למד את התורה במדבר לפחות ארבע פעמים ועדיין לא העז להורות בעצמו הלכה. אין דבר מעשי אחד שהוא לא בגדר ההלכה.

יש לברר את כל השאלות המכריעות בחיינו על-פי התורה, ואין לך דבר שהוא מחוץ להלכה, כולל ביטחון, כלכלה ואפילו "פוליטיקה". אדם מחויב למסגרות ההלכה. משה מסרה ליהושע וכו', כל אחד מעם ישראל למד את התורה במדבר לפחות ארבע פעמים ועדיין לא העז להורות בעצמו הלכה. אין דבר מעשי אחד שהוא לא בגדר ההלכה.

מדיניות ומבצעים צבאיים גם הם בגדר ההלכה

כשיואב בא להלחם והתעוררה שאלה באמצע הקרב, שלח לדוד המלך ע"ה והוא הלך לשאול בסנהדרין, אף-על-פי שצבאו היה בשלב מכריע של המערכה בחזית (תהלים פרק ס' פסוק א' בפירוש רש"י). וכן ראינו שיוצאים למלחמה על-פי סנהדרין של שבעים ואחת. חכמי ישראל מבינים את המציאות המעשית ויש להם כוח אפילו לשנות את המציאות. לדוגמה, על-ידי עיבור החודש והשנה יש לחכמים כוח לשנות את עונות השנה. אם כן על-פיהם תוכרע גם מהי דרך ההלכה שבה יש לקיים גם מבצעים של הצבא. הרב אברהם שפירא שליט"א, חכם מרדכי שליט"א, חכם עובדיה יוסף שליט"א והרב אלישיב שליט"א יודעים את כל התורה, כך היה גם הרב ישראל פישר זצ"ל. רבנים כאלה יכולים לפסוק בהכרעות מעין אלה, מהם צריך לשמוע ולאורם ללכת.

על זקן המקובלים רבי יצחק כדורי זי"ע

חכם יצחק ע"ה היה אור קדמון ישן נושן, הוא היה בקיא גם בכל המבואות שהיו מובאים בספרים שלמד. הוא קיפל כמה דורות, מהבן-איש-חי ועד היום. העולם שהוא היה בו שונה בתכלית מהעולם שהוא השאיר אחריו. הוא היה חומה בצורה שהגנה על עם ישראל.

דבר אחד אפיין אותו ביותר – תמיד היה מחייך, נחמד ומתוק. גם כשהיו אומרים לו דברים קשים, היה מחייך, היה עונה בנחת ובסבלנות על הכול, לא היה מתרגש. הוא היה כל כך עניו וכל כך צנוע, שלא החשיב את עצמו. יכול להגיע לזה רק מי שזכה ל"מדרגת ההשתוות", ולמידה הזו מגיעים על-ידי השלמת המידות. "מדרגת ההשתוות" פירושה שהאדם כל כך קשור לבורא עולם, עד שהוא ממש רואה איך הקב"ה מנהיג את עולמו. הוא רואה את מציאותו יתברך בכל מקום שהוא פונה.

בבוטניקה יש שני צמחים זהים, אבל בצמח אחד הפסיג במאונך ובאחר הוא במאוזן, וזה מה שמבדיל בין שני מינים. אדם הראשון היה רואה בכל דבר את אור מציאותו יתברך המיוחד לו עד לפרט האחרון, ולכן הוא יכל להבחין בין הסוגים השונים ולקרוא שמות לכל דבר בבריאה, וכך היה מהלך באורו יתברך כל הזמן. חכם יצחק היה רואה הכול באורו יתברך, ולכן לא היה מתפעל והיה שמח כל הזמן. הוא היה גם משפיע בבחינת "ותגזר אומר

ויקם לך", וכמו שכתב בתיקוני הזוהר הקדוש תיקון ו' "נשמתא דאיהי קבועה בצלותא או באורייתא איהי אתר קבוע לשריא ביה שכינתא".

התקווה בוקעת את הים

כשיש מציאות כמו זאת שהיתה בעמונה אני משתדל לעסוק בתפילה. "דבר אל בני ישראל ויסעו", אומר רש"י: "אין להם אלא ליסע, שאין הים עומד בפניהם. כדאי זכות אבותיהם והם והאמונה שהאמינו בי ויצאו לקרוע להם הים".

הרמח"ל בתקט"ו תפילות כותב "אהיה אשר אהיה" – שם הקב"ה את אורו בהיעלם כדי שמי שלא יהיה ראוי לא ישיג החכמה. רבש"ע אומר למשה שיהיה עמו – "כי אהיה עמך", ולא מסביר איך. נחשון בן עמינדב קפץ לים, ורק כשהגיעו מים עד נפש נקרע הים. צריך להיות בוודאות של ביטחון בה'. "לישועתך

קיויתי ה'" – התקווה היא שבוקעת את הים.

אין ספק שהתקווה הזאת שהיתה בגוש-קטיף מפזרת את כל המסכים ומעמידה את ישראל בקרן אורה.

יש נקודה שהיא איומה ונוראה. יש מציאות שבאה לגלות את אורו יתברך בעולם, שייוודע לעיני הכל שאין אמת אלא הוא, וכל הרשעה כולה כעשן

תכלה. המהלך שמביא להתגלות הזו עובר דרך מציאות היעדר כל כך גדולה, שמתוך ההסתר נראה כאילו התפילות לא מתקבלות, והשעה משחקת לרשעים, עד שהרשעה הולכת ומתגברת ויוצאת עד תכליתה-שלמותה.

כותב על זה הרב קוק (מאמרי הראי"ה "נחמו נחמו עמי" עמ' 184): "נחמו, נחמו עמי... ואם בני בוני, הם אל ארצי באים, ובידיהם כשיל וכלפות להחרוב את המעוז המקדש, עוד טרם החל להבנות, וכל רעיון קודש, אשר ממקור נשמתי נוזל, וכל ארשת אבות אשר ממעיני מפכה, למרמס ומרפש יזנח, לרגלי כל שור וחמור, אשר יתאמר לבוא אל הארץ החרבה, עשירת חוסן הקודש, ובפיו מרמה לאמר בונה אנכי ארץ לעם, ואיך אנחם!?! כה תהגה נפשי ממרורים. .. אל נא נפשי ממנו תפחדי פחד. דעי נא כי רק רוח עובר

לתקווה יש כוח לבקוע

את החושך והשקר

ולהפוך אותם לאמת,

ומיד "אמת מארץ

תצמח"

הוא, חלום פותה זה, וכמחזה אשר ראינו בחלקים רבים, מבני עמנו אשר נתעו בחסד לאומים הכוזב, לחשוב את מעונות הגליות לבית מבטחם, נעשה כקש נדף, מעת אשר רוח תקות קודש החל לנשוב, מהררי ציון, **כן קרוב היום, אשר כמחלום בלהות יקיצו כל הנתעים ויראו**, כי רק רוח בער צרר אותם בחפניו, והמעמד האיתן אשר לעם עולם על ארץ, אשר נחלת עולמים היא לעם אשר ישור אל כל כחות הבלע ברוח קדשו, ואון אל חייו, הוא ואך הוא הנהו חרב גאותו מעולם, נחלת אברהם יצחק ויעקב וחבל קדשו, מסיני בקודש. אז, בבוקר לא עבות אחד, שוב ישובו אלינו כל העדרים הנטעים, ובין יבינו כולם, כי המטרה של תפקידי השלילה אשר לכל מלאכת הכחש אשר במלא עולם ובקרב עמים וממלכות... **ואז ישובו לנו כל הבנים, אשר רחוקו**, והדרת קודש. יראה על כל מעשי בונינו אשר בארץ תפארתנו לעד, ואז ננחם. נחמו, נחמו עמי, יאמר אלקיכם!"

והרשעה כולה בעשן תכלה

הרמח"ל בספר דעת תבונות קס"ו כותב: "ואמנם השכר ועונש אינו תגבורת הרע... והיינו, כי לפי הסדר והנהגה הזאת אין משגיחין על הזכות או החובה, אלא ההנהגה נוהגת לפי סדריה, דהיינו, להניח תגבורת לרע כדי להראות אחר כך שליטת הטוב. וכל זמן תגבורת הרע, הנה גם הטובים יצטרכו לעמוד תחת עוני הרע, לא מפני שהדין כך, אלא שהשעה צריכה לכך. כי על כל פנים, אחר כך יקבלו שכר שלם כשיחזור הטוב ויגלה וישלוט, כפי הרעה שסבלו מתחילה... אלא שאדברא, אנשי רע יצליחו, והשעה תשחק להם, והישרים מעונים ונדכאים... ואחר זה יגלה ממשלתו, ופרי הגילוי יהיה להחזיר הרע עצמו לטוב, ולא יהיה עוד רע אלא טוב בעולם, ואז יקבלו הצדיקים שכרם, ולא קודם לכן".

הרב צבי יהודה ע"ה היה אומר שאנחנו צריכים לדעת שאנחנו גאולים. ב"ה זכינו וקיבלנו את הארץ, אבל פעמים ישנו מצב של "בסתר המדרגה" – צריך לדעת שההסתר הזה הוא במדרגה בדרך למעלה. לגאולה שלימה אכ"ר.

זו תורה וזה שכרה?

איפה נשמע דבר כזה שסוס עולה על בן-אדם, וכל זה כאשר אנו חצי שנה אחרי הגירוש ועדיין התושבים לא מצאו מנוח לכף רגלם? ובכלל, להחריב את הכול בצורה כזאת

שאי-אפשר לתאר, זה איום ונורא. אפילו אילו רצו לעשות לטובה היו צריכים להקים להם יישובים, לסדר להם מקומות, אבל להשאיר אותם במציאות כזאת? אי-אפשר לתאר את הרשע הזה.

באותו יום שפינו את נצר-חזני, לא ידענו מה בדיוק קורה. הלכנו לכותל, שם התאסף קהל גדול ועסקנו בתפילה, אמרנו סליחות, "שפלנו עד עפר", ביקשנו "לא תתעלם בעתות

כאל, כי בצרה גדולה אנחנו, ייודע לעיני הכול טובך
 וחסדך עמנו". אף אחד לא ישלה אותנו שאנחנו לא
 בצרה, אלא שהצרה הזו היא-היא טובך וחסדך עמנו.
 כיצד: אנחנו לא יודעים. זה מה שאומרים אחר-כך
 "דרכיך רחום וחנון גילית לנאמן בית וכו'". אנחנו
 מבקשים שייוודע לעיני הכל שבאמת זה "טובך
 וחסדך עמנו". להבין את זה איננו יכולים, כי באמת
 את "דרכיך רחום וחנון גילית לנאמן בית" – למשה
 רבנו ע"ה. בשעה שביקש מהקב"ה להראות לו את

איפה נשמע דבר כזה
 שסוס עולה על בן-
 אדם, וכל זה כאשר
 אנו חצי שנה אחרי
 הגירוש

דרכיו, הראה לו דור דור ודורשיו. הראה לו את ר' עקיבא, שאל משה: מה שכרו? הביט לאחוריו וראה שסורקים את בשרו במסרקות של ברזל. שאל משה רבנו ע"ה: זו תורה וזה שכרה? ענה לו הקב"ה: שתוק, כך עלה במחשבה. אין הכוונה ל"שתוק" במשמעות של "אל תשאל", אלא תבין שכך עלה ר' עקיבא במחשבה. כל מציאותו של ר' עקיבא באותה עת, באותו רגע, היתה להעלות את הכול למחשבה העליונה, לעלות ולתקן את הכל, עד שר' עקיבא הגיע למדרגה שדבק במחשבה העליונה, מציאות שאיננו יכולים לתאר. משה רבנו ע"ה רואה שסורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והקב"ה אומר לו "כך עלה במחשבה לפני". זאת המציאות של "עין לא ראתה א-לוהים זולתך". מי יכול לתאר את המציאות של ר' עקיבא וחבריו: אנחנו יתומים שביתומים ומה שאנחנו רוצים הוא שייוודע לעיני כל טובך וחסדך עמנו.

שנזכה באמת ל"יושגב ה' לבדו ביום ההוא", ותחזינה עינינו בשוב ה' יתברך לציון
 ברחמים אכ"ר.

היחס לתועים

האם יש בכלל מושג רשע בדורנו? מה בין שנאה לתרעומת?
הרב גרינברג על אלטלנה, חטא העגל ואורגניות

קורס באהבת ישראל

היינו קבוצת אברכים צעירים מישיבת "כרם ביבנה", שנסענו, לפני למעלה מ-40 שנה, מדי שבוע לירושלים לשמוע שיעורים בביתו של הרב צבי יהודה זצ"ל. בתקופה הראשונה לימד אותנו הרב מה שהוא קרא "קורס באהבת ישראל". למדנו מקורות שונים מבעלי

מחשבה ותורת החסידות, ומאז עסקנו רג עבודה הרגשית לבדה, כי אם מקצוע גז לעוררה בעת ירידתה של האומה במצב ר תוקף ועוז" (אורות עמי' קמח).
הרב מרדכי גרינברג

יסודה של האחדות וחשיבותה היא בהגדרת הכאומיות הישראלית. שני פנים לאגד הלאומי: שותפות וציבור. השותפות היא אוסף של יחידים המתאגדים לצורך מטרה או אינטרס משותף. אין בקופה המשותפת יותר מאשר סיכום הפרטים. לא כן הציבור. הוא גוף אורגני שחלקיו אחוזים זה בזה, יונקים זה מזה ומעניקים זה לזה. חסרון של חלק מהציבור, אינו רק חסרון בגודל אלא קלקול באורגן כולו. "ערך הציבור כלפי אומות העולם הוא בבחינת שותפים" (משפט כהן, קלא). אך בישראל גדר הכלל הוא ציבור. וכך הגדיר בעל התניא, שכנסת ישראל היא חטיבה אחת, רק שהגופים מחולקים. וחז"ל מצאו לכך רמז בתורה, שמניין בני עשו הם 23 נפשות, לשון רבים, ואילו בישראל "שבעים נפש". ולכן כל ניסיון של פירוד הוא ניתוק ממקור החיוניות. וכתב הנצי"ב על ניסיונות הפרדת הקהילות ש"עצה זו קשה כחרבות לגוף האומה וקיומה" (משיב דבר כג).

על היחס לעוברי עבירה בזמננו כתב ה"משך חכמה" על הפסוק "לא תראה חמור אחיד" (דברים כב ד): "ובמשפטים כתיב 'שור אויבך' (שמות כג ד), ופ"י שהרי אסור לשנוא אדם מישראל ומ"ש 'חמור שונאך' היינו שראה שעבר עבירה (פסחים ק"ג עמוד ב), וזה היה קודם העגל אשר היו כולם ממלכת כהנים וגוי קדוש, ואז היה שרי לשנויי כשראה בו עבירה. לא כן אחרי כל המסות אשר נכשלו בעוונות, אם יראה אדם בחברו חטא, אם יפשפש במעשיו ימצא כמה מכשולים ופקפוקים, זה בפרט זה, וזה בפרט זה, לכן אסור לשנוא איש כזה, רק מי שהוא בעצמו סר מרע וצדיק תמים בדרכיו. אבל קשה למצוא כמותו, וע"ז אמרו ראיתי בני עלייה

השותפות היא אוסף של יחידים המתאגדים לצורך אינטרס משותף לא כן הציבור. הוא גוף אורגני שחלקיו אחוזים זה בזה

והמה מועטים, לכן כתוב 'אחיד'".

ובדומה לזה הביא החפץ חיים בסוף ספרו אהבת חסד: "להשתדל בטובת חברו ולרדוף אחר השלום ולהזהר מלאו דלא תשנא. ואף ברשע גמור יש איסור, לדעת המהר"ם מלובלין, לשנאתו כל זמן שלא הוכיחו, ואין בדור הזה מי שידע להוכיח, שמא אם היה לו מוכיח היה מקבלי".

וכמו כן כתב החזון איש, שיש בהיתר השנאה עוד תנאי, "שלא יהיה אנוס, וכמש"כ הרמב"ם פ"א מהל' ממרים דבניהם ותלמידיהם (של הקראים) חשיבי כאנוסים וכתינוק שנשבה ותינוק שנשבה מביא קרבן ומצווין להחיותו ואף לחלל שבת בשביל הצלתו. ובהגהות מ"י פ"ו מהל' דעות כתב בשם הגר"א מולין, שמצוה לאהוב את הרשעים מה"ט, והביא כן בשם תשובת מהר"ם מלובלין שאצלנו הוא קודם תוכחה, שאין אנו יודעין להוכיח, ודיינינן להו כאנוסים" (אבה"ע ס"י ק"ח ו).

ובמקום אחר כתב: "נראה דאין דין מורידין ולא מעלין אלא בזמן שהשגחתו גלויה, כמו בזמן שהיו ניסים מצויים ומשתמשים בבת קול, וצדיקי הדור תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל וכו'. אבל בזמן ההעלם שנכרתה האמונה מדלת העם וכו'. וכיון שכל עצמינו לתקן, ואין הדין נוהג בשעה שאין בו תיקון, ועלינו להחזירם בעבותות אהבה ולהעמידם בקרן אורה במדה שידינו מגעת" (יו"ד סי' י"ב אז).

ר' יעקב מליסא, בעל הנתיבות, הזהיר את בניו בצוואתו: "מה מאד הזהרו מלדבר על אדם שום רע, גם אם עושה מעשה זמרי, כי הלא נפשכם יודעת מאוד, כי גם בכם יש דברים רעים, ואולי שקול יותר הרע שבכם מהרע שבו, ואיך ימלא לבכם לדבר רע על חברכם".

גדולי החסידות ביססו את השקפת עולמם על יסוד אהבת ישראל.

וכך כתב הבעל-שם-טוב: "ירגיל עצמו לדון את הרשעים ועוברים לתיאבון לכף זכות, שכל דבר עבירה שרואה ברשעים ידון אותם לכף זכות, כי את עצמו הוא דן, ובכל כוחו יחזירם בתשובה וירחץ אותם מצואת עוונותיהם, וידע נאמנה שגם אצלו נמצא שמץ דבר מעבירה זאת, אלא שעל עצמו הוא מוצא תמיד זכותים, כן ימצא זכות וחסד על כל ישראל, כי הצד השווה שבהם, שכולם צדיקים, כולם טהורים, כולם ראויים לכל הברכות" (פ' קדושים).

ובספר ילקוט משה לר' משה מסאסוב כתב בסופו מהבעל-שם-טוב: "מוסר ה' בני אל תמאס", היינו מהו מוסרו של השי"ת? בני אל תמאס, פירוש: אל תמצא פסול בבני, כי כל הפוסל – פסול".

וכן כתב ר' פנחס מקוריץ בדרשותיו: "וצריך לאהוב **אפילו הרשעים** רק צריך לשנוא מעשיהם הרעים, ואסור להתקרב אליו אך צריך לאהוב אותו ועי"ז יכול להיות שיחזור בתשובה, כמ"ש באהרן 'אוהב שלום וכו' ומקרבן לתורה', שע"י שאוהב אותם קרבן לתורה, שע"ז חזרו בתשובה" (חכם הרזים עמ' נה').

ורי צדוק הכהן מלובלין כתב: "ואין לבקש לראות רעת האדם, **אפילו רשע**" (צדקת הצדיק ע"א).

מפלגה איננה מקור החיים

הדרכה כיצד להתגבר על רגש השנאה כלפי עוברי עבירה מצאנו בדברי הגמרא בב"מ לב: אוהב לפרוק ושונא לטעון, מצווה בשונא כדי לכופ את יצרו. ושאלו תוסי' שם ובפסחים קיא: הרי הגמרא בפסחים פירשה שהשנאה היא מחמת שראה שעובר עבירה, ואם כן מה שייד לכופ את יצרו, והרי בדין שונאו. ותירצו: וי"ל כיוון שהוא שונאו, גם חברו שונא

אותו, דכתיב "כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם לאדם", ובאין מתוך כך לידי שנאה גמורה ושייך כפיית היצר.

והסביר לנו רבנו זצ"ל, שהשנאה על העבירה אינה שנאה גמורה, אלא תרעומת והסתייגות. אלא שאם שונאו, הרי חברו גם כן שונא אותו וזה יגביר השנאה ככדור שלג עד כדי שנאה גמורה. ועל כן יש לכוף היצר ולסייע דווקא למי שמכונה "אינו דתי".

מחשבה של שנאה
והתרחקות מותרת
רק כלפי מי שאיבד
את הסגולה שבו

מחשבה של שנאה והתרחקות מותרת רק כלפי מי שאיבד את הסגולה שבו, וזה רק "במי שבא למדה זו להיות ח"ו שונא את ישראל ודורש רעה להם בפועל ובצפית הלב. ואלו המינים שהיו מצירים לישראל, ועליהם תקנו ברכת המינים. אבל מי שדורש טובתם של ישראל, אף שאנו סבורים שהוא טועה לגמרי, מ"מ אין היחס אליו כאחד מבחוץ".

"סימן רע הוא למפלגה אם היא חושבת שרק עימה מקור חיים של כל החכמה וכל היושר וכל זולתה – הכל הבל ורעות רוח" (אגרות א' ע"מ יז). ובדברו שם על המחלוקת בין ה"אוונגדיים" ותומכי היישוב בארץ-ישראל, כתב שבוודאי שתי המפלגות דורשות טובת עמם. ועל כן "אנו ביחד עם כלל ישראל, על אף כל הצרות. יש הרבה צרות וגם צרות מבפנים אבל אנו שייכים לכלל ישראל על אף כל הסיבוכים. אנו אומרים 'אני מאמין וכו' עם כל זה אחכה לו', עם כל זה, עם כל הסיבוכים, בתוך הסדר הכללי של 'השוכן אתם בתוך טומאתם' אין כאן שום פשרנות ושום ויתורים, אלא צריך עמידה בתוקף, אבל בפנים" (שיחות הרצב"י שמות עמ' 216).

"עלינו לזכור שישועת ישראל תלויה ברצון ישרי הלב ללמד זכות על ישראל, אולם בזמן שישרי הלב שוכחים את החובה הזאת, וגם בפנימיותם רואים הם חובה על כולם ולא עוד אלא שתמיד מדברים הם על הפלגת החוב של ישראל, הרי בזה מגלים הם את אי רצונם בישועתם האמיתית. וזה עצמו גורם שהדרך לגילוי הרצון בישועתם של ישראל תבוא ותתגלה ע"י דרכים עקלקלות, ברפיון תורה ומצוות, וזה סוד החוצפא המתגברת וקרירות הדעת שמתרבה בעקבתא דמשיחא. ידעו נא זאת ישרי הלב, שאם רצונם שדקדוקי הדינים וכל מנהגי ישראל ישארו אצלם בכל החום והחמימות שהיה מקודם,

עליהם להרחיק מפנימיותם כל חוב וכעס על שום אחד מישראל, ויציירו במחשבתם כאילו כל ישראל זכאים הם ועובדים את ה' בקדושה וטהרה ובזה יתחזק קיום התורה ותשובת ישראל תבוא במהרה" (הרב חרל"פ, מי מרום ח"ו עמ' רכח).

נסיים בדברי הרב צבי יהודה זצ"ל, שנכתבו אחר הפגזת האונייה אלטלנה: "את כולם אני מבקש ומפיל תחנונים לפניכם, חוסו נא על נפשתיכם ועל נפש עמנו כולו... אל נגיע לידי חילול השם חלילה. אל נא יחליט כל אחד מאתנו, כל מפלגה וארגון וחלק, אשר כולם, הלא את טובת עמנו ותקומת ארצנו דורשים, כי רק אתו כל האמת וכל הצדק. אל יחפוץ ואל ידמה, במצבנו האיום הזה, להטיל את דעתו בכפיית ידים על חברו וכו'. נזכור כי המרים ידו על חברו נקרא רשע, וכי היחס השלילי מתכפל בהדדיותו שאין מעצור וכו' אל נדלדלן בגסות אגרוף ובארסה של השליליות. נזכור את כוונת הצדק והאידיאליות שבכל אחד מאתנו ונמצא את הדרך הנכונה והמתאימה לסידור היחסים שבינינו ולתיכון מגמותינו המעשיות".

גאוות יחידה

חז"ל מספרים שמשה התלונן על שהוא סוחב על כתפיו את עצמות יוסף כדי להביאם לקבורה בארץ-ישראל, ואילו הוא עצמו לא יזכה לכך. וענה לו הקב"ה: מי שהודה בארצו ייקבר בארצו, ומי שלא הודה בארצו לא ייקבר בארצו. יוסף הודה בארצו, מניין? גברתו אומרת "ראו הביא לנו איש עברי", ולא כפר. "גונב גונבתי מארץ העברים". אתה שלא הודית בארצך אין אתה נקבר בארצך. כיצד? בנות יתרו אומרות "איש מצרי הצילנו" והוא שומע ושותק (דב"ר ב ח). הזכות לארץ-ישראל היא לאלה המתגאים בשייכותם לעם ישראל ולא מסתירים את יהדותם.

וכך מתבארת הגמ' בסוטה לו: "עד יעבר עמך ה' – זו ביאה ראשונה. עד יעבר עם זו קנית – זו ביאה שנייה. אמור מעתה ראויים היו ישראל לעשות להם נס בביאה שנייה, כמו בביאה ראשונה, אלא שגרם החטא. ופירש רש"י: לעשות להם נס, לעלות בזרוע, ולא היו משתעבדים למלכות, אלא שגרם החטא של ישראל בימי בית ראשון ונגזר עליהם שלא יעלו אלא ברשות כדכתיב 'מי בכס מכל עמו ויעל'".

לא פירש רש"י מהו החטא שעייב את הנס שיעלו בצורה מכובדת לארץ-ישראל, אך ה"משך חכמה" בפרשת בא כתב שבמצרים לא שינו שמם ומלבושם והתגאו בלאומיותם, מה שאין כן בגלות בבל, אף ששמרו על המצוות, מכל מקום לא שמרו על גדרי היהדות. בניהם דברו אשדודית ושינו שמם והיו נושאים נוכריות, ועל כן נכנסו לארץ בשפלות.

בס' המצוות מצוה ט כתב הרמב"ם: "מצוה לקדש את שמו, שנא' ונקדשתי בתוך בני ישראל. ומצוה לפרסם האמונה ושלא נפחד בהיזק שום מזיק". ובהמשך כתב: "כמו שעשו חנניה מישאל ועזריה, בזמן נבוכדנצר הרשע, כשצווה להשתחוות לצלם והשתחוו לו כל ההמון וישראל בכלל, ולא היה שם מקדש שם שמים, אבל פחדו הכל, והיתה בזה חרפה לכל ישראל, על אשר אבדה המצוה הזאת מכלם. ויעד ה' ע"י ישעיהו שלא תשלם חרפת ישראל בזה המעמד, ושיראו בהם בחורים בעת ההיא הקשה, **לא יפחידם המות ויתירו נפשם יפרסמו האמונה ויקדשו את השם ברבים**, כמו שהבטיחנו באמרנו 'לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו, כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו את שמי וגו'".

הבטיחנו הנביא שיבואו ימים ובחורים לא יפחדו, יתגאו בשייכותם לעם ישראל ולארץ-ישראל ויגרמו נחת רוח ליעקב אבינו ששוב לא יבוש, כיוון שיראה את ילדיו מקדישים את שמו. אשרינו שזכינו בדורנו להתגשמות החזון הזה.

אלא שבדבר אחד צריך להיזהר, שלא ייהפך הרצון לקדש את השם לחילול שמו ח"ו. ועל החילוק בין קידוש השם לחילול השם מצאנו במס' יומא (פו עמוד א): "ואהבת את ה' אלקיך, שיהא שם שמים מתאהב על ידך. שיהא קורא ושונה ומשמש ת"ח ויהא משאו ומתנו בנוח עם הבריות. מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה. פלוני שלמד תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר 'ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר', אבל מי שקורא ושונה ומשמש ת"ח, ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו? אוי לו לאביו שלמדו תורה אוי לו שרבו שלמדו תורה. פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלים מעשיו וכמה מכוערים דרכיו. ועליו הכתוב אומר 'באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצארו'".

וזוהי ההדרכה שהורונו חז"ל לעת כזאת.

"שבעים אלף שנהרגו בגבעת בנימין, מפני מה נהרגו? לפי שהיה לסנהדרין גדולה שהניח משה ויהושע ופנחס, לילך ולקשור חבלים של ברזל במתניהם, ולהגביה בגדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזרו בכל עירות ישראל. יום אחד ללכיש, יום אחד לבית אל וכן בכל שאר מקומות ישראל, וילמדו את ישראל דרך ארץ בשנה בשנים ובשלש, עד שיתיישבו בארצם כדי שיתגדל שמו של הקב"ה, והם לא עשו כן, אלא כשנכנסו לארצם, כל אחד ואחד נכנס לכרמו ולשדהו ואומרים שלום עליך נפשי כדי שלא להרבות עליהם את הטורח. כך שנו חכמים הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה" (תנא דבי אליהו רבא יא).

לא נזוד מכאן

מפרסום כרוזים ועד נערים מוכים ☉ מזקן תקיף ועד ציבור מסור ☉ הרב בדיחי רוקם את הקשר בין הרב צבי יהודה לעמונה ☉

ארץ-ישראל היא הנקודה העיקרית

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' א-להיכם..." בכל יום ויום, ובמיוחד בתקופתנו הגדולה והנוראה המסובכת הזאת, כולנו נדרשים ביתר שאת להיות נצבים לפני ה' א-

להינו, בגילוי החיים האמיתיים, ביומה של תורת החיים בארץ החיים, של הבורא יתברך, א-להים חיים ומלך עולם שנתנה לנו כפי המבואר בזוהר הקדוש ריש פרשת מקץ, ארץ החיים העליונה היא ארץ-ישראל! התייצבות זו

הרב יוסף בדיחי
ראש מכון "עין הצב" ו"אורות הצב"

בקיומה של התורה הגואלת, בהיאחזות וביישוב ארץ חיינו, ארץ-ישראל, צריכה להיות בקומה זקופה, בגבורה ובשמחה, כפי שלימד מרן מורנו ורבנו הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל בהזכירו את ביטויו של אור החיים הקדוש בפרשת נצבים: "אתם נצבים" – "כי להיות לפני ה' נצבו ונשאו ראשם". וכך נהג רבנו זצ"ל הלכה למעשה, מתוך גדלותה של תורה בכל מקצועותיה בשלמות ובאמיתיות ובישרות, בהסתמכו על אביהם של ישראל – כביטויים של השאגת אריה ומרן הרב זצ"ל – הרמב"ן ז"ל, הקובע ופוסק: "...מצוות עשה הזה שנצטוונו לרשת הארץ ולשבת בה. אם כן היא מצוות עשה לדורות מתחייב כל יחיד ממנו, ואפילו בזמן גלות..." והיא מצווה כוללת כל התורה כולה (אור החיים הקדוש פרשת נצבים). וכן מבאר מרן הרב זצ"ל "ארץ ישראל תישאר ודאי הבסיס לכל..." (אגרות הראי"ה אג' קמ'). ומוסיף מרן הרב זצ"ל לבאר באגרת נוספת: "...בעת כזאת הננו כולנו קרואים לעבודה כל אחד ממנו צריך ליתן יד לבנין האומה ולהחזקת מלחמתה הפנימית והחיצונה ועיקר הכל... לשגב את בנין הארץ שהיא הבסיס לכל האור והחיים לנו ולכלי". והתנחלות איננה פרט, חלילה. וממשיך מרן הרב זצ"ל לעודד ולחזק: "שלא להתבהל מפני הרבים הנסוגים אחור מזה ומזה, מהקשר הגדול אשר לישראל בארצו, שכל צפית ישועה

וכל קדושה ואמונה וכל דחיית דופי וכפירה רק בצירופה יצלחו" (אגרות הראי"ה קע"ח עמ' רל"ג). וכן מלמדנו כי "יסוד הגלות והשפלות הנמשך בעולם, בא רק מפני שאין מודיעים את ארץ ישראל, את ערכה וחכמתה" (אג' צו). וכן כותב הגרי"מ חרל"פ זצ"ל: "ארץ ישראל היא הנקודה העיקרית וממנה נובע הכל" (מעייני הישועה).

רבנו זצ"ל, בהסתמכו על מקורות רבותינו הראשונים והאחרונים, קבע כי מצווה זו היא יסוד ושורש לכל התורה כולה (ארץ הצבי עמ' סט, גאולת אור הצבי עמ' 256), ופסק הלכה למעשה והמחיש זאת בעצמו בפועל ממש בעלייה הראשונה להתנחלות בחווארה אשר בשומרון בשנת התשל"ד, לפני 32 שנה, בעלותו למאחז "הבלתי חוקי" הראשון כנגד הוראות הממשלה, תוך שהוא מחזיק את גדרות התיל, עד כדי שדממו אצבעותיו בלי שירגיש בכך. והבהיר בתוקף, בעצמה ובקול רם "אנו לא נוזז מכאן. אפילו תביאו מכוונת ירייה ותירו בנו". וכאשר בא קצין וביקש ממנו להתפנות, תגובתו היתה מיידית, החלטית וחד-משמעית, וכך אמר: "על מנת מסירות נפש תכניסו אותי לבית הסוהר, תכו אותי, זה לא ילך גם אם כל הממשלה הזאת תבוא לכאן. זה לא ישנה שום דבר, מסירות נפש על מנת יהרג ואל יעבור זה דין, זה הלכה של תורה". וכן פסק הלכה למעשה בצורה

תוך שהוא מחזיק את גדרות התיל, עד כדי שדממו אצבעותיו הבהיר בתוקף, בעצמה ובקול רם "אנו לא נוזז מכאן. אפילו תביאו מכוונת ירייה ותירו בנו"

מפורשת חד-משמעית כמובא בכרוז המפורסם "לא תגורו": "ב. חטא ופשע מסירת קרקעותינו לידי גויים... וזה לא לטובתם של ישראל, אלא לרעתם ולכישלונם חלילה, כמו לרדיפתם וסכנתם ד' ישמרנו! ג. אין שום צד היתר לאיסור תורה זה של מסירת קרקעותינו ח"ו לצמיתות ובהחלט. ולפיכך החיוב על כל אחד מישראל ועל כל גדול בישראל, ועל כל חבר ממשלה בישראל, ועל כל איש צבא בישראל, למנוע ולעכב את זה בכל אומץ ועוז ומן השמים יסייעונו".

בעלייה הראשונה לחווארה נזף הרב באלוף הפיקוד, שניסה לשכנעו לעבור רק ללילה אחד לבסיס הצבאי הסמוך על-פי הפשרה שהושגה, ואף אמר לו לפשוט את מדיו ולא להיות שותף לפשע הזה. ובשום אופן לא היה מוכן להתפנות משם. עד יומו האחרון עודד

וחיזוק לקיום ההלכה הזאת, שהיא יסוד ושורש לכל התורה כולה. וכאשר בא אליו בתענית אסתר, ערב פורים דפרזים התשמ"ב, מחזיק המתיישבים בימית, מרן ראש הישיבה המרכזית ולשעבר הרב הראשי לארץ-ישראל, הרה"ג אברהם כהנא שפירא שליט"א, שרבנו זצ"ל היה שולח אליו אנשים להתייעצויות הן בענייני הכלל והן בענייני הפרט, חיזקו ובירכו.

ציווי מן התורה ולא מן הממשלה

פעמים רבות הבהיר רבנו זצ"ל, שאנו מצווים מן התורה ולא מן הממשלה, כי ההלכה שקיבלנוה בסיני מפי הגבורה היא העיקר בהתנהגות בחיים, והיא האמונה. וכפי שמלמדנו נעים וזמירות ישראל, דוד מלך ישראל החי והקיים "כל מצוותיך אמונה" [תהלים קי"ט]. הממשלה צריכה להיות שליחה לקיום דבר ה' בעולם, "ודבר ה' זו הלכה". רבנו זצ"ל

התייחס פעמים רבות למצב שהממשלה מועלת בשליחותה ופועלת נגד ההלכה, ובאחת הפעמים, בדברים שנאמרו במוצאי-שבת קודש בראשית התשל"ה, אמר הרב: "אנחנו עכשיו במוצאי שבת קדש בראשית, קדש לד' ראשית תבואתו, קדש עם ד' וקדש ארץ ישראל, והא בהא תליא. 'וכל אכליו יאשמו, רעה תבוא אליהם' כל המעיזים לאכול אותנו, קללת ד' תבוא עליהם, לכל המעיזים להעלות על הדעת. לא יקום ולא יהיה [בקול רם] ובמצב זה צריכים לדעת, כשהממשלה בוגדת, ממשלה זו אין לה זכות קיום, ברגע זה אין ממשלה בישראל. אין לה שום זכות להקרא ממשלת ישראל, לא האו"ם ידרוך עלינו, ולא ממשלה זאת תדרוך עלינו. והאיש המכונה כביכול ראש ממשלה, הקשקושים שלו עם בעל הגויה דברים בטלים ומבוטלים. לא יקום ולא יהיה, נצח ישראל מעליהם, ועל גופותינו, על כל גופות האלפים האלה, יעברו ולא יועילו הפטופוטים של בעל הגויה. ההסתוריה של עם ישראל של כל דור ודור של כל העולם כולו יקום ויהיה, ועצת ד' לעולם תעמוד ומחשבות לבו לדור ודור" (גאולת אור הצבי עמ' 190).

פעמים רבות הבהיר רבנו זצ"ל, שאנו מצווים מן התורה ולא מן הממשלה, כי ההלכה שקיבלנוה בסיני מפי הגבורה היא העיקר בהתנהגות בחיים, והיא האמונה. וכפי שמלמדנו נעים וזמירות ישראל, דוד מלך ישראל החי והקיים "כל מצוותיך אמונה" [תהלים קי"ט]. הממשלה צריכה להיות שליחה לקיום דבר ה' בעולם, "ודבר ה' זו הלכה". רבנו זצ"ל התייחס פעמים רבות למצב שהממשלה מועלת בשליחותה ופועלת נגד ההלכה, ובאחת הפעמים, בדברים שנאמרו במוצאי-שבת קודש בראשית התשל"ה, אמר הרב: "אנחנו עכשיו במוצאי שבת קדש בראשית, קדש לד' ראשית תבואתו, קדש עם ד' וקדש ארץ ישראל, והא בהא תליא. 'וכל אכליו יאשמו, רעה תבוא אליהם' כל המעיזים לאכול אותנו, קללת ד' תבוא עליהם, לכל המעיזים להעלות על הדעת. לא יקום ולא יהיה [בקול רם] ובמצב זה צריכים לדעת, כשהממשלה בוגדת, ממשלה זו אין לה זכות קיום, ברגע זה אין ממשלה בישראל. אין לה שום זכות להקרא ממשלת ישראל, לא האו"ם ידרוך עלינו, ולא ממשלה זאת תדרוך עלינו. והאיש המכונה כביכול ראש ממשלה, הקשקושים שלו עם בעל הגויה דברים בטלים ומבוטלים. לא יקום ולא יהיה, נצח ישראל מעליהם, ועל גופותינו, על כל גופות האלפים האלה, יעברו ולא יועילו הפטופוטים של בעל הגויה. ההסתוריה של עם ישראל של כל דור ודור של כל העולם כולו יקום ויהיה, ועצת ד' לעולם תעמוד ומחשבות לבו לדור ודור" (גאולת אור הצבי עמ' 190).

הופעתו התורנית הגדולה של רבנו זצ"ל לימדה אותנו כי היכולת לפסוק בהלכות ציבור מחייבת ידיעה ולימוד אמיתי של כל התורה כולה והלכותיה, כגון רמב"ם, שולחן-ערך לכל חלקיו וכיו"ב. כי כל הלכות ציבור מקורן בתרי"ג מצוות שקיבלנו בסיני מפי הגבורה, ועל פיהן יש להתנהג באורחות החיים, בפרט ובכלל, ואז זוכים לחיים אמיתיים, עד כדי מסירות נפש ככל חוקותיה ומשפטיה של תורת ה'. וזאת הבהיר רבנו זצ"ל ביום זיכרון קודשו של רבנו הגדול, הרמב"ם ז"ל, בכרוז שפורסם בכ" טבת התשל"ז, וזה לשונו:

חיוב מוחלט

"על כל יהודי הנאמן לישראל לעמוד במסירות נפש שלימה וגמורה נגד זה רשע כסל... של הפקרת משהו של ארץ חיינו והוצאתו מרשותנו אל רשות נכרים לצרור אותנו חלילה. כמו בכל כפיה איזו שהיא אם מצד נכרים או מצד יהודים המחייבת מסירות נפש בכל חוקותיה ומשפטיה, כן על אחת כמה וכמה, בזו שהיא שקולה ככל מצוותיה של התורה, ובתוקף גדולתה וקדושתה של אמיתיות מסירות נפשותינו על כך, תתגלה ברכת ד' א-להי ישראל, בתקומת עמו ונחלתו, להפר לעקור ולבטל כל מיני מחשבות ועצות אלה, שזכרם ישאר רק לדראון עולם, בדברי ימי ישראל. ונצח ישראל יכון ויקום לעד, כימי השמים על הארץ, ברוממות ישועתנו השלימה" (לנתיבות ישראל מהדורת התשנ"ז ח"ג עמ' רסט, ארץ הצבי עמ' נח, גאולת אור הצבי עמ' 269).

גדול קידוש השם המופיע מתוך חילול השם

רבנו זצ"ל לימד ושינן לנו ולרבים, כי את כוחנו אנו מקבלים מן השם יתברך "וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" ונותן רוח להולכים בה, ומנהל אותנו בחסד ובעוז. ככתוב בשירת הים "נחית בחסדך עם זו גאלת, נהלת בעזך אל נוח קדשך". וכך מבהיר לנו מרן הרב זצ"ל את מאמר חז"ל "גדול קידוש השם מחילול השם", כלומר גדול קידוש השם המתגלה ומופיע מתוך חילול השם. ועניין זה התגלה ביישוב עמונה תובב"א במסירות הנפש השלמה והאמיתית, אשר איחדה את אלפי בני הנוער, נוער ארץ-ישראל הנפלא, המלא ערכים אמיתיים וגדולים, החפץ חיים אמיתיים בנחלת אבותינו הנצחית בארץ החיים, בארץ-ישראל, אשר בא מקרוב ומרחוק ומוכן למסור נפשו על קיום המצווה של יישוב והיאחזות בנחלת אבות, שהיא יסוד ושורש לכל תורת החיים כולה, שקיבלנו בסיני

מפי הגבורה. וכוח אחדות החיים האמיתיים הזה ילך ויגבר, יוסיף ויתגלה, בהיותנו שותפים עם א-ל בתחיית האומה היהודית בארץ חיינו, ארץ-ישראל השלמה. ריבוננו של

עולם ממשך להוליד אותנו קוממיות לארצנו, ובארצנו, עם ולמרות כל הקשיים. ורבנו זצ"ל, כאשר בירך את ברכת המזון, היה מרים קולו באומרו "הרחמן הוא יוליכנו מהרה קוממיות לארצנו". וכן היה רגיל לבאר את הנאמר ביציאת מצרים "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", הלא היה צריך לומר יצאו בעבר, אלא ללמדך שבני ישראל "יוצאים" בהווה, מאז ועד היום, יוצאים ויוצאים, וביד רמה, בזקיפות קומה בגבורה ובשמחה עד לגאולה השלמה

ארץ-ישראל השלמה. ותפקידנו, כדברי מרן הרב זצ"ל: "אחים יקרים הכואבים את כאב עמנו וחשים בכל מלוא נשמתם את הריסותיו ואת עלבונותיו הנוראים, היודעים ברור ששום רפואה ושום הקלה של המצב המחריד של הכלל כולו לא תתכן שתבוא זולת על ידי השיבה אל ערש ילדותנו אל ארץ הקדושה לבנותה ולהבנות בה" (אורות התשובה, הוצאת אור עציון מאמר התשובה והשלום עמ' קנג). ולקריאתו של שר צבאנו העתיק יואב נשמע ונתייצב בקומה זקופה ובקוממיות.

"חזקו ונתחזקה בעד עמנו ובעד ערי א-להינו"

וה' צבאות עמנו משגב לנו א-להי יעקב סלה.

ובתפילה ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים

בציפייה לישועה השלמה

יוסף בדיחי

מושב קשת רמת הגולן

מגורש כפר-דרום תובב"א

גוש-קטיף, חבל עזה

צמיחה מתוך הסערה

"חנוכת הבית לדוד" ☉ כיצד מזמר דוד לחנוכת המקדש שלא
זכה לבנותו ☉ מה קורה במעבר בין המשיחים השונים ☉ רבה
של עמונה על תקווה, בלבול ומרי אזרחי ☉

הודאה

ראשית לכל, עלינו להודות לה' יתברך, שזיכנו להיות שותפים בתהליך המורכב של
"חבלי משיח", ולסיעתא דשמיא הגדולה שהיתה לנו בכל צעד במאבק. ובייחוד – הודאה
גדולה לה' שהפצועים חוזרים לאיתנם, ו"שליחי
מצווה אינם ניזוקים". נמשיך ונתפלל לרפואתם
השלמה, המלאה והמהירה.

הרב יאיר פרנק

רב היישוב עמונה

כמו כן, עלינו להודות מעומק הלב לכל
האנשים והנוער שהיו עימנו במאבק, על עזרתם
הרבה, שבאה מתוך גבורה פנימית גדולה במאבק על בתינו.

סור מרע

לא צפיתי את גודל הרשעות והאלימות שבאה מצד השוטרים. כן אגרסיביות
ו"נחישות" ללא רגישות, אך לא אלימות וברוטאליות לשמה. בתחילה הסתייגתי מהמילה
"פוגרום", אך ככל שהעדויות על גודל הזוועה זרמו, השתכנעתי שאכן מלה זו מתאימה. לו
היינו יודעים שכך יהיה, ודאי שהיינו מתארגנים בדרכים אחרות (ובפרט ביחס לסוגיית
הבנות והשתתפותן במאבק). עוצמת הרשעות שהתגלתה כאן מחייבת אותנו לחשוב היטב
על משמעותה ומקורותיה. עלינו להסתכל בצורה בהירה ונוקבת אל המציאות בלא
לייפותה, ורק מתוך כך לחשוב על מעשינו בעתיד. האטימות והרשעות איננה רק של שוטרי
היס"מ ושל מפקדיהם, אלא שורשה בממלא-מקום ראש הממשלה ובבג"ץ. החברה
הישראלית, שנמצאת כיום באובדן דרך וריקנות גדולים, סוגדת היום למושג "שלטון
החוק", ואולם מאחורי חוק זה אין כל ערך וצדק של אמת. בעיני, מפלגת "קדימה" מייצגת

ריקבון ורצון לשררה גרידא הרבה יותר ממפלגות ומאישים שונים בשמאל, והנני חושש ממעשיהם הרבה יותר.

"אוהבי ה' שנאו רע". אנו בונים היום בנפש, במקביל לאהבה ולאחדות, גם את הרגש האמיתי של שנאה לרע. ככל שאדם אוהב יותר את הטוב, הוא צריך לחוש יותר סלידה וניכור לרע, ולא להישאר כלפיו בשוויון נפש ובסבלנות מעמעמת. אחת מהסוגיות שעלינו לדון בהם הינה סוגיית האהבה והשנאה שבאים במקביל כלפי אותו מושא (והחילוק בן נשמתו הפנימית לבין מעשיו), והיא תלויה מאוד במדרגתו הרוחנית של האדם עצמו (האוהב והשונא), ויכולתו להכיל את שניהם במקביל.

ועשה טוב

כנגד זה – הננו עומדים נפעמים מול עוצמת הגבורה והרוח שהפגינו האנשים, ובייחוד

בקרב **ציבור**
המתיישבים **קיימת**
התחושה **שבעקבות**
האירוע **בעמונה**
פסקה אווירת הייאוש
והחידלון **שהיתה**
לאחר ההתנתקות

הנוער, במהלך המאבק. לא דבר פשוט הוא להמשיך ולעמוד איתן ולהגן על הבתים מול סוסיהם ואלותיהם של שוטרי היס"מ. הרבה מהנוער, אף אלו שיצאו חבולים בגופם, מספרים שחשו התחזקות גדולה במאבק, והרגישו שאף שהבתים נהרסו, הם יצאו כמנצחים. בעזרת ה' רוח זו עתידה בעתיד לחולל תקומה גדולה (ואומנם הדבר תלוי בעיבוד נכון של הדברים ובחשיבה בוגרת, וכפי שנבאר בהמשך). גם בקרב ציבור המתיישבים קיימת התחושה שבעקבות האירוע בעמונה, עם כל הקושי שעורר, פסקה אווירת הייאוש והחידלון שהיתה

לאחר ההתנתקות, ואנשים רבים אומרים שהשבנו להם את כבודם כבני-אדם וכיהודים (כמובן אין הדבר סותר חששות מהעתיד, ונתייחס לכך בהמשך).

בציבור הכללי, עם כל הסילופים והצגתנו המעוותת, כצפוי, נראה שברור לכל שפינויים ביהודה ושומרון מצריכים חשיבה גדולה ורחבה יותר, ומבעד למסך הדה-לגיטימציה אפשר אף לשמוע הבנה "חדשה" שאכן יש כאן בעיה של אנשים הנאבקים על

ביתם ועל אדמתם. זאת בנוסף לחשיפת האטימות ולחוסר האחריות של ממלא-מקום ראש הממשלה, כפי שהזכרתי קודם.

העתיד - בהירות מול מורכבות

אנו יוצאים מעמונה עם שתי הבנות לעניין העתיד. מחד, בהירות גדולה של כוחות חיים חדשים שמתחילים לפעום בציבור, כפי שביארנו לעיל, ומאידך הבנה גדולה יותר של המקום הקשה שבו נמצאת החברה הישראלית. יש בכך תקווה גדולה, אבל גם דאגה וחשש מפני הבאות. קידוש ה' של האנשים הזועקים את קולה של ארץ-ישראל ותורת ישראל, מול חילול ה' הגדול של יהודים הנוהגים ברשעות כלפי

אחיהם, עוקרים אותם מביתם, ומתכוונים לעשות כן גם בעתיד. הכרה זו דורשת מאתנו להציב – לעומת הבהירות שנוצרה, וההתחזקות הגדולה שאנו מרגישים בתוכנו – גם מורכבות ושיקול דעת ביחס למצב הכללי שבו עם ישראל נמצא, וממילא הדרכים והמעשים שאנו פועלים בהם. "לא תוהו בראה לשבת יצרה". הרעיונות הגדולים שאתם אנו הולכים היום, ומתעצמים בעיקר בקרב הנוער, צריכים להתיישב ב"כלים דתיקון". אם לא נעשה כן – אותה רוח גדולה

בראש ובראשונה –
גבורה אינה סותרת
אהבה ובקשת אחדות,
ומאבק אינו סותר
השקעה גדולה
בקירוב לבבות

יכולה להישאר בגדר דמיונות שווא, ולעסוק בעיקר בשלילה של כל דבר במציאות, וממילא עלולה להביא בעיקר לפירוד ולחורבן, ולא לבניין ולצמיחה. עלינו לעזור להם לעבד נכונה את עוצמת הרוח שעימה הם הולכים. בראש ובראשונה – שגבורה אינה סותרת אהבה ובקשת אחדות, ומאבק אינו סותר השקעה גדולה בקירוב לבבות. הרוח הגדולה צריכה להתפרט בעיקר לעשייה נרחבת של השפעת רוח תורה וקדושה בכל תחומי החיים – בתוכנו וכלפי הציבור הכללי.

המעבר ממשיח בן יוסף למשיח בן דוד

תקופה חדשה החלה, תקופה של מעבר מ"משיח בן יוסף" ל"משיח בן דוד". המעבר בין התקופות הוא הקשה מכל, ונראה שאליו התכוונו חז"ל כאשר תיארו בפרטי פרטים

את חבלי משיח (עיינו במשנה בסוטה ט, טו, "בעקבות משיחא וכו'"). בתקופה זו אנו בעיקר חשים את החסרון וההיעדר, שאותו עלינו להשלים ולמלאות בעתיד. שתי משמעויות עיקריות להבדל בין התקופות: בתקופה הראשונה עיקרה של הגאולה הוא תקומת הקומה החומרית. ברובד המעשי משמעות הדבר חזרת עם ישראל אל הארץ, והקמת מדינה משוכללת בכלכלה ובהתיישבות וכו'. ברובד הנפשי הדבר מתבטא בגאולת הדמות של היהודי בגלות וחזרה לדמות ארץ-ישראלית, הבוטחת בכוחותיה, והשבה לחיים טבעיים וארציים. אולם כאשר שלב זה מסתיים, ואכן הרובד החומרי מתבסס דיו, הרי שהרובד הרוחני – משיח בן דוד – זועק את חסרונו. נדרשת תורה שתיתן משמעות ותוכן לכל המהלך הקודם (ובכלל זה זיקה עמוקה יותר אל הארץ, צורת חיים של טהרה וקדושה

שאנו רוצים לפתח בה, השאיפה לגלות תורת חיים ארץ-ישראלית, ועד הקומות הגבוהות של נבואה ומקדש). כפי שכתבנו, בין התקופות קורסת הציונות החילונית ששמה לה לדגל את השאיפות החיצוניות והחומריות של הגאולה, אך התעלמה, ואף התנתקה במכוון, מהמשמעות הפנימית שלה. לפתע התגלה שאין משמעות לכל מה שנעשה, ואין הצדקה מוסרית להיותנו בארץ (ואם כן הרי שאנו כובשים). אין משמעות לחזרתנו לארץ כיהודים, אלא כמקום מפלט לחיים "נורמליים" מהאויבים שבגולה, ואם כן

רוח השמה דגש על
מאווי היחיד, תחושותיו
ומימוש, עתידה
להיות כלי של ברכה
לדור של תשובה
מאהבה

השלום והמנוחה החיצונית והמזויפת הם המטרה, ולמענם אפשר לעשות כל עוולה מוסרית. בלבול זה, והעייפות מהחיפוש אחר השלום, אף גורם למוכנות לכרות ברית עם רוצחים שפלים, ולכהות חושים שתוצאתה היא עיוורון.

המשמעות השנייה למעבר בין התקופות, היא המעבר מרוח אידיאליסטית המוכנה למסירות נפש למען הכלל, המאופיינת בחלוצים ובדור הראשון של הקמת המדינה, בין אם היה שם שמים שגור בלשונו ובין אם היה זה באתכסיא (כנגד יוסף הצדיק) לרוח קיומית השמה דגש על מאווי היחיד, תחושותיו ומימוש, כאשר הלכידות הכללית נראית כמתפוררת. אף כאן אנו עדים בתחילה גם לספיחים הקשים של חיפוש אחר חוויות חסרות טעם, כאשר מטרת הכול היא המימוש העצמי במובנו הצר והאגוצנטרי. אולם אף ביחס

לכך עלינו להבין שרוח זו עצמה עתידה להיות כלי של ברכה לדור של תשובה מאהבה (כנגד דוד שהקים עולה של תשובה). אנו עדים גם בתוך מחננו, וכן כל אחד יכול להעיד על עצמו, כמה החיפושים וחיבוטי נפש אלו עצמם, והרצון לחוש להתחבר ולהרגיש, יכולים להיות מנוף לקשר עמוק הרבה יותר עם התורה ועם ה' יתברך. עד כמה עז הרצון היום לתורת חיים, שתעלה ותעז את כל מרכיבי ומישורי החיים (ולא תישאר רק כתורה גבוהה ואידיאלית), ועד כמה קיימת כמיהה ליציקת תוכן חדש ומרענן לתפילה ולעמידה לפני ה'.

”משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא” – המשיח יבוא להחזיר את הצדיקים בתשובה.

על כן, חובה עלינו להמשיך להודות, להלל ולשמוח על הטובה הגדולה שגמלנו ה' והחזירנו לארץ אבותינו, ולהמשיך להתפלל לשלומה של מלכות, ובאותה עת, מכוח השמחה עצמה, להתפלל על העתיד. להבין שאכן השותפות שהיתה נכונה בעבר צריכה לקבל היום ”פנים חדשות”. שותפות של תחושת ערבות הדדית, אהבת כל יהודי ויהודי, וידיעה שכולנו נשמה אחת, צריכה ויכולה להמשיך ולהתקיים, ואולם צריכה להבשיל הכרה פנימית שכעת אנו אלו שצריכים להניף את הדגל ולהוביל. אנו אלו שצריכים להוביל את הדרך, להפסיק להיות חלק מהתרבות הכללית ומושפעים ממנה, ולפתח דרך חיים שורשית אמונית המושפעת מתורה ומקדושה.

העין האנושית מתפללת

במזמור קי"ח בתהילים אנו קוראים: **”אֲבֹן מְאֹסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פִּנֵּה. מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת הַיָּא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ”**. אולם מייד לאחר מכן: **”אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָּא”**. הדבר הראשון שאני חש שעלינו לעשות הוא פשוט להרבות בתפילה, בידיעה ברורה שה' הוא המוביל את התהליך, הוא מלכנו והוא יושיענו. חז”ל אומרים במסכת סנהדרין (צו עמוד א): **”אין בן דוד בא ... עד שיתייאשו מן הגאולה”**. ולכאורה הדברים לא מובנים, שהרי חובתנו לצפות לישועה בתפילה ובמעשה, ומדוע בא משיח צדקנו דווקא לאחר הייאוש? אלא, כוונת חז”ל למחשבה שהגאולה באה רק בעקבות תהליכים אנושיים הנמצאים בידינו ובשליטתנו. נדמה שבשנים האחרונות קנינו בתוכנו את הענווה, שאיננו יודעים בדיוק כיצד ואיך מוליך ה' יתברך את התהליך הגאולה, ומתוך כך הננו נפתחים הרבה יותר לבקשת גאולה ממנו יתברך. בלשון אחר – הרצי”ה היה מסביר פעמים רבות את הפסוק **”כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון”** שעלינו לכוון

את העין האנושית לעין הא-לוהית ולראות את המציאות מתוך נקודת המבט הא-לוהית. אולם כיום נדמה כי העין האנושית מעט מבלבלת ותמהה, אך בעקבות כך היא נושאת את מבטה למעלה, ומתפללת. "ואני תפילה". פשוט שאין הדבר סותר עשייה וצפייה פועלת לישועה, אלא שיש בפנימיותה יותר ענווה ושפלות, לצד ביטחון אמיתי. דווקא מתוך כך, החשש מפני העתיד אינו מכהה את ההתחזקות, ואף את השמחה, שאנו מרגישים בהווה.

עדינו העצני

דוד המלך נקרא בגמרא במו"ק (טז עמוד ב) "עדינו העצני – כשהיה יושב ועוסק בתורה, היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה, היה מקשה עצמו כעץ". לצד היותו גיבור ואיש מלחמה ללא פחד ומורא, היה דוד עדין כתולעת. יושב ולומד תורה בבית המדרש לפני רבו בשפלות פנימית, ואיש תפילה ונגינה, שהוריש לנו את כל מזמורי תהילים. וידועים דברי רבי נחמן בליקוטי מוהר"ן, שזרע הבעש"ט עוסקים הרבה בתפילה ובהתבודדות כיוון שהם מזרע דוד המלך. משמעות הדברים אלינו, שאנו, תלמידי דוד המלך, נדרשים לצד הגבורה והעוצמה הגדולה ברצון למלכות שמים, להסתכלות פנימית גדולה, ולפתח בקרבינו עדינות נפש של לימוד ותפילה, של סבלנות ואורך רוח, ודאגה לכל כלל ישראל כולם, שהם-הם השכינה, והם-הם המלכות. לדעת שעיקר תפקידו של דורנו, כדברי הרב זצ"ל, לקומם את הקומה הרוחנית בעם ישראל. לצד הגבורה, לעסוק בעיקר ב"ימין מקרבת", בהשפעת רוח של תורה וקדושה על כל אחד ואחד מעם ישראל, כמשימה מרכזית ועיקרית לשנים הבאות.

אבן מאסו הבונים

בהקשר הזה ראוי להוסיף נקודה נוספת. פשוט לכל שגם מבחינה מוסרית וגם מבחינה הלכתית, אדם שבא להכות את זולתו – המוכה יכול להתגונן ולהכות את מכהו. וכן אדם שבא להזיק לממון חברו אפשר להכותו בכדי למנוע ממנו לבצע את זממו. **וזאת, להוציא הכאה או מעשה מעבר לכך (או שלא מונעת דבר), קל-וחומר כזו שעלולה להביא לידי הריגה, שאין לה מקום כלל, אלא במצב של "הבא להורגך".** אכן, חשוב שהדברים ייאמרו, בכדי שיהיה ברור שאיננו דוגלים במוסר נוצרי, או מעוותים את ההלכה.

אולם, הכרעה כפי האמור לעיל הינה בבחינת "מבלי עולם שמורין הלכה מתוך משנתן". קרי - מורים הלכה מעיקרון מופשט, מבלי לחשוב היטב על התאמתו למציאות המורכבת. איננו עוסקים כאן בפלוני המכה את אלמוני, אלא בהתנגשות של ציבור המתיישבים מול כוחות הביטחון של ממשלת ישראל.

את המאבק
התרבותי - הרוחני
בעם לא נוכל לפתור
בכוח בלבד. הדבר
עלול לדרדר את
כולנו למציאות שאיננו
רוצים להיות בה.

במצב הזה, כל מעשה של מאן דהוא יש לו השלכה ישירה על כל מערכת היחסים שבין השניים, שעלולה להידרדר למלחמת אחים רח"ל, ובוודאי להביא נזק בראש ובראשונה לנו. את המאבק התרבותי-הרוחני בעם ישראל לא נוכל לפתור בכוח בלבד. ועל כן אמרנו כמטה המאבק בבהירות פעמים רבות, ועדיין אנו אומרים, שאסור לנו לנהוג באלימות אקטיבית מול הבאים להרוס את ביתנו, כיוון שהדבר עלול להביא לתגובה חריפה הרבה יותר, ולדרדר את כולנו למציאות שאיננו רוצים להיות בה. העיקרון שאנו

צריכים לנהוג בו במסגרת המאבקים שנכפים עלינו, כפי שכבר נוסה במקומות רבים בעולם ולטווח רחוק הוכיח את עוצמתו הרבה יותר, הוא מעין מרי אזרחי בלתי אלים. רוב הציבור בעמונה אכן נהג כן, בגבורת נפש ראויה להערכה.

אחדות

אחד מהדברים החשובים ביותר ביחס להתארגנות שלנו לאירועים בעתיד הוא אחדות בקרב מחננו. אחדות שאינה מטשטשת את הדעות השונות ומחלישה, אלא שביכולתה להכיל את כל הכוחות והדעות השונים, ולכוון אותם לעשייה משותפת. וזאת – בכדי שלא נעסוק לריק במריבות פנימיות, אלא נתמקד בעשייה העיקרית, וכן בכדי שעוצמתנו וכוחנו יגדלו הרבה יותר ככל שנבוא מאוחדים ושותפים לדרך. ברובד הפוליטי הדבר כבר נעשה, ב"ה, וחשוב שתיווצר בעתיד הנהגה מאוחדת כזו של כל הכוחות והגוונים השונים גם בקרב הציבור ביהודה ושומרון. צעד כזה הוא חשוב ביותר בכדי שנוכל להתמודד נכונה עם האתגרים שצופן לנו העתיד.

מזמור שיר חנוכת הבית לדוד

לכאורה, לא זכה דוד לבנות את בית המקדש, וכיצד הוא משורר מזמור לחנוכתו? ואכן, מכאן לומדים חז"ל (מכילתא דרבי ישמעאל שירה א) "שכל דבר שאדם נותן נפשו עליו נקרא על שמו". דוד המלך התפלל וייחל בכל מאודו לבניין המקדש (תהילים קלב) – "זָכוֹר ה' לְדָוִד אֶת כָּל עֲוֹתָיו. אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לֵה' נְדָר לְאֲבִיר יַעֲקֹב. אִם אֲבֹא בְּאֶהָל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֲרֹשׁ יְצוּעֵי. אִם אֶתֶן שָׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפֵּי תַּנּוּמָה. עַד אֶמְצָא מְקוֹם לֵה' מִשְׁכָּנֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב". כמיהה זו, שלא נענתה בימיו, רק העמיקה את הקשר העמוק של דוד למקדש, שכן התברר שכל מגמתו בה היתה רק כלפי שמיא, והוא עצמו "לית ליה מגרמיה כלום". ואכן, הגמרא במסכת שבת (ל, א) מספרת ששלמה המלך, בן דוד, שזכה לבנות בפועל את בית המקדש, "ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים – דבקו שערים זה בזה". לא נפתחו השערים עד שאמר – "ה' א-לוהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך". דוד לא זכה לראות בבניין המקדש, אך המקדש נבנה מכוחו ובזכותו.

כולנו מצפים ל"משיח בן דוד", אך כנראה שקודם בואו של בן דוד קודם לו דוד של דוד עצמו. וכפי שכתבנו, אפשר שדורנו הוא גלגולו של דוד המלך, וב"ה כעת אנו יודעים בבטחה כי "דוד מלך ישראל חי וקיים"!

בזכות הגבורה והרוח הגדולה שהתגלתה בעמונה נזכה במהרה להופעת משיח בן דוד, באופן של בניין וצמיחה בהקמת הקומה הרוחנית בעם ישראל כולו, ולבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

להבדיל בין הקודש ובין החול

כיצד חלים מושגי הבדלה והמתקה על המציאות שלנו? מהם הקווים האדומים שלנו? הרב קץ על טבעיות, פאות ועלוני פרשת שבוע

מבוא

הדברים הבאים נכתבים מתוך עבודה יום-יומית עם הנערים הקדושים שהם נושאי משמרת הקודש של ארצנו הקדושה ומתוך רצון להיות להם לפה.

ברצוני להדגיש כי הדברים נכתבים מתוך אמונה גדולה כי זכינו בדורנו לבניין ארצנו ולפיתוחה וכן לחיבתו של "מקום", הן בגשמיות והן ברוחניות. אך יחד עם זאת, עקב האסון הגדול, עלינו לערוך חשבון נפש.

רקע היסטורי

עד תקופתנו האחרונה הורגלנו בבית המדרש להתייחס לתקופה "כי אור וחשך משמשים בערבוביה" ו"גדול קידוש ה' מחילול ה'", אך לדאבוננו ולצערנו רבו הצללים והחושך על האור שהופיע דרך "מדינת ישראל". דבר זה מחייב אותנו לעריכת חשבון נפש נוקב. חשבון הנפש מתעצם שבעתיים נוכח העובדה כי כל המובילים את המהלך של הגירוש הם פרי ביאושים שהתייחסנו אליהם כ"פרי הילולים"; אלופים, קצינים בכירים, אנשי שב"כ וכדו', אשר חשבנום לגיבורים והתקיים בהם "סלף בוגדים ישדם".

בבואנו לחפש את תיקון השבר נמצא כי עיקר החטא הקדמון הוא בהיעדר מושגים שאינם ברורים ובלבול בין קודש לחול ובין טמא לטהור.

הבדלה

הגמרא אומרת כי גדולה דעה שניתנה בין שני שמות. היסוד להתקדמות בעבודת ה' עומד על יסוד ההבדלה. כל בניינם של ישראל מבוסס על "ואבדיל אתכם מן העמים" – קביעת גדרים ברורים.

הדבר הראשון שאליו צמא הנוער הוא ההגדרה של אמת מול שקר, צדיקים מול

לצערנו רבו הצללים
והחושך על האור
שהופיע דרך "מדינת
ישראל". דבר זה
מחייב אותנו לעריכת
חשבון נפש

רשעים. שנים רבות העדפנו להתעלם מהלכות מפורשות בדיני "ואהבת לרעך כמוך" ובדיני "לשון הרע", העדפנו לעטוף את הרע בערפול של "אהבת חנם" ו"תינוקות שנשבו" וכו', ומתוך רצון עז לקרב את ישראל ולהיות שותפים, התנהגנו בבחינת "ועל כל פשעים תכסה אהבה".

מצב זה בתקופתנו יוצר בלבול אדיר ותחושת עיוות וניתוק מהמציאות. כאשר אנשים חולים או שאינם חולים שותפים להרס אישי ופרטי של רכוש

יהודי, הרס משפחות וחורבן אחינו, והכול מתוך מניעים של כבוד וכדומה, זו רשעות לשמה. ואנשים רשעים אלה אי-אפשר לתקן, בבחינת "אין שלום לרשעים אמר ה'". רשעים יש להוקיע, להחרים. צריך לומר את הדברים בצורה מפורשת. רב שמכשיר גזל והכאת יהודים – אינו רב. אלוף שמכשיר זאת, יהיו זכויותיו ככל שיהיו – הוא רשע.

בירור תורת אמת

כתוצאה מחוסר הגדרתם של הדברים, קיימת רדידות בבירורם של הדברים על-פי אמות מידה הלכתיות; רדידות לימודית בכל הנושאים הקשורים לבניין עם ישראל בדורנו. לצערנו עסוקים כל היום בשאלה מי עומד בתפילה לשלום המדינה, במקום לעסוק בבירור אמיתי של השאלות העומדות על הפרק. חלק גדול מהרבנים שהתייחסו ל"סירוב פקודה" לא הסבירו את דבריהם באמות מידה הלכתיות, אלא בסברות שונות הלקוחות מ"אומדנות" שלא ניתן להבינם, ונובעות מהערכות ולא מעולם הפסיקה. לצערנו במקום עומק לימודי ממשיכים לזמר שוב ושוב אותן מנגינות, חשובות ככל שיהיו, כאילו דבר לא

קרה, הכול "קמעא קמעא", אנו בהתקדמות וכו'. מעטים בתי המדרש שבהם מבררים הלכתית, בכלים לימודיים, את הנושא "דינא דמלכותא דינא, האם יש תוקף הלכתי למציאות שלטונית ללא מלך, סנהדרין ונביא, מה גבולות הציות לשלטון, האם מותר לאדם להילחם על ממונו כשנעשק שלא כדין, עביד איניש דינא לנפשיה וכו'.

התיקון

התיקון נעוץ בהבדלה ובהמתקה.

אנו רואים בחוש כי ב"ה קיימת תחושה ורצון אצל הנערים הקדושים להיבדל מן הסביבה ומהקודים שהיו נהוגים עד כה. תופעה זאת מפחידה באופן מסוים את ההורים, אך יש לראות בה ברכה גדולה והיא התחלה של רוח א-לוהים המחפשת את הגדרת הקודש הטהור ללא סייגים ובלבולים.

ההגדרה הכוללת לתיקון נמצאת בדברי המהר"ל "אין אהבה לשניים". חיינו של יהודי

הנאמן לה' יתברך כוללים את הכול. מתוך אהבה גדולה לה', מתוך אהבתו לה', אוהב הוא את בני ביתו, את הציבור המקיף אותו, את כלל ישראל ואת ארץ-ישראל. רק מתוך נאמנות זאת למלך, מקבלים הדברים האחרים את משמעותם. השאלות האם אני קשור יותר לתורה או יותר לארץ או לעם אינן רלוונטיות. אנו קשורים לה' דרך תורתו. רק מתוך התורה אנו גוזרים את יחסנו לשאר הדברים. על-מנת לתקן, יש לחדד נקודה זאת ולומר כי אין נאמנות למערכת או לכל לחץ אחר מלבד נאמנות לתורה. הנוער צמא לאמת של תורה, למסירות מוחלטת לעולם ההלכה ללא פשרות. כל מנהיג שבהתנהגותו

כל מנהיג שבהתנהגותו האישית או הכללית אינו מקבל את מרות ההלכה או את הרבנים מובילי הציבור – אינו יכול לתת מענה לציבור האמוני

האישית או הכללית אינו מקבל את מרות ההלכה או את הרבנים מובילי הציבור – אינו יכול לתת מענה לציבור האמוני, ויהיה מוכשר ככל שיהיה בבניית בתים, גבעות או מאחזים. ללא שורש א-לוהי זה, עתיד הבניין בספק. לצערנו בעניין זה טרם נעשה השינוי

69 להבדיל בין הקודש ובין החול

ואנו בבחינת "כלב שב על קיאו". קיימת רוח גדולה של טהרה בנוער הקדוש החפצה להידבק בגדולי תורה אמיתיים בבחינת "מלאך ה'". יש לכוון את הנוער וללמדו מי הם

ב"ה קיים רצון
להיבדל מן הסביבה
ומהקודים שהיו
נהוגים. יש לראות בו
ברכה גדולה, רוח
א-לוהים המחפשת
קודש טהור ללא
סייגים ובלבולים

תלמידי חכמים ששימשו כל צרכם, ששימשו את גדולי הדור הקודם, ששקודים על התורה יומם ולילה כפשוטו. הם, ורק הם, מתוך הסיעתא דשמיא המיוחדת ומתוך עמקותם בתורה, יכולים להוביל את הציבור.

תחושה זאת באה לידי ביטוי אצל הנוער ברצונו להתחבר לתורה שורשית בעלת קומה חדשה. רצון זה בא לידי ביטוי בכמה תופעות:

צורת הפנים: הרצון לגדל פאות ולהזדהות עם אבותינו שבכל הדורות, ובפרט אבותינו בזמן השואה האיומה, שמסרו נפשם על סממנים חיצוניים של יהדותם, זקן ופאות.

הכמיהה לעבודת ה': לימוד פנימיות התורה וחסידות והקפדה על צניעות וריחוק מענייני עריות, הדגשת הבניין הרוחני של תפילה ומידות, גם הם שינויים מבורכים.

שינוי באווירה הכללית: במשך דור, הציבור האמוני הדתי לאומי היה מחובר להרבה כוחות בעם ישראל שהיה בהם מעט טוב. כיום, על-מנת לבנות את הקומה החדשה, יש רצון להתרחק מכל הקומה הקודמת. דבר זה בא לידי ביטוי ביחס לעולם התרבות שבו היינו קשורים, לשירה החילונית (הגם שלפעמים מעורבב בה מעט טוב), ל"שירי ארץ-ישראל" של פעם ("ההתיישבות העובדת"), לספרות החילונית ולהוגי דעותיה. יש לראות התקדמות זאת כדבר מבורך (לצערי, הרבה מעורכי העלונים לשבת טרם הבינו את העניין הזה והם נמצאים בפיגור של דור).

ישנו רצון גדול לבקר חלק גדול מהחומר הנלמד בבית-הספר, ולפעמים גם בתנועות הנוער, שמעורבים בו דברים של הפך הקדושה, או סילוף של אמת היסטורית ותורנית. קיים גם רצון לחקור ולדון בדברים שהוותרו במשך השנים, כגון הסזון, אלטלנה וילדי

תימן. הרצון הזה אינו נובע מתוך רצון להתכחש לעם ישראל, חלילה, אלא מתוך רצון לברר כיצד הגענו לשפל זה.

הגל התעצם כאשר עמדו על הפרק השאלות של סירוב פקודה והמאבק על ארצנו הקדושה מתוך הכישלון הגדול והאסון שאותו חוינו. זה הזמן לבנות את הקומה החדשה של בניין ארץ-ישראל בטהרה.

עמונה

נקודת מפנה יסודית וגדולה של כל רחשי הלב של הנערים התפרצה בעמונה.

החזרת "המוסר הטבעי": הרב זצ"ל נתן משקל חשוב לישרות המוסר הטבעי האנושי המוטבע במציאות העולם, קל-וחומר בישראל. הרצון להילחם ברע וברשע, אפילו מבחינת מוסר פשוט של אדם בהול על ממונו, סורס על-ידי רבנים מסוימים, לצערנו. ב"ה במאבק בעמונה חזר המוסר הטבעי למקומו. הטבעיות הישראלית להילחם ברשע ובעיוות חזר לבריאותו הנפשית הטבעית.

נאמנות לה': היכולת
להחליט שאנו
מתנתקים ממערכות
שהולכות נגד אבינו
שבשמים התגלו
ופרצו בעמונה

נאמנות לה': היכולת להחליט שאנו מתנתקים ממערכות שהולכות נגד אבינו שבשמים התגלו ופרצו בעמונה. בירור זה הוא בירור נוקב, אך חייבים לבררו ללא הסתתרות מאחורי סיסמאות. לצערנו הרצון ללכת כל הזמן בין הטיפות מביא עלינו גשם של פורענות. הגיע הזמן שדעת תורה תיאמר בצורה ברורה, ללא פחד. חבל שלא מפנימים את דבריו של הרב צבי יהודה ב"לא תגורו מפני איש". מדוע לא אומרים בצורה ברורה שכל עוד יש מערכות בצבא

שיש בהן נשים אנחנו לא שם, וכל עוד הצבא מורה להרוס את ארצנו הקדושה אנחנו לא שם! האמירה הזאת הגיעה לידי זעקה בעמונה – איננו שותפים לפשעים נגד רצון ה'.

קווים אדומים

בכל בירור בתוך עם ישראל ובין ציבורים שונים בעם יש מדידה של מגבלות הכוח. כלפי העולם החרדי יודעים מנהיגי המדינה כי עוד טעות בנושא ניתוחי מתים או קברים תיצור מהומה רבתי. רצון להכניס לימודים מסוימים (תוכנית "הליבה") נתקלו בחומת ברזל ובהכרזה שזו גזרת שמד.

והנה, על דברים לאומיים כלל ישראלים, שעליהם אנו עמלים שנים – כשמגיע רגע האמת, אנו מראים במעשינו כי הם אינם חשובים עד כדי מאבק אקטיבי. דבר זה הוא בבחינת חילול ה' וחרפה. בעמונה התקיים בנו "גלותי חרפת מצרים מעליכם". הנכונות למסירות נפש ללא פחד הבהירה כי ישנם "קווים אדומים", שהם מבחינתנו בבחינת ייהרג ואל יעבור. עצם האמירה הזאת היא תחילה של תיקון ונותנת לציבור הכללי חומר מחשבה גדול.

סיכום

ב"ה בזמן האחרון זיכה אותנו ה' יתברך שאותם ניצנים שהיו בזמן הגירוש מבשילים לכדי הכרה אמיתית כי הגיע הזמן לבניין קומה חדשה בישראל, בניין הארץ מתוך טהרה ואמונה. קומה זאת תדרוש מאתנו לשנות הרבה מהסממנים החיצוניים שעליהם גדלנו. אני מציע לציבור להתרכז בעיקר, להוציא מתוך הכוחות הפועלים מלמטה את הקדוש והטהור ולכוונם לבניין אמיתי של תורה הנובע בראש ובראשונה מלימוד התורה בעומק בירור אמיתי של דברים, ללא הפרחת סיסמאות באוויר; קניית מושגים אמיתיים של "גדלות בתורה", "אמונת חכמים" ועקביות בהקפדה על קוצו של יו"ד בעולם ההלכה.

לאור דברים אלה נזכה בעזרת ה' ל"אור חדש על ציון תאיר".

הערב רב עם אוהבי ארץ-ישראל

היחס להנהגה בדרכי המאבק

מי כלול במסגרת "ערב רב"? • מיהו הסטרא אחרא? • מי
גנב את העם? • ר' אברהם זרביב מאיר באור פנימיות התורה
סוגיות של חושך •

הלבבות הרחוקים נפרדים מאהבת הארץ

מתוך המאורעות האחרונים ניכרת השישה אלי קרב של השלטון נגד המתיישבים
ביהודה ושומרון. הכאת גברים, נשים ונוער ברשעות ואכזריות, כתוצאה משיסוי "כוחות
הביטחון" בנו על-ידי המנהיגים הפוליטיים,
הביטחוניים (צבא ומשטרה), המשפטיים
(בג"ץ ופרקליטות) והתקשורתיים – כל אל
מביאים אותנו אל הצורך לברר מה מהות
המאבק וכנגד מי אנו מתמודדים.

ר' אברהם זרביב
כולל דיינות פסגות

הרב קוק זצ"ל חזה בשני מקומות את תקופתנו. ב"ראש אמיר", הקדמה ל"פרי הדר",
כותב הרב: "... ובפרט בימינו אלה אשר כל אלה אשר חיבתם לציון היתה באין רוח
מנשמת א-לוהים חיים, ובאין קדושת אמת ואמונת אומן קשורה בקשר אמיץ ולב טהור...
שרק היא עומדת לעולם. כל אלה הלבבות הרחוקים מזה, הולכים הם ונפרדים מעל אהבת
ארץ הקודש, אהבתם שהיתה חומרית ודמיונית לעומת שבאה כן הלכה...". ומביא הרב את
הזוהר: "סיטרא אחרא שרי בחיבורא וסיים בפירודא" ומקשר בין אהבת הארץ לאהבת
האומה: "וכמקרה אהבת הארץ כן היא גם כן אהבת האומה ואהבת לשון הקודש. היסוד
החלש הולך ומתמוטט... ועיינו רואות כי מאהבת האומה, הארץ וחיבת השפה... עם

73 היחס להנהגה בדרכי המאבק

מואסה של תורה עד **שנאת כל אלה ותיעובם**... על כן עתה כאשר הסיגים והבדילים הגמורים הינם מוכנים להפרד מעל ארץ חמדה ומדרישתה ומכל העניינים המסתעפים ממנה ומכנסת ישראל בכלל...".

וכן כותב הרב באגרות הראי"ה ח"א קמ"ד: "... והיד הרמה המחומשת בהפקרות ודרכי הגויים באין זכר לקדושת ישראל באמת, המחפה את חרסיה בסיגים של לאומיות מזויפת... העומד להיות נהפך למשחית ולמפלצת ולבסוף גם כן **לשנאת ישראל וארץ ישראל**...".

אם נתמצת את דבריו של הרב, הרי שהציונות החילונית הקשורה לארץ-ישראל בקשר רפוי תיהפך לשונאת ארץ-ישראל וכך גם לשונאת עם ישראל, ומתוך כך הולכת ונפרדת מכנסת ישראל.

אם נתבונן באיגרת (ח"ב) תקנ"ה, נראה שמבאר הרב שיש בכל אדם מישראל שני צדדים, צד סגולה טבעית מולדת שאינה תלויה בבחירה, וצד בחירי שתלוי במעשה הטוב

ובתלמוד תורה. הצד הסגולי גדול לאין ערוך מהצד הבחירי. אחר כך כותב הרב: "אמנם לפעמים מתגבר חושך כזה שמפסיק את הופעת הסגולה גם כן, אבל זה אי אפשר כי אם במי שבא למידה זו להיות חס ושלום שונא את ישראל ודורש רעה להם בפועל ובציפיית הלב". והרב כותב על עצמו שם: "יהשם יתברך יודע שלא את כל הפושעים אני מקרב, כי אם אותם שאני מרגיש שכוח סגולה גדול מונח

בפנימיותם, ודרכים רבים ישנם לידיעה זו... ועל אותם שכבר איבדו את הסגולה הפנימית שלהם לגמרי אמר דוד המלך ע"ה 'הלוא משנאיך ד' אשנא'. ובדרך כללות מסרו לנו חז"ל **סימנים על זה**".

בהמשך הדברים כותב הרב, שהמינים והכופרים שהיו בהיסטוריה של עם ישראל בדרך-כלל איבדו את הסגולה הפנימית. "מידה זאת נוהגת ברוב הדורות, אבל דור של עקבא-דמשיחא הם יוצאים מכלל זה...". כוונת הרב, שברוב הדורות מי שלא היה בו צד בחירי, היווה הדבר סימן שגם סגולה פנימית אין בו. ומה שכתב שדור עקבא דמשיחא

יוצאים מכלל זה, רצה לומר שבדור זה גם כשלא מופיע הצד הבחירי (ואף עד כדי מינות וכפירה), אין זה סימן לאיבוד הצד הסגולי. אבל לא כתב הרב מעולם, שבעקבא-דמשיחא אין אפשרות לנפשות שאיבדו את הצד הסגולי גם כן. כמו שכתב הוא עצמו בח"א איגרת רי"ב 'יומה טוב הוא שאלה (עולי תימן) ימלאו את המקום של הפסולת דמסיטרא דערב רב הבאים מרוסיא, שהגרועים שבהם א"א שתהיה להם אחיזה בא"י, 'לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה' (איוב לח יג)". ועוד יתברר להלן.

סגולה בדוקה לשנאה

הרב כתב שחז"ל מסרו סימנים על איבוד הסגולה הפנימית. מה הם הסימנים? ב"מאמרי הראי"ה" עמ' 59 מבאר הרב אלו סימנים מסרו לנו: "כי היסוד של הסימן של הערב רב הוא בנוי בדבר המידות הטובות היסודיות של ישראל בכלל. וכמו שאמר דוד על הנתינים ועל הגבעונים 'לא מבני ישראל המה'. ג' סימנים יש באומה זו רחמנים ביישנים וגומלי חסדים... ומכלל הן אתה שומע לאו... ועיקר הסימן היסודי של הזוהר הוא... שהם אינם חוששים לטובת ישראל, והם נוטים לאומות העולם יותר מלישראל. ואם יחזון לישראל בדוחקא מתרפין מינייהו...". הרב מקשר את שלושת הסימנים של ישראל לעניין הערב-רב, וממילא לסימן כללי אחר של "אינם חוששים בטובת ישראל". והדברים מתאימים לנאמר לעיל.

שמו של רבש"ע
מוטבע בישראל. דבר
זה גורם לחילול ה'
נורא, שכן כשישראל
יורדים לגלות הם
גוררים אותו כביכול
אתם

גם באיגרת תקנ"ה כתב הרב על הרבה מפושעי ישראל שבדורו: "אור הסגולה מאיר בהם, וע"כ הם מחבבים מאד את כללות ישראל וחושקים בארץ ישראל, ובכמה דברים טובים ויקרים מהמדות שהם באים מסגולת ישראל בטבע נפשם הם מצוינים בהם".

העולה מאיגרת תקנ"ה הוא, שכאשר רואים אנו שנאת ישראל סימן הוא הדבר לאיבוד הסגולה הטבעית. ואם נחבר את הדברים עם דברי הרב שהובאו לעיל, שהציונות

החילונית תגיע לשנאת ישראל וארץ-ישראל, הדברים מתחילים להתברר. אנו מתחילים להבין את השנאה הגדולה שהשלטון רוחש כלפי המתיישבים בישי"ע.

לדוגמה: באיזו קלות הורה המכונה "בית המשפט העליון" על הריסת בתי עמונה ת"ו, ומאידך גיסא לא התיר הריסת מבנים של ערבים, אף שהוכח בעליל שמהם יורים על אזרחים ואכן אחר-כך מהם רצחו יהודים. שלא לדבר על החרבת יישובים יהודיים שלמים על-ידי הממשלה בהתלהבות.

ואין צריך לשנוא את כל מי שנקרא יהודי ולדרוש רעתו, שעל המינים בשעתם כתב הרמב"ם ריש פ"ב מהל' תפילה: "והיו מצירין לישראל", והיינו שהיו מצרים למי שהיה נאמן לתורת ישראל בשלמותה. מובן שחלקים גדולים של עם ישראל שהלכו אתם לא היו מצרים להם.

הנהגה בקליפה

ב"שער הכוונות" לרב חיים ויטל זצ"ל כתוב, שצריך לכוון בברכת "בונה ירושלים" שמשיח בן-יוסף לא ייהרג על-ידי ארמילוס, שר הערב-רב. הערב-רב מבטא התנגדות פנימית המתרחשת בתוך עם ישראל, ובמיוחד התנגדות למשיח בן-יוסף.

וכך כותב תלמיד הגר"א בספר "קול התור" פרק שני חלק ב אות ב: "התפקיד הכללי של שני המשיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד יחד בכל הדורות, הוא הגנה ומלחמה נגד שלושת ראשי הקליפות: עשו, ישמעאל וערב רב. תפקידו המיוחד של משיח בן יוסף נגד עשו קליפת השמאל, ותפקידו המיוחד של משיח בן דוד נגד ישמעאל קליפת הימין, ושניהם יחדיו נגד עשו וישמעאל שהם שור וחמור דטומאה. ההזדווגות של עשו וישמעאל הוא עיי ארמילוס שר הערב רב ויכולה להחריב את ישראל ואת כל העולם ר"ל. עיקר השאיפה של הערב רב הוא לזווג את עשו וישמעאל ולהפריד בין שני המשיחין **וכאן ובוזה עיקר עבודתנו ומלחמתנו אנו לשבר ולמגר את כוח הערב רב**, קליפת ארמילוס הרשע, מישראל. הערב רב הוא שונאינו הכי גדול, הוא המפריד בין שני המשיחין, קליפת הערב רב פועלת רק בדרך של אחיזת עיניים ובעקיפין לכן המלחמה בערב רב היא המלחמה הכי קשה ומרה ועלינו להתגבר בכל שארית כוחינו במלחמה זו. **וכל מי שאינו עוסק בפועל במלחמה נגד הערב רב נעשה ממילא שותף לקליפת הערב רב ויהיה מי שיהיה מוטב לו שלא נברא**".

ב"כלי יקר" פרשת מסעי מבואר, שכל מי שמתנגד לארץ-ישראל הוא מדרך הערב-רב. על האמור (במדבר ל"ג ב): "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאיהם". תחילה כתוב "מוצאיהם למסעיהם" ואחר-כך "מסעיהם למוצאיהם". מבאר הכלי יקר, שיש שהיתה מגמתם מ"מוצאיהם" (מצרים) ל"מסעיהם" (ארץ-ישראל), וזהו "על פי ה'". ויש שמגמתם הפוכה, ממסעיהם למוצאיהם (מצרים), והם הערב-רב "שהיו מקורם ממצרים ולא יצאו על פי ה', כי משה מדעתו הוציאם. נאמר בהם 'ואלה מסעיהם למוצאיהם'. **כי תמיד היה להם חפץ ורצון לשוב למצרים**".

ברור לפי הנ"ל שבעקבתא דמשיחא מתגברת קליפת הערב-רב ביותר, והדבר מתאפיין בשנאת ישראל וארץ-ישראל. גם הרב זצ"ל, שראה בדורו צד סגולי גדול, חזה את אפשרות התהפכות המגמה למגמה של שנאת ישראל אם לא תצטרף האמונה בה' יתברך לציונות, דבר שהוא ניסה למנוע (ראה איגרת קמ"ד הנ"ל).

בעקבתא דמשיחא
מתגברת קליפת
הערב-רב ביותר,
והדבר מתאפיין
בשנאת ישראל וארץ-
ישראל

כפי שחזה הגר"א, וכפי שמבחין כל המסתכל נכוחה, השתלטה קליפה זו על מוקדי ההנהגה במדינת ישראל. על-פי זה ניתן להבין מדוע עיקר התנגדות הערב-רב היא למתיישבי יש"ע, שהם הפועלים לאחד את שני המשיחים (לתוספת ביאור עיין מאמר הרב "המספד בירושלים").

לא סופרים את הרשעים

אם ישאל השואל, אם כן רוב עם ישראל הם ערב-רב, חס ושלום?

צריך להבין שיש חילוק בין ההנהגה לשאר העם, שכן מצינו בגמרא (סנהד' כו) המספרת על המצור שעשה סנחריב על ירושלים בזמן חזקיהו המלך. בתוך ירושלים היו שתי קבוצות, קבוצה אחת הנאמנת למלך ולנביא ישעיהו, וקבוצה נגדית הקשורה לשבנא הסופר, שיצר קשר עם סנחריב ורצה להיכנע בניגוד לעמדת המלך והנביא. אומר חזקיהו ליסעיהו, רוב העם לא עמנו, שהרי 130 אלף הם עם שבנא הסופר, ורק 110 אלף הולכים עמנו. תשובת ישעיהו היתה: "קשר רשעים אינו מן המניין". מפרש רש"י: "אל תחשוב

בדעתך חזקיהו שיהא מניינו של שבנא מניין ליחשב כרוב". צריך לשים לב שישעיהו אכן קורא לקשר זה "קשר רשעים", ומכליל אפוא את רוב יושבי ירושלים כ"רשעים".

אחר כך מספרת הגמרא ששבנא הסופר עומד בראש טור של 130 אלף איש, העומד לצאת מירושלים, כדי להיכנע לסנחריב. שבנא פותח את שערי ירושלים, ואז יש התערבות שמימית – ברגע ששבנא יוצא החוצה המלאך גבריאל סוגר את שערי העיר, שבנא הסופר בחוץ, וכל ה-130 אלף בתוך ירושלים. סנחריב שואל את שבנא היכן כל השאר, ושבנא משיב שחזרו בהם ומוצא להורג באכזריות.

ויש לשאול, והלא כל השאר לא חזרו בתשובה, אלא המלאך גבריאל הוא שסגר את הדלתות, ואם כן נשאר באותה מדרגה של רשעות, אם כן לכאורה העונש שניתן לשבנא מגיע גם להם.

אלא ברור שיש חילוק בין ההנהגה לבין העם, ולמרות שהנביא קורא לכולם רשעים, אין רשעותם כרשעות ההנהגה.

חשוב להבין את המצב שהיה באותה תקופה, אחר מצור של שלוש שנים על ירושלים, רעב גדול, ונביא שקר המבטיח חיים קלים בנוסח "בואו ניכנע והכל יסתדר". כל החלשים האמינו לו והלכו אחריו נגד דברי נביא האמת, ולמרות זאת הם מוגדרים

**אולם ההנהגה שאכן
רוחשת שנאה
לישראל ולא־רץ-
ישראל בציפיית הלב
ובפועל, היא שלטון
הערב-רב בזמננו**

רשעים, כמובן שלא באותה מדרגה של ההנהגה.

כך גם בזמננו, במציאות רוחנית ירודה, הגוררת חולשה גדולה. מדי כמה שנים בא מנהיג רשע ומציע פתרון קסם השובה את העם, עד שהאליל שהקים מתפרק, וחוזר חלילה. עם זאת, איננו אומרים כי רוב עם ישראל בדורנו הינם רשעים, הדבר תלוי בגדרי שגה, תינוק שנשבה וכו'.

אולם ההנהגה שאכן רוחשת שנאה לישראל ולא־רץ-ישראל בציפיית הלב ובפועל, היא שלטון הערב-רב בזמננו. העם ההולכים עמם שותפים לרשעות זאת, ונתונים לשליטת

הערב-רב. וקשר רשעים אינו מן המניין. תפקידנו להשיב את העם למקורו ולהלחם בערב-רב למען שלטון המשיחים בעם.

יש לבאר שאין הערב-רב בזמנינו כערב-רב שהעלה משה ממצרים, שהם גרים. הערב-רב לדורות הוא תופעה נפשית פנימית, והיא איננה קשורה בתורשה וייחוס. כמאמר הגמרא (ביצה לב עמוד ב', הובא במאמרי ראי"ה שם) על עשירי בבל "הני מערב רב קאתי", משום שהם חסרי רחמים (והוא גם דוגמה לזה שנשמת ערב-רב הנה בעיקרון מציאות אנושית קיימת, ולא כמו האומרים שהיא רק רוח כללית. וע"ע תקו"ז קסג).

כמו כן, הערב-רב בזמננו הנם יהודים, אשר דבקו בנשמת הערב-רב ופועלים מתוך נשמה זו. מבחינה הלכתית הם יהודים לכל דבר, לגבי קידושין וכדו'. מלבד זה, קשה מאוד לזהות בצורה אישית ולומר בוודאות, אדם זה הנו ערב-רב, אבל בירור המגמה הכללית וההופעה שלה במציאות הם העיקר.

שנאה אצילית מביאה לאהבת הרשעה

צריך להבין מהי חשיבות ההגדרה וההבנה של מציאות הערב-רב ופעולתו בדורנו.

א. לימוד זכות על עם ישראל, שהחולשות והנפילות אינן תוצאה פנימית אלא בעקבות פעולות הערב-רב (כמו שמביא הרב משה צוריאלי שליט"א בחוברת "סוגיית הערב רב במשנת מרן הרב קוק זצ"ל" עמ' ו. עיי"ש מה שמביא מהזוה"ק פרשת כי-תצא דף רעו).

ב. יש שרצו ללמוד ממאבק שאול בדוד דרך התנהגות במאבקים פנימיים. דוד במאבקיו הפנימיים לא נאבק אלא התחמק מהתמודדות, מה שאין כן כלפי הגויים שעמם חתר דוד למגע. לכן גם עלינו להתחמק מהתמודדות חזיתית במאבקנו הפנימי.

העולה ממה שביארנו, שאין קשר בין מאבק דוד ושאול, שהיה אכן מאבק בין אחים, כמו שאמר דוד (שמואל א כד): "לא אשלח ידי באדני כי משיח ה' הוא..." , לבין המאבק בדורנו שהוא מאבק בערב-רב. האומר להתחמק מהתמודדות נעשה ממילא שותף לקליפתם, כמובא מ"קול התור" לעיל.

הרב זצ"ל הביא עליהם את הפסוק "משנאיך ה' אשנא". ובדרך המאבק במשנאים כתב להלכה המשנה ברורה בביאור הלכה סי' א' סעיף א' ד"ה "ולא יתבייש": "...אבל אם

79 היחס להנהגה בדרכי המאבק

הוא עומד במקום שיש אפיקורסים המתקוממים על התורה, ורוצים לעשות איזה תקנות בענייני העיר ועל ידי זה יעבירו את העם מרצון ד' ופתח בשלום ולא נשמעו דבריו, בכל זה לא דיבר הב"י מאומה, ומצוה לשנאתם ולהתקוטט עמהם ולהפר עצתם בכל מה שיוכל, ודוד המלך ע"ה אמר 'הלוא משנאיך ד' אשנא ובתקוממיך אתקוטט. תכלית שנאה שנאתים' וגו'".

יש חשש שאותם שאין מבינים את מהות המאבק, הם-הם הנופלים בדברים שכתב הרב זצ"ל (קובץ ח רכח): "...חסרון השנאה אל הרשעים יטשטש את השנאה של הרשעה עצמה, ואז כל אוצר הטוב מונח הוא בסכנה גדולה. וזה היה מקום המכשול של נפילים רבים, שנפלו מפני שהשתמשו בתחילת הווייתה של שנאת הרשעה במידה האצילית (של שנאת הרשעה לבדה, ורחמים על נושאייה שהם הרשעים), והעדר שנאת הרשעים נתהפכה אחר כך לאהבתם, ומתוך אהבת הרשעים נפלו הם עצמם באהבת הרשעה עצמה..."

נסיים בתפילה (כמובא בסידורים נוסח ע"מ, דברי הרב חיים ויטל זצ"ל דלעיל) שתחניתנו שלא ייהרג משיח בן-יוסף על-ידי ארמילוס הרשע תתקבל ברצון לפני בורא עולם. ונזכה מהרה לקיום המשך הבקשה בצמיחת קרן משיח בן-דוד במהרה בימינו, אמן.

מי לה' אלי

הרב יוסיפון בברור נוקב ☉ על היחס למדינה, לתורה ולממלכתיות ☉ איך מתוך המשבר צומחת הישועה ☉ ומה זו באמת "אתחלתא דגאולה" ☉

יש מטרה, אין דרך

מבוכה. ערב-רב של דעות, רעיונות והצעות. כל רב חושב אחרת. זו התחושה שפשטה אצל רבים בזמן ההתנתקות, תחושה שהלכה והתעצמה במהלך תקופת חשבון הנפש

שבעקבותיה, והגיעה לביטוי מעשי באירועי עמונה, כשכל אחד פעל בדרך שונה תוך כדי אירוע משותף גדול. מבוכה זו קשה לכולם, אך שבעתיים קשה היא לבני הנוער, שאוהבים לצבוע את העולם

הרב נתנאל יוסיפון

ר"מ בישיבה הגבוהה מצפה יריחו

בצבעים חדים, לשמוע דרך ברורה, ולא סופרמרקט של רעיונות ודעות. במיוחד קשה הדבר, מפני שמדובר בדעות שונות שנאמרות מפי תופסי התורה, והרי התורה אמורה להיות הוראה – הוראה ברורה (מהר"ל נתיב התורה א). וכבר אמר רשב"י, שלפני זמן הגאולה לא תהיה הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד (שבת קלח עמוד ב).

יש שמנסים לפתור את הבעיה באחדות. יישבו כל הרבנים ביחד, ילבנו את הבעיות במשותף, יכריעו ויוציאו לציבור הלכות ברורות. אולם הצעה זו טובה היא למי שאין לו דרך ברורה משלו, הוא מבלבל וכל יום משכנעים אותו בכיוון אחר. אבל הוגי הדעות עצמם, אלה שדרכם בהירה להם – כל זמן שלא תקום סנהדרין, שרק לה יש הסמכות להכריע לחלוטין, ימשיכו לדגול בדרכם ולעשות נפשות לשיטתם, כך שפתרון האחדות אינו אמיתי.

אומנם לעתים גם בעלי דעות שונות יכולים לדור בכפיפה אחת, לוותר איש לרעהו ולפעול במשותף, אך לשם כך דרושים שני תנאים: מטרה משותפת, ודרך פעולה מוסכמת

שמאפשרת לכל הצדדים להגיע לחלק גדול מהמטרה. במצב זה כולם מוותרים מעט למען האידיאל המשותף, מתוך הבנה שמוטב ציפור אחת ביד משתי צפורים על העץ.

דומה, שכיום התנאי הראשון קיים בציבורנו – מטרה משותפת – אבל אין דרך מוסכמת שמאפשרת לכל הגורמים למצוא בה את מקומם. במצב כזה כל אחדות תיתכן רק מסביב למכנה המשותף הנמוך ביותר, מכנה אשר יאכזב מהר מאוד את כל מי ששואף ליותר מזה, וסופו להביא למחלוקת גדולה יותר (דוגמה לדבר אפשר למצוא בתהליך שעברנו בין כפר-מימון לעמונה. הציבור כולו התאחד בכפר-מימון, אבל כל מי שדגל בדרך מיליטנטית יותר התאכזב שם, והרגיש שחנקו אותו ולא נתנו לו ביטוי. כוח מוחנק זה פרץ בשיא העוז בעמונה).

יש שמעדיפים להדחיק מעט את הבעיות הבערות, מיראה פן השאלות הצצות בעקבותיהן יפגעו ביחסו של הנוער למדינה ולזרועותיה. הם חרדים שהחוויות השליליות שאנו עוברים יובילו להתנתקות גמורה שלנו מהפוגעים בנו. חלקם אף הגדילו ואמרו – הרוח ניצחה, ואם ניצחנו הרי שאנו פטורים מחשבון נפש מעמיק.

צמיחה כואבת

אלא שלא זו הדרך. פצעים עמוקים שלא מטפלים בהם אינם מתרפאים, אלא מעלים מוגלה. סדקים עמוקים בבית לא מטייחים בסיד. כבר למדונו רבותינו: "אם באים ייסורים על אדם – יפשפש במעשיו" (ברכות ה עמוד ב), לכן אין מנוס מלצלול לעומקן של הבעיות ולגבש לעצמנו דעה בהירה בנושאים הבעורים. אנו מחויבים כעת לפתור את סוגיות היסוד של דרכנו, ולצאת למסע של בירור נוקב ומעמיק. אמת, לא נגיע אל הפסגה ביום-יומיים, ואולי גם לא בשנה-שנתיים, אבל נחתור אליה ללא לאות. לא נקבל תשובות בשחור-לבן שמציגות רק שתי אפשרויות פשוטות, חרדי או ציוני-דתי, שאומרות לכל מי שמערער על האופן שבו התייחסנו עד היום למדינה ולצבא: אז מה הפתרון שלך, טורקיה? נחפש תשובות מורכבות וחדשות. יותר מזה, לא הביישן למד, מי ששואל ומברר בענווה ומתוך חיפוש האמת צומח. כך ענני המבוכה והקשיים הנוכחיים יולידו אט-אט גשם של תובנות חדשות, בהירות ועמוקות, ומתוך הצרה ניוושע.

מספרים על ר' יצחק מאיר מגור, שנתגדל בצעירותו בביתו של הרבי מקוזניץ. יום אחד חידש בתורה חידוש מופלא. רבו התפעל כל כך מחידושו עד שעמד ונשקו על ראשו. ברח הרי"מ מקוזניץ ונסע להסתופף בצילו של רבי בונים מפשיסחא, מפני שאמר "אין רצוני ברבי שישק על ראשי, כי אם ברבי שיכה על קודקודי ויצמיח אותי".

על כולנו לברר, לחדד ולחפש, כדי שלנו בעצמנו תהיה דעה מגובשת. מי שאין נפשו משוטטת במרחבים, מי שאינו דורש את אור האמת והטוב בכל לבבו, איננו סובל הריסות רוחניות אבל גם אין לו בניינים עצמיים. הוא חוסה בצילם של הבניינים הטבעיים כמו השפנים שהסלעים הם מחסה להם. אבל נשמתו של האדם לא תוכל לחסות כי אם בבניינים שהוא בונה בעמלו הרוחני, שאיננו פוסק מעבודתו הזריזה. יש קדושה בונה, ויש קדושה מחרבת. הקדושה הבונה טובה גלוי, והמחרבת טובה גנוז, מפני שהיא מחרבת כדי לבנות מה שהוא יותר נעלה ממה שכבר בנוי (אורות הקודש ב' עמ' שיד).

בפתחו של הברור המעמיק שעלינו לעשות, אנו צריכים קודם כל לסדר את מחשבותינו. לסכם מעט את התהליכים הרוחניים שעברנו עד עתה, ולמפות את הדעות המגובשות המתאבקות כיום במחננו, כי תנאי לכל ברור מעמיק ומחדש הוא קודם כל סידור הקיים. בנוסף עלינו לזהות את נקודת המוקד של הבעיה, כדי לפתח מתוכה את הציר המרכזי של התיקון. מבעל "ספר חרדים" למדנו שהאיבר שבו אנו חולים הוא האיבר הזקוק לתיקון רוחני. גם במהלך הגאולה הנוכחי הלימוד שרוצה הקב"ה ללמדנו מצוי בתוך תוכו של השבט אשר הכנו. לפיכך, במאמר זה אנסה להביא, על קצה המזלג, סידור ראשוני של הדברים כפי שנראים לענ"ד, דברים ששוחחתי עליהם בעל-פה עם רבים והוטבו בעיניהם, ואקווה שינעמו גם לכם הקוראים.

(כמובן שזו זווית מבט אחת, שעוסקת אך ורק בליבם של הדברים, ואיך זיל גמור).

תוכנית ההתנתקות מהתורה

התנועה האמונית נולדה מתוך הרצון להתיישב ביהודה ושומרון. האמירה הרוחנית המרכזית שלה באותן שנים היתה "ארץ-ישראל". היא לא התיימרה ליותר מזה. נוח היה לה לראות את עצמה כהמשכה של תנועת העבודה ההיסטורית, כהמשך ההתעוררות הלאומית הטבעית של עם ישראל.

אלא שבא משבר ימית וטפח על פני התנועה הצעירה. המתנחלים גילו שהשורשים של העץ הלאומי מועטים מדי, ובלי אמונה והתנחלות בלבבות זה לא ילך. ללא תורה אין לאום ואין ארץ-ישראל, וכל המערכות החומריות של המדינה יתמוטטו. על הקומה של ארץ-ישראל צריכה להיבנות קומה שנייה של זהות יהודית. התנועה הפנימה לאיטה את הקריאה הא-לוהית והבינה שצריך להפיץ תורה וערכים לכל העם. לאחר זירוז נוסף של חתימות הסכמי אוסלו, החלה התנועה לשלוח גרעינים תורניים לערי ישראל, ובהמשך, עם בוא משאל מתפקדי הליכוד, החלה במבצעים המוניים של "פנים אל פנים". במקביל החלו רבנים ומחנכים לשלוח את הצעירים הדתיים בהמוניהם ליחידות הקרביות של צה"ל, כדי להשתלב בו בכל הרמות, ולהשפיע מרוחם על דרכו של צה"ל.

המהפכה התורנית בערים עדיין בחיתוליה, אולם המצב בצה"ל האיר פנים, דתיים הגיעו לסגל הפיקוד הבכיר ביותר, ובפיקוד הזוטר הפכו לאחוז גבוה מאוד. כמובן שבד בבד נמשכה תנופת ההתיישבות בכל מרחבי יש"ע, מפני שהקומה השנייה של הפצת דרכנו בעם בנויה על הראשונה ולא מחליפה אותה.

ואז באה ההתנתקות. הציונות הדתית ברובה הגדול – וגם חלקים מהציבור החילוני והחרדי – מסתכלת עליה כאל מהלך שמטרתו העיקרית לפגוע בציונות הדתית. ובמלים רוחניות – המדינה נלחמת בתורה, כדי שזו לא תשתלט עליה.

נרחיב את הדברים. בעשרות השנים האחרונות הלכה התנועה האמונית והיהדות הדתית כולה והתחזקה, הן מבחינה מספרית בגלל קצב הילודה הגדול ואיכות החינוך, והן מבחינת המשקל הציבורי. דתיים רבים הגיעו לתפקידים ציבוריים חשובים ולעמדות פיקוד בכירות. ההתנחלויות התרבו והתרחבו והפכו לגורם מרכזי בקביעת סדר-היום המדיני הציבורי. אם מגמה זו היתה נמשכת, היינו מגיעים ביום מן הימים לרוב מספרי ולעמדת שלטון במדינה. שלטון התורה. אלא שמגמה זו היתה לצנינים בעיני האליטות החילוניות השולטות במוקדי הכוח במדינה – המשפט, התקשורת והכנסת – והן החליטו לנצל את יכולותיהם ליצור רוב בכנסת, כדי לגדוע את היכולת של המיעוט להפוך לרוב. כך נולדה, לדעת רבים, תוכנית ההתנתקות, במגמה לרסק את ההתנחלויות ולמנוע מהדתיים להיות שחקן מרכזי בבימה המדינית. כך מקווים הם למנוע מהתורה ומנושאייה לנווט את דרכה של המדינה.

ביצועה של תוכנית ההתנתקות הוטל על זרועותיה המעשיות של המדינה – משרדי הממשלה השונים, המשטרה והצבא. כך החלה המדינה להילחם בתורה. במצב זה אי-אפשר להסתפק בתהליך ההתרבות הטבעי ובהחזרה בתשובה בלבד, מפני שהם מכוונים אך ורק להשגת רוב, אבל כל זמן שאנו עדיין מיעוט אין בכוחנו למנוע תהליכי הרס שכל מטרתם לסכל את אפשרות הפיכתנו לרוב.

עם כל הקושי, וההעדפה לפעול בשם הרוב, עלינו למצוא פתרונות מעשיים נוספים, שיאפשרו את המשך התפתחותנו כמיעוט, בד בבד עם חתירתנו להפוך לרוב (גם מפני שהדמוקרטיה במהותה אינה רק זכויות הרוב אלא גם זכויות המיעוט. כך שגם מבחינה דמוקרטית זכותנו המלאה להגן על הישרדותנו כמיעוט, אך גם, ובעיקר, מפני שאנו מאמינים שזו האמת. ואכן לא באתי לברר את הדברים מזווית דמוקרטית אלא מזווית תורנית, ודווקא מזווית זו, כדלהלן).

משחק הכיסאות

מלבד הבעיות המעשיות הקשות שיצרה המציאות החדשה, נקלענו גם לקונפליקט רוחני גדול. יחסינו למדינת ישראל היה מאז ומעולם יחס של קדושה. בתנ"ך נאמר על שלמה המלך: "וישב שלמה על כסא ה'" (דברי הימים א' כט, כג), ומכאן למדנו שמלכות ישראל מופיעה את שם ה' בעולם, לפיכך כיסא המלך מייצג את כיסא ה' בעולם. מפסוק זה נגזרה אמרתו המפורסמת של הרב (אורות ישראל ו, ז): "מדינת ישראל היא יסוד כסא ד' בעולם". לכן נמשלה מלכות בית דוד ללבנה (רש"י ר"ה כה עמוד ב), כשם שהירח מחזיר אלינו בלילה את אור השמש, כך מלכות ישראל מופיעה בעוה"ז שנמשל ללילה את הקב"ה, אורו של עולם. כך צריך להיות.

אולם מה עושים כאשר שני הכיסאות הולכים בנפרד, ומלך ישראל לא רוצה להופיע את מלכו של עולם, אלא מעדיף לצאת ולהילחם בה' שהאציל לו את כוחו? כיצד מתנהגים כשהלבנה חוטאת ומסרבת להופיע את אור החמה, ובמקום זה מנסה ליצור אור חדש משלה? במי לצדד, בתורה או במדינה?

מסביב לשאלה רוחנית זו נוצרו שלושה זרמים עיקריים בתוך הציונות הדתית. הזרמים התגבשו בעיקר מסביב לשאלת הציות לפקודת הגירוש, ובאופן משני מסביב

לדרכי המאבק השונים. אך דומה שבבסיס ההתייחסות לשאלות אלו עמדו כיוונים רוחניים עמוקים יותר (כמובן, מדובר בחלוקה כללית בלבד. יש רבים שבשאלת הציות חשבו באופן אחד, ובדרכי המאבק מסיבות מעשיות חשבו אחרת. חשוב גם לציין, שאיני כולל בזרמים אלו את מי שחושב הלכתית שמצוות יישוב הארץ נדחית מפני פיקוח-נפש, שלדידו כל התמונה שונה).

ישראל קודמים לתורה

הזרם הראשון מעדיף שהמדינה תגבר על התורה. לפיכך לדעתו אסור באיסור חמור לסרב לפקודת הגירוש, אם מפני ש"עת לעשות לה' הפרו תורתך", או מפני שהמוסר הטבעי של האדם גובר על התורה.

ויותר בעומק מבחינה אמונית טוען הוא: הקב"ה מופיע את דבריו דרך ישראל. כל עניינה של התורה לגלות את נשמת ישראל, ואם רוב עם ישראל בדורנו בחר להפר את מצוות התורה ליישב את הארץ, הרי שזה כרגע דבר ה' ולזה צריכים אנו לציית.

לאישוש דבריהם מביאים הם מקורות כתנא דבי אליהו האומר: תורה וישראל, ישראל קדושים קודמים, "קול המון כקול ש-ד-י". וכן מדברי הרצי"ה המפורסמים: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו" ... שה' נתן לנו את התורה מתוך שחר בנו, מתוך בחירת ישראל (ועיין במאמרו של ראובן טובול, שפורסם ב"מקור ראשון" לסוכות, שחידושו המרכזי של הראי"ה הוא שכשם שבחסידות היו אומרים שנשמותיהם של ישראל הם כעין אותיות התורה, כך הרב היה סופר אותיות שבתורה כאילו הם נשמותיהם של ישראל. מאמרו לא עוסק בגירוש, אך מבהיר מאוד את התפיסה היסודית של זרם זה. את התשובה האמונית של החלוקים על תפיסה זו נתמצת בדברינו על הזרם השלישי).

תפיסה זו מעדיפה במובהק שהמדינה תגבר על התורה, ומכאן ההוראה הגורפת שלא לסרב פקודה והחיבוקים שהעניקו לגיטימיות למגרשים. כמובן, אפשר לטעון שזרם זה סבר שפיקוח-נפש דוחה כל התורה וממילא התורה עצמה סוברת שצריך לציית לפקודת הגירוש, כי אחרת המדינה תתפרק ויהיה פיקוח-נפש. אך עובדה היא שזרם זה לא הסתפק בטענה זו, אלא הוסיף וביאר זאת באותם טיעונים שמאששים את הבחנתנו שהוא מעדיף מדינה על תורה.

גם בדרכי המאבק נשמע הביטוי "איננו רוצים לנצח את המדינה, אנו מעדיפים שהמדינה תגבר ותהרוס את גוש-קטיף".

תורה מעורפלת

הזרם השני, שבמאבק על גוש-קטיף היה הזרם המרכזי, מרגיש בתוך תוכו שהתורה היא זו שצריכה לגבור, וששואפים אנו לבנות את קומת הקודש על קומת החומר. אולם קשה לו עם הסתירה בין שני ערכים כל כך חשובים שבהם הוא מאמין. כואב לו לראות את אבא ואמא רבים. הוא שואף בכל מאודו להמשיך ולאחוז בשני הדגלים ביחד ומסרב להכיר בכך שהמציאות השתנתה, והמדינה, במקום להופיע את דבר ה', החליטה להילחם בו.

מכאן נגזרה התייחסותו המעורפלת לשאלת הציות לפקודת הגירוש. בתחילה אמרו "אסור למלא פקודה זו, אך לא ראוי להניף דגל זה בפומבי", או לחילופין "זה לא הזמן להיכנס לשאלה זו". בהמשך, כשהחרב התקרבה לצוואר, אמרו לחייל: אל תבצע ואל תסרב, אלא פשוט לא תוכל, תתעלף, רגליך לא יוכלו ללכת לדבר עבירה זה, ידיך יהיו משותקות, לא תוכל. כמובן שזו לא פסיקה הלכתית. ההלכה תמיד אומרת אסור או מותר, ולעולם איננה מצווה על איברי הגוף להיות מנוטרלים. זו אמירה שבמהותה מבטאת חוסר החלטיות ובלבול, מתוך רצון להחזיק בתרתי דסתרי ביחד.

מול הערפול של נושאי התורה, המדינה הבינה בדיוק את הנקודה שבה ניטשת המערכה ועיטרה את מדי הגירוש בדגלי ישראל, כדי להדגיש שכל המסרב לגרש או הנלחם במגרשים נלחם בה. במצב זה אין פלא שרובם המוחלט של החיילים, שנתבעו להקרבה אישית גדולה כדי לסרב, נשאבו אל חיקה החמים וההחלטי של המערכת הצבאית. כך, למרבה האירוניה, השתתפו אלפי שומרי תורה ומצוות במבצע שמטרתו לעקור את התורה מן השורש. נמצא שהתורה, שהפיחה בנושאה כוחות חיים לשרת בצבא, שמשה כחרב לביצוע החרבתה שלה עצמה.

במאבק נקט זרם זה בטקטיקות שנבעו מבריחה זו. יציאה למבצעי "פנים אל פנים" במטרה ליצור רוב אוחד, בזמן שאיש לא התעניין בדעתו של רוב זה, או שהאמין בוודאות הנס וסמך עליו (ודאי שחובה להאמין באפשרות הנס בשונה מאמונה בוודאות הנס, ודאי

גם שחשיבות רבה נודעת למבצעי "פנים אל פנים" שנועדו לקרב יהודים לאבינו שבשמים או להרבות אחדות, ובתנאי שאינם מהווים תחליף בלעדי למאבק).

ה' הוא הקובע

הזרם השלישי קם והכריע בפשטות – התורה מעל הכול. לכתחילה רצוי היה שהמדינה תהיה כלי להופעת התורה, ויש בכך חשיבות רבה, אולם כשזה לא כך דבר ה' הוא הקובע.

זרם זה ביסס את דבריו על הרמב"ם (מלכים ג, ט), שקבע בחדות לגבי גזירת המלך לבטל את התורה: "דברי הרב ודברי התלמיד, דברי הרב קודמין, ואין צריך לומר אם גזר המלך לבטל מצוה שאין שומעין לו".

העומק האמוני שמאחורי הלכה זו ברמב"ם נרמז בדברי הרב באורות התורה (א, ב), ואגב, זו תשובתם של בני הזרם השלישי לזרם הראשון. אמת, החלטותיהם ורצונותיהם של ישראל מבטאים פעמים רבות את רצון ה', אולם רק בתנאי שאין הם סותרים את רצון ה' כפי שהוא בעצמו ביטא אותו בתורה. כשם שלא יעלה על הדעת שרוב עם ישראל יחליט שהשבת היא ביום ראשון, ויגיד כיוון שאנו הרוב זהו רצון ה', כך הדבר גם בנוגע לארץ-ישראל. דומה הדבר לאדם שמינה לעצמו דובר שעליו הוא סומך שיכוון לדעתו ויבטא אותה היטב. ברור, שייפוי הכוח לדובר תקף רק במקום שבו הוא מפרש את דברי שולחו ומשלים אותם, אך לא יעלה על הדעת שהדובר יפרסם הצהרה מנוגדת לאמירה מפורשת של שולחו. דבריהם של ישראל הם תורה שבעל-פה, אבל כל כוחה של תורה שבעל-פה ניתן לה רק כשהיא בנויה על תורת ה' – תורה שבכתב (עיי' גם במהר"ל תפארת ישראל י"ג, שהתורה פנימית יותר מנשמת ישראל).

במישור המעשי קרא זרם זה לסירוב פקודה בצורה חותכת, על-מנת להמעית את כוחם של מבצעי הגירוש ולהיאבק בשטח כדי למנוע את ביצוע הגירוש. אלא שבפועל התברר שמספרית זרם זה קטן מדי מכדי להוות מיעוט גדול שבכוחו לעצור את הגזירה.

כשאנו מביטים על היחסים בין שלושת הזרמים, הרי בדרך הטבע עתיד הזרם השני להידלדל ולהיעלם, מפני שחוסר החלטיות ופסיחה על שני הסעיפים אינם יכולים להחזיק מעמד לאורך זמן. זהו תהליך של שנים, אבל הוא מחויב המציאות. תהליך זה החל

בעמונה, בחתימותיהם של קרוב ל-300 תושבי עפרה על הקריאה לסירוב פקודה, ובמאבק הנחוש וההחלטי של הציבור שהגן על הבתים, כשמפיו פורצת השאגה "ה' הוא המלך", מתוך הבנה של מהות ההתגוששות.

ממילא, הוויכוח האמיתי ניטש בין שני הזרמים הקוטביים. מלבד הטיעון הפשוט שכל יהודי הנאמן לתורה מבין שהתורה מעל הכל, וכפי שפסקו גדולי הדור, ברצוני להציג ציר חשוב נוסף.

אנו מאמינים באתחלתא דגאולה. מושג זה מכיל, לכאורה, סתירה פנימית קשה. גאולה, במהותה, מבטאת את הסוף הטוב והשלם, את ה"הפי אנד" היהודי. התחלה, טובה ככל שתהיה, הרי איננה שיא טוב ושלם. יש בה חסרונות רבים. "התחלה" ו"גאולה-סיום" הם תרתי דסתרי.

שני תירוצים לנו לסתירה זו. מצד העתיד, זו התחלה שהיא יסוד לעתיד גדול, לפיכך השיא גנוז כבר במצב החלקי הנוכחי, ממש כשם שהעץ הגדול מצוי בפוטנציאל כבר בגרעין הקטן. מצד ההווה, אנו מוצאים מאפיינים של טוב כבר במציאות החלקית הנוכחית. גם כיום, במדינתנו, יש לנו מאפיינים של גאולה – חירות משעבוד מלכויות, השיבה לארץ, פריחה תורנית, נתינת הארץ פריה בעין יפה ועוד.

עד היום דרו שני התירוצים בכפיפה אחת, ואולם במדינתנו יש ציבור שלא מעוניין להיחלץ מההווה החלקי ולהגיע לעתיד המושלם, והוא חותר להוביל מהלך שבו המדינה החלקית תגדע בכוח את האפשרות להגיע מתוכה לגאולה שלמה. במצב זה הוויכוח בין שני הזרמים הוא בפנימיותו ויכוח בין המקבעים את ההווה החלקי במחיר ויתור על העתיד השלם ומסתפקים בתיקונים קטנים בתוכו, לבין הממשיכים לחתור קדימה לפסגה, גם אם יקשה הדבר על ההווה. ויכוח זה קיים בנושאים רבים, כגון היחס לבתי המשפט, התקשורת, האינטרנט, ואין כאן המקום להאריך.

סיכום

כל משבר רוחני מלמד את האדם שיש חלק חסר בפזל הרוחני שלו. ללא חלק זה גם החלקים הקיימים ייפלו. בשנה האחרונה למדנו שיחד עם החלקים של ארץ-ישראל וקירוב לבבות עלינו להדגיש את החלק היסודי של מחויבות מוחלטת לה' ולתורתו.

89 מי לה' אלי

כשם שמהקצף המסמא ומכלובי ימית נולדה תנועת ה"פנים אל פנים", בתקווה גדולה למפגש חי וגלוי עיניים, כך מהזעקה החנוקה של נערי ונערות בתי הכנסת בנווה-דקלים, מגג בית הכנסת בכפר-דרום ומהמכות העזות שהוכינו בעמונה תיוולד מחדש התנועה אשר תקרא בקול גדול: מי לה' אלי? ויאספו אליה כל החיל אשר נגע ה' בלבבם. "ותבוא בהם רוח ויחיו ויעמדו על רגליהם חיל גדול מאד מאד" (יחזקאל לו, י).

סנגור גאוני יהורם גאון

בתוכניתו של יהורם גאון ברשת ב' של קול-ישראל, "גאון ברדיו", ביום שישי, ה' בשבט התשס"ו, נאמרו דברים שהיו כמשב רוח רענן על הגוף הפצוע מפרסות סוסים ומאלות, ועל הנפש הדואבת ממראות ומקולות. להלן דבריו במלואם:

אין לי ארץ אחרת

אני יודע שללא מוראה של מלכות, איש את רעהו חיים בלעו. אני יודע כאזרח נאמן שצריך להישמע בלא תנאי לצווייה של הממלכה שמחוקקת את חוקי, שאחרת יש לי ארץ אחרת שבה אין דין ואין דין, אפילו שכך לא הייתי שותף לכל המראיינים והפרשנים שנזפו ממרום שבתם בכל מתנחל שנקלע לאולפנם, הטיפו לו מוסר אזרחי ובנימה ממלכתית של אכיפת חוק, עד שבא לצעוק להם, לחברים: הי הלו, מי שמכם?

אני, לעומתם, הייתי מה-זה עצוב כשראיתי את הנערים הללו נלחמים בכוחות הצבא שלנו, ולא הבנתי מי פה נלחם, במי ולמה. מן הצגת תקשורת שאורגנה מגבוה, וגם המתנחלים וגם הצבא היו הלוזרים בקרקס העוועים הזה.

לא הבנתי וגם חשבתי, מה היה קורה לחלוצי חניתה מיישובי "חומה ומגדל" שקמו בעצם ימי מהומות הדמים של 1936, 1939 ובאזור הררי פרוע רחוק מכל יישוב עברי, וכנגד הממסד של אז שהתנגד לצעדם, הקימו להם את ביתם, והפכו לסמל לגבורה ולהעזה ציונית וחלוצית. מה היה קורה להם לו שמעו, לו ידעו בבית נצחם שממשיכיהם, כן ממשיכיהם של שנת 2006, מפונים על-ידי צבא ומשטרה כחול-לבן בפקודת המדינה?

מה היה אומר עליהם חנקין, שגאל את עמק יזרעאל, עמק זבולון, עמק החולה, עמק חפר? מה היה אומר האיש הזה, שכל חייו היו קודש לגאולת אדמות בארץ-ישראל? מה הוא היה אומר על ממשיכיו ב-2006 כשהם עומדים על הגגות – וכן, אני יודע, זה נורא – זורקים אבנים על צבא ומשטרה, שבאים לפנותם?

נחישות בלי רגישות

אתם שמים לב שמהו השתבש לגמרי בסדר-היום הציוני של עם ישראל וארץ-ישראל? וזה הולך ומסתבך, הולך ומחמיר לכדי התנגשות בלתי נמנעת. בימית לא נפצע עדיין איש, בגוש-קטיף היו נחישות אבל רגישות גם כן, השבוע כבר נפצעו למעלה מ-219 איש – שוטרים, חיילים ומתנחלים. אז מה יהיה בפעם הבאה? כמה פצועים או הרוגים נצטרך להקיז ולבזבז מדם הארץ הזאת כדי לפנות איזה קרוואן או שניים ממקום אחר, נידח וטרשי בודד ושכוח אל, שבו התיישבו נערים כדי להוכיח את אהבתם לארץ-ישראל?

קוראים להם, ובצדק, פורעי חוק. אבל ממש לא בכל הכבוד, אלא בלי כבוד בכלל, פורעי חוק הם גם אלה שיורים טיל לאו לבית הגנגסטר המתחרה והורגים בדרך כמה אנשים, ופורעי חוק אלה סוחרי הסמים. אז עם כל הכבוד הרע, והרצון הרע, תסכימו אתי שאלו פורעי חוק מעט תמימים עם מוטיבציה אחרת.

המלחמה בהם הפעם מזכירה לי את אותה הפגנה שבה צעקו המפגינים "לחם, עבודה". מישהו הציע לאחד המפגינים עבודה, והוא שאל: למה תפסת דווקא אותי?

למה דווקא הם בעצם? אתם יודעים כמה חריגות בנייה יש בארץ-ישראל? למה דווקא הם ולמה דווקא עכשיו? ומי רוצה להוכיח הפעם, מה, ולמי, ולמה דווקא על גבם?

אני, כמו הלל הזקן, כורך במצה הזו לא רק את הממסד אלא גם את המנהיגות של המתנחלים. למה על גבם של אלה, שנותרו הפעם בודדים במערכה, גם מהמנהיגים שלהם, שאיש מהם לא היה על הגגות הפעם כדי להלהיבם או להסותם?

דומה שאין להם מנהיגים יותר חוץ מהאדמה הזאת. היא המוליכה אותם והמכוונת והכופה את רצונה, והיא ששולחת אותם לרצונה להלחם עליה, והם נענים לה כמו מאהבים לאהובה, באמת גדולה ובלתי פשרות. ציונות 2006.

אני יודע, זה לא פופולרי לומר היום מלים טובות על המתנחלים. גם כל הקולגות שלי ברדיו ובטלוויזיה מאוד-מאוד כועסים עליהם, אבל מה לעשות שרק מי שנלחם על אדמתו ורגביה, עריה ושדותיה, על כל שעל משעליה ועל כל קרוואן מקרוואניה, קונה אותה באהבתו ומסירותו. צריך רק לדפדף בקורות הארץ הזאת כדי להבין את מה שהבינו אז כמובן מאליו. שכנינו מכירים את הסוד הזה מאוד טוב. מעולם לא אצה להם הדרך, הם

קשורים וצמודים רק לאדמה הזאת ולעצי הזית שבה. והם יודעים שככה, ורק כך, הם הופכים לאדוניה. כובשים באים והולכים, זו רק היסטוריה. האיש הצמוד לאדמתו הוא שקונה את הנצח שלו עליה.

ארץ-ישראל ללא הפסקה

הביטו רגע על פורעי החוק הללו ואי-אפשר שלא תחשבו על העיר הגדולה, העיר ללא הפסקה. עם יד על הלב, כמה מאתנו עוזבים את הבית החם, את החלומות על התעשרות, את בתי-הקפה, את מועדוני הלילה ובכלל את כל המנעמים שהעיר ללא הפסקה מציעה לבאים בשעריה? כמה מאתנו עוזבים את הבית והולכים להיות עם ארץ-ישראל, שלא תהיה לבד, על איזה הר טרשים קרח בקרוואן עם רוח פרצים? כמה מאתנו מוכנים לכך מרצונם החופשי?

נשוב להצגת הטלוויזיה: עמונה מול הסוסים. אסור, אסור, אסור שנראה מראה כאלה כמו השבוע. לא נוכל לעמוד בהם, נקרוס מהם, ואפילו עם עוד קרוואן אחד יישוב תחת ההריסות עדיין לא שווה התמונה הקשה הזאת שבה מושקע כוח גדול ועצום, שאינו עוצמה כלל, אלא כוח זועם שפירושו במקרה הזה חולשה גדולה.

כי בעימות כזה, שבו עומדים ילדים וצועקים "ארץ-ישראל", הם גם שואלים: הזוהי הארץ? זהו החלום? וסוסים מסתערים, בסדר, אני יודע, כתגובה לאבנים, ואלות מופעלות, כן, בסדר, אני יודע, כתגובה לאבנים. אבל פתאום שונו לנו פני המשטרה והצבא שלנו. הם מתרחקים כמו בחלום רע. הם פתאום אחרים, מנוכרים מהארץ היפה והטובה שאת חייהם הם מחרפים עליה ואת חוקיה הם שומרים, למעננו.

מולם אחיהם הצעירים של חיילי סיירות, מתנדבי צנחנים, של קציני חי"ר מובחרים. פתאום אתה מתבלבל ועצוב, עצוב כמו הארץ הזאת שנקרעת לך למול עיניך. מי צריך את זה לעזאזל? איך התעוררנו לתוך החלום הרע הזה, שהטובים בבנינו – ובאמת הטובים בבנינו – הם מפירי חוק והם פתאום נגד הארץ? מי הטעה אותם לשם, או יותר נכון מי הטעה אותנו משם?

אז בסדר, היו סקרים, 60% לא מתעניינים במה שקורה ומאשימים את המתנחלים. 60% אלה לא מתעניינים בכלום. בסופו של סיפור, מי שכאן יהיה בארץ לאורך ימים ושנים

לא יהיו אותם 60% אלא דווקא "פורעי החוק" מעמונה וקטיף, כי הם נשבעו בברית עולם של עם עולם לארץ הזאת. כל השטויות על התנתקות יהודה מישראל, זה טוב לעיתון, למדורי הסאטירה.

אלה יתנתקו, אלה? אלה לא יתגייסו? כשמדובר באדמתה של ארץ-ישראל, שהיא, ורק היא, המנהיגה האמיתית והבלעדית, הם ירוצו לכל משימה להגנתה אפילו מהגג של עמונה ובין הסוסים התוקפים.

נכון, זה רגע מכוון. רגע שנועד לתחום גבולות להפקר, ובשם של גבולות סופיים לארץ-ישראל, גבולות המיושמים לפי הרוב הדמוגרפי. זה משפט מסוכן וחומר למחשבה, שאם הגבולות של ארץ-ישראל ייקבעו לפי הרוב הדמוגרפי שבין יהודים לערבים, בעוד 50 שנה ואולי פחות, הגבולות הדמוגרפיים שלנו יצטמצמו לשפת הים בטיילת של תל-אביב. לכן לא כדאי גבולות לפי רוב דמוגרפי. צריך לחשוב על משהו יותר יצירתי, שישאיר אותנו כאן, לכמה שנים טובות, גם אחרי שלא נהיה רוב דמוגרפי.

כדאי לחשוב טוב-טוב, כשהממלכה נלחמת באנשי עמונה, במי בעצם היא נלחמת והאם הם באמת האויב העיקרי של מדינת ישראל.

מזל שאין כבר חמאס ובוטלו כל האמנות הדורשות לחפף אותנו מכאן ובהקדם האפשרי, ומזל שטהרן סגרה את הכור האטומי שלה מרצונה. עכשיו אפשר להתפנות סוף-סוף לבעיות האמיתיות שלנו ולבסס היטב את מוראה של מלכות.

שיח לוחמים

עמונה

אלות יורדות, סוסים, אבנים מעופפות, ראשים פתוחים, בתים הרוסים – מציאות הזויה.

התכנסנו כמה חברים לדון על עמונה.

המשתתפים בדיון עומדים לפני גיוס, בוגרי תיכונים דתיים, וגרים בכל רחבי הארץ, מקריית-שמונה בצפון ועד דימונה שבדרום, מיהוד ומתל-אביב, מאופקים ומשדרות. זו היתה פגישתם הראשונית עם פינוי בכלל, ועם עימות אלים בפרט. במאבק על גוש קטיף הם הזדהו כצופים הניזונים מהתקשורת ולא כמתנגדים פעילים.

משתתפים: יאיר (מנחה), אליאב, אביאל, אלרז, יוחאי, אורן, בן, דוד, ברוך.

יאיר: אני רוצה שתספרו על רגע מסוים בעמונה, רגע משמעותי שחשתם פחד גדול, או התרוממות נפש, רגע של בלבול או בהירות גדולה.

אליאב: היו לי שני רגעים משמעותיים בעמונה. עמדתי מהצד וראיתי את כל הבלגן, את החבר'ה מהגות, את היס"מניקים, את הסוסים. לא פחדתי, כי עמדתי בצד, אבל בלב פנימה אמרתי לעצמי: איזה עולם מטורף. בא לך לצעוק S T O P ! ! תעצרו את הכל. דבר נוסף שהיה, זה ההכללה הגדולה. מישוהו אחד זרק אבן והיס"מניקים התנפלו על כל מי שהיה שם, מכים ודורסים כל מי שעומד בדרך. ואתה חושב: תחשבו רגע, תפעילו את השכל שלכם, אל תעבדו כמו רובוטים.

אביאל: אני זוכר שראיתי יס"מניקים עולים לגג, מישוהי נפלה על הרצפה והם התחילו לבעוט בה.

אלרז: ומה עם זה שהרביצו ליס"מניק ובעטו בו? יכול להיות שהוא הגיע ולא הרביץ לאף אחד ופתאום התנפלו עליו?

- אליאב:** זה מה שאבא שלי אמר. רחמים על היס"מניק.
- יוחאי:** טוב מאוד שהרביצו לו, אחרי כל מה שהם עשו.
- אלרז:** בהתחלה הייתי בתוך הבית, אבל החלטתי לצאת, הרגשתי שאני לא בשל לעמוד ולחטוף מכות בלי להחזיר.
- בחוף ראיתי איזה בלגן הולך, ואז הסתלקתי הצידה.
- עברתי לסחוב את הפצועים, ראיתי את חבר שלי מלא דם, פחדתי שעוד חברי'ה חטפו פיצוצים.
- הכל מבולבל, יהודים מכים יהודים, אתה רואה חיילים שיכול להיות שהם מהסביבה שלך, אבנים נזרקות מהגות. פחדתי שהאבנים יפגעו במישהו מהאלונקות. העסק יצא מכלל שליטה.
- אורן:** הגעתי לעמונה בלילה, בראש שלי היה שאני מגיע לגוש-קטיף, יהיו קצת שירים, קצת סחיבות. היתה אווירה של קפה, תה, מדורות.
- עד לבוקר הייתי עדיין בראש של גוש-קטיף, ואז הבנתי שזה הולך להיות סיפור אחר לגמרי. ראיתי את היס"מניקים, את האלות, הלכתי למעלה, יס"מניק אחר נתן לי מכה בצלעות. אני יהודי שגר במרכז, לא רגיל למחזות כאלו, זה הצבא שאני אמור להתגייס אליו?
- בן:** לי הציק הנושא של הבנות, הצניעות. הן ידעו שהן הולכות לחטוף משוטרים, ובכל זאת היו שם.
- נקודה שנייה היתה כשעלינו לגבעה, ליד הבתים. עמד שם חייל שהושיט לי יד לעזור לי לטפס. נתתי לו יד, מאחוריי צעק מישהו לחייל: "לא צריך את העזרה שלך...". הרגשתי לא נוח, החייל הזה יכול להיות אחד מהחברים שלי שבא לשם.
- אורן:** ראיתי שם חבר שלי, חייל, אמרתי לו שלום, אסור להגיד שלום לחבר?
- יוחאי:** ראיתי יס"מניקים עולים לגג, כולם נשכבו על הרצפה והיס"מניקים פשוט חבטו בהם. ראיתי גם ילד בן 11 בערך בורח ואחריו יס"מניק, בסוף הוא חבט בו באלה והילד נפל על הראש.

בן: אני ראיתי שוטרים סביב ילד פצוע, מדברים אתו, מנסים לפייס אותו. אני שואל, אם אנחנו רוצים שהעיתונות תהיה איתנו, מדוע אנחנו מפנצ'רים לה את הרכבים?

יוחאי: בכל מקרה הם שונאים אותך, בכל מקרה ידווחו עליך דברים רעים.

יאיר: אתם עומדים לפני גיוס. האם האירוע שנכחתם בו השפיע עליכם ביחס לצבא, לרצון להתגייס?

דוד: שמעתי קולות שאומרים לא להתגייס. אני חושב ההפך, צריך להגיע כמה שיותר גבוה, אתה צריך לתפוס עמדות גבוהות ולהיות שונה מכולם, להראות שאתה אחר, אך אני אומר שצריך להתחמק, להתחפ"ש, ואפילו לאבד דרגות בשביל דבר כזה.

אורן: אני מבולבל, לא רוצה להגיע בינתיים לשלב הזה. כשאתגייס לא אפנה בשום אופן.

בן: זה השפיע עלי מאוד, אבל אני אתגייס, ולקרבי ביותר. אני חושב שצריך לתרום למדינה, אבל לפנות? אני בחיים לא אפנה, אפילו אהיה בסיירת מטכ"ל.

יוחאי: אני אתגייס מתי שהוא, לאותו מקום שתכננתי. רק אם אני אראה פקודה כנגד התורה – אני אנסה להתחמק, לא לפנות.

אלירן: אחרי שהייתי בצבא, אני מבין שסירוב פקודה הוא דבר יום-יומי, לא רואה בזה דבר כזה נוראי לסרב פקודה.

ברוך: בכל מקרה לא תכננתי להתגייס בזמן הקרוב, אבל זה חיזק אצלי את התחושה על המערכת שמולה אנו ניצבים, של המאבק, של קדושה מול שחיתות, של אור מול מידות רעות.